။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သံယုတ္တနိကာယေ

ခန္ဓဝဂ္ဂ-အဋ္ဌကထာ

၁. ခန္ဓသံယုတ္တံ

၁. နကုလပိတုဝဂ္ဂေါ

၁. နကုလပိတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ခန္ဓိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဘဂ္ဂေသူ** တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ **သုသုမာရဂိရေ**တိ သုသုမာရဂိရနဂရေ။ တသ္မိံ ကိရ မာပိယမာနေ သုသုမာရော သဒ္ဒမကာသိ, တေနဿ “သုသုမာရဂိရ”န္တွေဝ နာမံ အကံသု။ **ဘေသကဠာဝနေ**တိ ဘေသကဠာယ နာမ ယက္ခိနိယာ အဓိဝုတ္ထတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမေ ဝနေ။ တဒေဝ မိဂဂဏဿ အဘယတ္တာယ ဒိန္နတ္တာ **မိဂ အယော**တိ ဝုစ္စတိ။ ဘဂဝါ တသ္မိံ ဇနပဒေ တံ နဂရံ နိဿာယ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟရတိ။ **နကုလပိတာ**တိ နကုလဿ နာမ ဒါရကဿ ပိတာ။

ဇိဏ္ဏော တိ ဇရာဇိဏ္ဏော။ **ဝုဍ္ဎော** တိ ဝယောဝုဍ္ဎော။ **မဟလ္လကော** တိ ဇာတိမဟလ္လကော။ **အဒ္ဓဂတော** တိ တိယဒ္ဓဂတော။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တော** တိ တေသု တီသု အဒ္ဓေသု ပစ္ဆိမဝယံ အနုပ္ပတ္တော။ **အာတုရကာယော**တိ ဂိလာနကာယော။ ဣဒဉ္ဟိ သရီရံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏမ္ပိ နိစ္စပဂ္ဃရဏဋ္ဌေန အာတုရံယေဝ နာမ ။ ဝိသေသေန ပနဿ ဇရာတုရတာ ဗ္ယာဓာတုရတာ မရဏာတုရတာတိ တိဿော အာတုရတာ ဟောန္တိ။ တာသု ကိဉ္စာပိ ဧသော မဟလ္လကတ္တာ ဇရာတုရောဝ, အဘိဏှာဗာဓိကတာယ ပနဿ ဗ္ယာဓာတုရတာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ **အဘိက္ခဏာတင်္ကော** တိ အဘိဏှာဗာဓော နိရန္တရရောဂေါ။ **အနိစ္စဒဿာဝီ** တိ တာယ အာတုရတာယ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ အာဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ကဒါစိဒေဝ ဒဋ္ဌုံ လဘာမိ, န သဗ္ဗကာလန္တိ အတ္ထော။ **မနောဘာဝနီယာန**န္တိ မနဝဍ္ဎကာနံ ။ ယေသု ဟိ ဒိဋ္ဌေသု ကုသလဝသေန စိတ္တံ ဝဍ္ဎတိ, တေ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒယော မဟာထေရာ မနောဘာဝနီယာ နာမ။ **အနုသာသတူ**တိ ပုနပ္ပုနံ သာသတု။ ပုရိမဉ္ဟိ ဝစနံ ဩဝါဒော နာမ, အပရာပရံ အနုသာသနီ နာမ။ ဩတိဏ္ဏေ ဝါ ဝတ္ထုသ္မိံ ဝစနံ ဩဝါဒော နာမ, အနောတိဏ္ဏေ တန္တိဝသေန ဝါ ပဝေဏိဝသေန ဝါ ဝုတ္တံ အနုသာသနီ နာမ။ အပိစ ဩဝါဒောတိ ဝါ အနုသာသနီတိ ဝါ အတ္ထတော ဧကမေဝ, ဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ နာနံ။

အာတုရော ဟာယန္တိ အာတုရော ဟိ အယံ, သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ပိယင်္ဂုသာမောပိ သမာနော နိစ္စပဂ္ဃရဏဋ္ဌေန အာတုရောယေဝ။ **အဏ္ဍဘူတော** တိ အဏ္ဍံ ဝိယ ဘူတော ဒုဗ္ဗလော။ ယထာ ကုက္ကုဋဏ္ဍံ ဝါ မယူရဏ္ဍံ ဝါ ဂေဏ္ဍုကံ ဝိယ ဂဟေတွာ ခိပန္တေန ဝါ ပဟရန္တေန ဝါ န သက္ကာ ကီဠိတုံ, တာဝဒေဝ ဘိဇ္ဇတိ, ဧဝမယမ္ပိ ကာယော ကဏ္ဋကေပိ ခါဏုကေပိ ပက္ခလိတဿ ဘိဇ္ဇတီတိ အဏ္ဍံ ဝိယ ဘူတောတိ အဏ္ဍဘူတော။ **ပရိယောနဒ္ဓေါ** တိ သုခုမေန ဆဝိမတ္တေန ပရိယောနဒ္ဓေါ။ အဏ္ဍဉ္ဟိ သာရတစေန ပရိယောနဒ္ဓံ, တေန ဍံသမကသာဒယော နိလီယိတွာပိ ဆဝိံ ဆိန္ဒိတွာ ယူသံ ပဂ္ဃရာပေတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဆဝိံ ဆိန္ဒိတွာ ယံ ဣစ္ဆန္တိ, တံ ကရောန္တိ။ ဧဝံ သုခုမာယ ဆဝိယာ ပရိယောနဒ္ဓေါ။ **ကိမညတြ ဗာလျာ** တိ ဗာလဘာဝတော အညံ ကိမတ္ထိ? ဗာလောယေဝ အယန္တိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အယံ ကာယော ဧဝရူပေါ, တသ္မာ။

တေနုပသင်္ကမိ တိ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အနန္တရံ ပရိဏာယကရတနဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော ရာဇပုရိသော ဝိယ, သဒ္ဓမ္မစက္ကဝတ္တိဿ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ, အနန္တရံ ဓမ္မသေနာပတိဿ အပစိတိံ ကာတုကာမော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော, တေနုပသင်္ကမိ။ **ဝိပ္ပသန္နာနီ** တိ သုဋ္ဌု ပသန္နာနိ။ **ဣန္ဒြိယာနီ** တိ မနစ္

ဆင္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ။ **ပရိသုဒ္ဓော** တိ နိဒ္ဒောသော။ **ပရိယောဒာတော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ နိရုပက္ကိလေသတာယေဝ ဟိ ဧသ ပရိယောဒာတောတိ ဝုတ္တော, န သေတဘာဝေန။ တေဿ စ ပရိယောဒာတတံ ဒိသ္ဝာဝ ဣန္ဒြိယာနံ ဝိပ္ပသန္နတံ အညာသိ။ နယဂ္ဂါဟပညာ ကိရေသာ ထေရဿ။

ကထဉ္ဟိ နော သိယာတိ ကေန ကာရဏေန န လဗ္ဘာ ဘဝိဿတိ? လဗ္ဘာယေဝတိ အတ္ထော။ ကိ္ကမိနာ ကိံ ဒီပေတိ? သတ္ထုဝိဿာသိကဘာဝံ။ အယံ ကိရ သတ္ထု ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ပိတိပေမံ, ဥပာသိကာ စဿ မာတိပေမံ ပဋ္ဌပေ လဘတိ။ ဥဘောပိ "မမ ပုတ္တော"တိ သတ္ထာရံ ဝဒန္တိ။ ဘဝန္တရဂတော ဟိ နေသံ သိနေဟော။ သာ ကိရ ဥပာသိကာ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ တထာဂတဿ မာတာဝ, သော စ, ဂဟပတိ, ပိတာဝ အဟောသိ။ ပုန ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ဥပာသိကာ မဟာမာတာ, ဥပာသကော မဟာပိတာ, တထာ စူဠမာတာ စူဠပိတာတိ။ ဧဝံ သတ္ထာ ဒီဃမဒ္ဓာနံ တေသံ ယေဝ ဟတ္ထေ ဝဍ္ဎိတော။ တေနေဝ တေ ယံ နေဝ ပုတ္တဿ, န ပိတု သန္တိကေ ကထေတုံ သက္ကာ, တံ သတ္ထု သန္တိကေ နိသိန္နာ ကထေန္တိ။ ကိ္ကမိနာယေဝ စ ကာရဏေန ဘဂဝတ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဥပာသကာနံ ဝိသ္ဝာသိကာနံ ယဒိဒံ နကုလပိတာ ဂဟပတိ, ယဒိဒံ နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ"တိ (အ. နိ. ၁.၂၅၇) တေ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ ကိ္ကတိ သော ကိ္ကမံ ဝိဿာသိကဘာဝံ ပကာသေန္တော **ကထဉ္ဟိ နော သိယာ**တိ အာဟ။ **အမတေန အဘိသိတ္တော** တိ နဿိဓ အညံ ကိဉ္စိ ဈာနံ ဝါ ဝိပဿနာ ဝါ မဂ္ဂေါ ဝါ ဖလံ ဝါ "အမတာဘိသေကော"တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, မဓုရဓမ္မဒေသနာယေဝ ပန "အမတာဘိသေကော"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဒူရတောပီ**တိ တိရောရဋ္ဌာပိ တိရောဇနပဒာပိ။

အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော တိ ဣဒံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **အရိယာနံ အဒဿာဝီ** တိအာဒီသု **အရိယာ**တိ အာရကတ္တာ ကိလေသေဟိ, အနယေ န ဣရိယနတော, အယေ ဣရိယနတော, သဒေဝကေန စ လောကေန အရဏီယတော ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ ဝုစ္စန္တိ။ ဗုဒ္ဓါ ဧဝ ဝါ ဣဓ အရိယာ။ ယထာဟ – "သဒေဝကေ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ။ပေ။ တထာဂတော အရိယော"တိ ဝုစ္စတီတိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၈)။ **သပ္ပုရိသာန** န္တိ ဧတ္ထ ပန ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တထာဂတသာဝကာ စ သပ္ပုရိသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ လောကုတ္တရဂုဏယောဂေန သောဘနာ ပုရိသာတိ သပ္ပုရိသာ။ သဗ္ဗေဝ တ ဧတေ ဒွေဓာပိ ဝုတ္တာ။ ဗုဒ္ဓါပိ ဟိ အရိယာ စ သပ္ပုရိသာ စ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓသာဝကာပိ။ ယထာဟ –

"ယော ဝေ ကတညူ ကတဝေဒိ ဓီရော၊
ကလျာဏမိတ္တော ဒဠ္ဟဘတ္တိ စ ဟောတိ။
ဒုခိတဿ သက္ကစ္စ ကရောတိ ကိစ္စံ၊
တထာဝိဓံ သပ္ပုရိသံ ဝဒန္တီ"တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၇၈)။

"ကလျာဏမိတ္တော ဒဠ္ဟဘတ္တိ စ ဟောတီ"တိ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ဗုဒ္ဓသာဝကော ဝုတ္တော, ကတညုတာဒီဟိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓါတိ။ ဣဒါနိ ယော တေသံ အရိယာနံ အဒဿနသီလော, န စ ဒဿနေ သာဓုကာရီ, သော "အရိယာနံ အဒဿာဝီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ စက္ခုနာ အဒဿာဝီ, ဉာဏေန အဒဿာဝီတိ ဒုဝိဓော။ တေသု ဉာဏေန အဒဿာဝီ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ မံသစက္ခုနာ ဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဝါ အရိယာ ဒိဋ္ဌာပိ အဒိဋ္ဌာဝ ဟောန္တိ တေသံ စက္ခူနံ ဝဏ္ဏမတ္တဂ္ဂဟဏတော န အရိယဘာဝဂေါစရတော။ သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ စက္ခုနာ အရိယေ ပဿန္တိ, န စေတေ အရိယာနံ ဒဿာဝိနော နာမ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – စိတ္တလပဗ္ဗတဝါသိနော ကိရ ခီဏာသဝတ္ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကော ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော ဧကဒိဝသံ ထေရေန သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ, ထေရဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ, ပိဋ္ဌိတော အာဂစ္ဆန္တော ထေရံ ပုစ္ဆိ – "အရိယာ နာမ, ဘန္တေ, ကီဒိသာ"တိ? ထေရော အာဟ – "ဣဓေကစ္စော မဟလ္လကော အရိယာနံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ သဟစရန္တောပိ နေဝ အရိယေ ဇာနာတိ, ဧဝံ ဒုဇ္ဇာနာဝုသော, အရိယာ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ သော နေဝ အညာသိ။ တသ္မာ န စက္ခုနာ ဒဿနံ ဒဿနံ, ဉာဏေန ဒဿနမေဝ ဒဿနံ။ ယထာဟ – "ကိံ တေ, ဝက္ကလိ, ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန? ယော ခေါ, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတိ။ ယော မံ ပဿတိ, သော ဓမ္မံ ပဿတီ"တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇)။ တသ္မာ စက္ခုနာ ပဿန္တောပိ ဉာဏေန အရိယေဟိ ဒိဋ္ဌံ အနိစ္စာဒိလက္ခဏံ အပဿန္တော, အရိယာဓိဂတဉ္စ ဓမ္မံ အနဓိဂစ္ဆန္တော အရိယကရဓမ္မာနံ အရိယဘာဝဿ စ အဒိဋ္ဌတ္တာ "အရိယာနံ အဒဿာဝီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေ တိ, သတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေ အရိယဓမ္မေ အကုသလော။ **အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော** တိ ဧတ္ထ ပန –

"ဒုဝိဓော ဝိနယော နာမ, ဧကမေကေတ္ထ ပဉ္စဓာ။
အဘာဝတော တဿ အယံ, အဝိနီတောတိ ဝုစ္စတိ"။

အယဉှိ သံဝရဝိနယော ပဟာနဝိနယောတိ ဒုဝိဓော ဝိနယော။ ဧတ္ထ စ ဒုဝိဓေပိ ဝိနယေ ဧကမေကော ဝိနယော ပဉ္စဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ **သံဝရဝိနယောပိ** ဟိ သီလသံဝရော သတိသံဝရော ဉာဏသံဝရော ခန္တိသံဝရော ဝီရိယသံဝရောတိ ပဉ္စဝိဓော။ **ပဟာနဝိနယောပိ** တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ, ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ နိဿရဏပ္ပဟာနန္တိ ပဉ္စဝိဓော။

တတ္ထ "ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော"တိ (ဝိဘ. ၅၁၁) အယံ **သီလသံဝရော**။ "ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ"တိ အယံ (ဒီ. နိ. ၁.၂၁၃; မ. နိ. ၁.၂၉၅; သံ. နိ. ၄.၂၃၉; အ. နိ. ၃.၁၆) **သတိသံဝရော**။

"ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ, (အဇိတာတိ ဘဂဝါ)
သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ,
ပညာယေတေ ပိဓိယျရေ"တိ။ (သု. နိ. ၁၀၄၁; စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ.၄) –

အယံ **ဉာဏသံဝရော**။ "ခမော ဟောတိ သီတဿ ဥဏှဿာ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၄; အ. နိ. ၄.၁၁၄; ၆.၅၈) အယံ **ခန္တိသံဝရော**။ "ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝာသေတီ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၆; အ. နိ. ၄.၁၁၄; ၆.၅၈) အယံ **ဝီရိယသံဝရော**။ သဗ္ဗောပိ စာယံ သံဝရော ယထာသကံ သံဝရိတဗ္ဗာနံ ဝိနေတဗ္ဗာနဉ္စ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံဝရဏတော "သံဝရော" ဝိနယနတော "ဝိနယော"တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တာဝ သံဝရဝိနယော ပဉ္စဓာ ဘိဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တထာ ယံ နာမရူပပရိစ္ဆေဒာဒီသု ဝိပဿနာဉာဏေသု ပဋိပက္ခဘာဝတော ဒီပါလောကေနေဝ တမဿ, တေန တေန ဝိပဿနာဉာဏေန တဿ တဿ အနတ္ထဿ ပဟာနံ။ သေယျထိဒံ – နာမရူပဝဝတ္ထာနေန သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ, ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန အဟေတုဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌီနံ, တဿေဝ အပရဘာဂေန ကင်္ခာဝိတရဏေန ကထံကထီဘာဝဿ, ကလာပသမ္မသနေန "အဟံ မမာ"တိ ဂါဟဿ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေန အမဂ္ဂေ မဂ္ဂသညာယ, ဥဒယဒဿနေန ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ, ဝယဒဿနေန သဿတဒိဋ္ဌိယာ, ဘယဒဿနေန သဘယေ အဘယသညာယ, အာဒီနဝဒဿနေန အဿာဒသညာယ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ အဘိရတိသညာယ , မုစ္စိတုကမျတာဉာဏေန အမုစ္စိတုကာမတာယ။ ဥပေက္ခာဉာဏေန အနုပေက္ခာယ, အနုလောမေန ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ နိဗ္ဗာနေ စ ပဋိလောမဘာဝဿ, ဂေါတြဘုနာ သင်္ခါရနိမိတ္တဂါဟဿ ပဟာနံ, ဧတံ **တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ** နာမ။

ယံ ပန ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေန သမာဓိနာ ပဝတ္တိဘာဝနိဝါရဏတော ဃဋပ္ပဟာရေနေဝ ဥဒကပိဋ္ဌေ သေဝါလဿ, တေသံ တေသံ နီဝရဏာဒိဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ဧတံ **ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ** နာမ။ ယံ စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံ ဘာဝိတတ္တာ တံတံ မဂ္ဂဝတော အတ္တနော သန္တာနေ "ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယာ"တိအာဒိနာ နယေန (ဓ. သ. ၂၇၇; ဝိဘ. ၆၂၈) ဝုတ္တဿ သမုဒယပက္ခိကဿ ကိလေသဂဏဿ အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန ပဟာနံ, ဣဒံ **သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ** နာမ။ ယံ ပန ဖလက္ခဏေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တံ ကိလေသာနံ, ဧတံ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ** နာမ။

ယံ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿဋတ္တာ ပဟီနသဗ္ဗသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ, ဧတံ **နိဿရဏပ္ပဟာနံ** နာမ။ သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ ပဟာနံ ယသ္မာ စာဂဋ္ဌေန ပဟာနံ, ဝိနယဋ္ဌေန ဝိနယော, တသ္မာ "ပဟာနဝိနယော"တိ ဝုစ္စတိ။ တံတံပဟာနဝတော ဝါ တဿ တဿ ဝိနယဿ သမ္ဘဝတောပေတံ "ပဟာနဝိနယော"တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ပဟာနဝိနယောပိ ပဉ္စဓာ ဘိဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝမယံ သင်္ခေပတော ဒုဝိဓော, ဘေဒတော စ ဒသဝိဓော ဝိနယော ဘိန္နသံဝရတ္တာ ပဟာတဗ္ဗဿ စ အပ္ပဟီနတ္တာ ယသ္မာ တေဿ အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ နတ္ထိ, တသ္မာ အဘာဝတော တဿ အယံ "အဝိနီတော"တိ ဝုစ္စတီတိ။ ဧသ နယော **သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော**တိ ဧတ္ထာပိ။ နိန္နာနာကရဏဉ္ဟိ ဧတံ အတ္ထတော။ ယထာဟ –

"ယေဝ တေ အရိယာ, တေဝ တေ သပ္ပုရိသာ။ ယေဝ တေ သပ္ပုရိသာ, တေဝ တေ အရိယာ။ ယော ဧဝ သော အရိယာနံ ဓမ္မော, သော ဧဝ သော သပ္ပုရိသာနံ ဓမ္မော။ ယော ဧဝ သော သပ္ပုရိသာနံ ဓမ္မော, သော ဧဝ သော အရိယာနံ ဓမ္မော။ ယေဝ တေ အရိယဝိနယာ, တေဝ တေ သပ္ပုရိသဝိနယာ။ ယေဝ တေ သပ္ပုရိသဝိနယာ , တေဝ တေ အရိယဝိနယာ။ အရိယေတိ ဝါ သပ္ပုရိသေတိ ဝါ, အရိယဓမ္မေတိ ဝါ သပ္ပုရိသဓမ္မေတိ ဝါ, အရိယဝိနယေတိ ဝါ သပ္ပုရိသဝိနယေတိ ဝါ ဧသေသေ ဧကေ ဧကဋ္ဌေ သမေ သမဘာဂေ တဇ္ဇာတေ တညေဝါ"တိ။

ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီတိ ဣဓေကစ္စော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, "ယံ ရူပံ, သော အဟံ, ယော အဟံ, တံ ရူပ"န္တိ ရူပဉ္စ အတ္တဉ္စ အဒ္ဝယံ သမနုပဿတိ။ သေယျထာပိ နာမ တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော ယာ အစ္စိ, သော ဝဏ္ဏော။ ယော ဝဏ္ဏော, သာ အစ္စီတိ အစ္စိဉ္စ ဝဏ္ဏဉ္စ အဒ္ဝယံ သမနုပဿတိ, ဧဝမေဝ ဣဓေကစ္စော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ။ပေ.။ အဒ္ဝယံ သမနုပဿတီတိ ဧဝံ ရူပံ "အတ္တာ"တိ ဒိဋ္ဌိပဿနာယ ပဿတိ။ **ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာန**န္တိ အရူပံ "အတ္တာ"တိ ဂဟေတွာ ဆာယာဝန္တံ ရုက္ခံ ဝိယ တံ ရူပဝန္တံ သမနုပဿတိ။ **အတ္တနိ ဝါ ရူပ**န္တိ အရူပမေဝ "အတ္တာ"တိ ဂဟေတွာ ပုပ္ဖသ္မိံ ဂန္ဓံ ဝိယ အတ္တနိ ရူပံ သမနုပဿတိ။ **ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာန**န္တိ အရူပမေဝ "အတ္တာ"တိ ဂဟေတွာ ကရဏ္ဍကေ မဏိံ ဝိယ တံ အတ္တာနံ ရူပသ္မိံ သမနုပဿတိ။ **ပရိယုဋ္ဌဋ္ဌာယီ**တိ ပရိယုဋ္ဌာနာကာရေန အဘိဘဝနာကာရေန ဌိတော, "အဟံ ရူပံ, မမ ရူပ"န္တိ ဧဝံ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ ဂဏှနကော နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တဿ တံ ရူပ**န္တိ တဿ တံ ဧဝံ ဂဟိတံ ရူပံ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ "ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ"တိ သုဒ္ဓရူပမေဝ အတ္တာတိ ကထိတံ။ "ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ရူပံ, ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ, ဝေဒနံ အတ္တတော။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတီ"တိ ဣမေသု သတ္တသု ဌာနေသု အရူပံ အတ္တာတိ ကထိတံ။ "ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ဝေဒနံ, ဝေဒနာယ ဝါ အတ္တာန"န္တိ ဧဝံ စတူသု ခန္ဓေသု တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ ဝသေန ဒွာဒသသု ဌာနေသု ရူပါရူပမိဿကော အတ္တာ ကထိတော။ တတ္ထ "ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, ဝေဒနံ။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတီ"တိ ဣမေသု ပဉ္စသု ဌာနေသု ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ကထိတာ, အဝသေသေသု သဿတဒိဋ္ဌီတိ ဧဝမေတ္ထ ပန္နရသ ဘဝဒိဋ္ဌိယော ပဉ္စ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယော ဟောန္တိ, တာ သဗ္ဗာပိ မဂ္ဂါဝရဏာ, န သဂ္ဂါဝရဏာ, ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ခော, ဂဟပတိ, အာတုရကာယော စေဝ ဟောတိ အာတုရစိတ္တော စာတိ ကာယော နာမ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ အာတုရောယေဝ။ စိတ္တံ ပန ရာဂဒေါသမောဟာနုဂတံ အာတုရံ နာမ, တံ ဣဓ ဒဿိတံ။ **နော စ အာတုရစိတ္တော**တိ ဣဓ နိက္ကိလေသတာယ စိတ္တဿ အနာတုရဘာဝေါ ဒဿိတော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ လောကိယမဟာဇနော အာတုရကာယော စေဝ အာတုရစိတ္တော စာတိ ဒဿိတော, ခီဏာသဝါ အာတုရကာယာ အနာတုရစိတ္တာ, သတ္တ သေခါ နေဝ အာတုရစိတ္တာ, န အနာတုရစိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဘဇမာနာ ပန အနာတုရစိတ္တတံယေဝ ဘဇန္တီတိ။ ပဌမံ။

၂. ဒေဝဒဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေ **ဒေဝဒဟ**န္တိ ဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ ရာဇာနော, တေသံ မင်္ဂလဒဟော, သယံဇာတော ဝါ သော ဒဟောတိ, တသ္မာ "ဒေဝဒဟော"တိ ဝုတ္တော။ တဿ အဝိဒူရေ နိဂမော ဒေဝဒဟန္တွေဝ နပုံသကလိင်္ဂဝသေန သင်္ခံ ဂတော။ **ပစ္ဆာဘူမဂမိကာ**တိ ပစ္ဆာဘူမံ အပရဒိသာယံ နိဝိဋ္ဌံ ဇနပဒံ ဂန္တုကာမာ။ **နိဝါသ**န္တိ တေမာသံ ဝဿာဝါသံ။ **အပလောကိတော**တိ အာပုစ္ဆိတော။ **အပလောကေထာ**တိ အာပုစ္ဆထ။ ကသ္မာ ထေရံ အာပုစ္ဆာပေတိ? တေ သဘာရေ ကာတုကာမတာယ။ ယော ဟိ ဧကဝိဟာရေ ဝသန္တောပိ သန္တိကံ န ဂစ္ဆတိ ပက္ကမန္တော အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမတိ, အယံ နိဗ္ဗာ

ရော နာမ။ ယော ဧကဝိဟာရေ ဝသန္တောပိ အာဂန္တုကာ ပဿတိ, ပက္ကမန္တော အာပုစ္ဆတိ, အယံ သဘာရော နာမ။
ဣမေပိ ဘိက္ခူ ဘဂဝတ "ဧဝမိမေ သီလာဒီဟိ ဝမိုသ္သန္တီ"တိ သဘာရေ ကာတုကာမော အာပုစ္ဆာပေတိ။

ပဏ္ဍိတော တိ ဓာတုကောသလ္လာဒိနာ စတုဗ္ဗိဓေန ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော။ **အနုဂ္ဂဟကော** တိ အာမိသာနုဂ္ဂ
ဟေန စ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန စာတိ ဒွီဟိပိ အနုဂ္ဂဟေဟိ အနုဂ္ဂဟကော။ ထေရော ကိရ အညေ ဘိက္ခူ ဝိယ ဟတောဝ ပိ
ဏ္ဍာယ အဂန္တွာ သဗ္ဗဘိက္ခူသု ဂတေသု သကလံ သင်္ဃာရာမံ အနုဝိစရန္တော အသမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇတိ, အဆဍ္ဍု
ဍိတံ ကစဝရံ ဆဍ္ဍေတိ, သင်္ဃာရာမေ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနိ မဉ္စပီဌအာရုဘဏ္ဍမတ္တိကာဘဏ္ဍာနိ ပဋိသာမေတိ။ ကိံ ကာရ
ဏာ? "မာ အညတိတ္ထိယာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌာ ဒိသွာ ပရိဘဝံ အကံသူ"တိ။ တတော ဂိလာနသာလံ ဂန္တွာ ဂိလာနေ အဿာ
သေတွာ "ကေနတ္ထော"တိ ပုစ္ဆိတွာ ယေန အတ္ထော ဟောတိ, တဒတ္ထံ တေသံ ဒဟရသာမဏေရေ အာဒာယ ဘိ
က္ခာစာရဝတ္တေန တ သဘာဂဋ္ဌာနေ တ ဘေသဇ္ဇံ ပရိယေသိတွာ တေသံ ဒတွာ, "ဂိလာနုပဋ္ဌာနံ နာမ ဗုဒ္ဓပစ္စေက
ဗုဒ္ဓေဟိ ဝဏ္ဏိတံ, ဂစ္ဆထ သပ္ပုရိသာ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ"တိ တေ ပေသေတွာ သယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဥပဋ္ဌာ
ကကုလေ တ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ ဣဒံ တာဝဿ နိဗဒ္ဓဝသဋ္ဌာနေ အာစိဏ္ဏံ။

ဘဂဝတိ ပန စာရိကံ စရမာနေ "အဟံ အဂ္ဂသာဝကော"တိ ဥပါဟနံ အာရုယှ ဆတ္တံ ဂဟေတွာ ပုရတော ပုရ
တော န ဂစ္ဆတိ။ ယေ ပန တတ္ထ မဟလ္လကာ တ အာဗာဓိကာ တ အတိဒဟရာ တ, တေသံ ရုဇ္ဇနဋ္ဌာနာနိ တေလေန မ
က္ခာပေတွာ ပတ္တစီဝရံ အတ္တနော ဒဟရသာမဏေရေဟိ ကဟာပေတွာ တံဒိဝသံ တ ဒုတိယဒိဝသံ တ တေ ဂဏှိတွာ
တဝ ဂစ္ဆတိ။ ဧကဒိဝသဉ္ဟိ တညေဝ အာယသ္မန္တံ အတိဝိကာလေ သမ္ပတ္တတ္တာ သေနာသနံ အလဘိတွာ, စီဝရ
ကုဋိယံ နိသိန္နံ ဒိသွာ, သတ္ထာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတာပေတွာ, ဟတ္ထိတနရတိတ္တိရဝတ္ထုံ ကထေတွာ
တ, "ယထာဝုဍ္ဎံ သေနာသနံ အတဗ္ဗ"န္တိ သိက္ခာပဒံ ပညာပေသိ။ ဧဝံ တာဝဿ အာမိသာနုဂ္ဂဟေန အနုဂ္ဂဏှာတိ။
ဩဝဒန္တော ပနေသ သတတရမ္ပိ သဟဿတရမ္ပိ တာဝ ဩဝဒတိ, ယာဝ သော ပုဂ္ဂလော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိ
ဋ္ဌာတိ, အထ နံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အညံ ဩဝဒတိ။ ဣမိနာ နယေန ဩဝဒတော စဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ
ဂဏနပထံ အတိက္ကန္တာ။ ဧဝံ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန အနုဂ္ဂဏှာတိ။

ပစ္စဿောသု န္တိ တေ ဘိက္ခူ "အမှာကံ နေဝ ဥပဇ္ဈာယော, န အာစရိယော န သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တော။ ကိံ တသ္မ
သ သန္တိကေ ကရိဿာမာ"တိ? တုဏှီဘာဝံ အနာပဇ္ဇိတွာ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ **ဧဠဂ
လာဂုမ္ဗေ**တိ ဂစ္ဆမဏ္ဍပကေ။ သော ကိရ ဧဠဂလာဂုမ္ဗော ဓုဝသလိလဋ္ဌာနေ ဇာတော။ အထေတ္ထ စတူဟိ ဟာဒေဟိ မ
ဏ္ဍပံ ကတွာ တဿ ဥပရိ တံ ဂုမ္ဗံ အာရောပေသုံ, သော တံ မဏ္ဍပံ ဆာဒေသိ။ အထဿ ဟေဋ္ဌာ ဣဋ္ဌကာဟိ ပရိစိ
နိတွာ တလိကံ ဩကိရိတွာ အာသနံ ပညာပယိံသု။ သီတလံ ဒိတဋ္ဌာနံ ဥဒကတတော တယတိ။ ထေရော တသ္မိံ နိသီဒိ။
တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဧဠဂလာဂုမ္ဗေ"တိ။

နာနာဝေရဇ္ဇဂတ န္တိ ဧကဿ ရညော ရဇ္ဇတော နာနာဝိဓံ ရဇ္ဇဂတံ။ **ဝိရဇ္ဇ** န္တိ အညံ ရဇ္ဇံ။ ယထာ ဟိ သဒေသ
တော အညော ဝိဒေသော, ဧဝံ နိဝုတ္ထရဇ္ဇတော အညံ ရဇ္ဇံ ဝိရဇ္ဇံ နာမ, တံ ဝေရဇ္ဇန္တိ ဝုတ္တံ။ **ခတ္တိယပဏ္ဍိတာ** တိ ဗိ
မ္ဗိသာရကောသလရာဇာဒယော ပဏ္ဍိတရာဇာနော။ **ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာ** တိ စင်္ကီတာရုက္ခာဒယော ပဏ္ဍိတဗြာဟ္မ
ဏာ။ **ဂဟပတိပဏ္ဍိတာ** တိ စိတ္တသုဒတ္တာဒယော ပဏ္ဍိတဂဟပတယော။ **သမဏပဏ္ဍိတာ** တိ သဘိယပိလောတိကာဒ
ယော ပဏ္ဍိတပရိဗ္ဗာဇကာ ။ **ဝီမံသကာ**တိ အတ္တဂဝေသိနော။ **ကိံတဒီ**တိ ကိံ အတ္တနော ဒဿနံ ဝဒတိ, ကိံ လဒ္ဓိကောတိ
အတ္ထော။ **ကိမက္ခာယီ** တိ ကိံ သာဝကာနံ ဩတအနုသာသနိံ အာစိက္ခတိ? **ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မ** န္တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တဗ္ဗ
ယာကရဏဿ အနုဗျာကရဏံ။ **သဟဓမ္မိကော** တိ သကာရဏော။ **တအနုတအော**တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တတဒဿ အနုတ
အော။ "တအနုဟတော"တိပိ ဟဋ္ဌော, သတ္ထု တဒဿ အနုဟတော အနုပတနံ, အနုဂမနန္တိ အတ္ထော။ ဣမိနာပိ တဒံ
အနုဂတော တအောယေဝ ဒီပိတော ဟောတိ။

အဝိဂတရာဂဿာ တိအာဒီသု တဏှာဝသေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဏှာ ဟိ ရဇ္ဇနတော **ရာဂေ,** ဆ
န္ဒိယနတော **ဆန္ဒော,** ပိယာယနဋ္ဌေန **ပေမံ,** ပိဝိတုကာမဋ္ဌေန **ပိပာသာ,** အနုဒဟနဋ္ဌေန **ပရိဠာဟော**တိ ဝုစ္စတိ။ **အကု
သလေ စာဝုသော, ဓမ္မေ**တိအာဒိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အဝီတရာဂဿ အာဒီနဝံ , ဝီတရာဂဿ စ အာနိသံ

သံ ဒဿေတုံ။ တတ္ထ **အဝိဃာတော**တိ နိဒ္ဒုက္ခော။ **အနုပါယာသော**တိ နိရုပတာပော။ **အပရိဠာဟော**တိ နိဒ္ဒာဟော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယံ။

၃. ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယေ **အဝန္တီသူ**တိ အဝန္တိဒက္ခိဏာပထသင်္ခါတေ အဝန္တိရဋ္ဌေ။ **ကုရရဃရေ**တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ **ပပါတေ**တိ ဧကတော ပပါတေ။ တဿ ကိရ ပဗ္ဗတဿ ဧကံ ပဿံ ဆိန္ဒိတွာ ပါတိတံ ဝိယ အဟောသိ။ "ပဝတ္တေ"တိပိ ပါဌော, နာနာတိတ္ထိယာနံ လဒ္ဓိပဝတ္တဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ ဣတိ ထေရော တသ္မိံ ရဋ္ဌေ တံ နဂရံ နိဿာယ တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရတိ။ **ဟာလိဒ္ဒိကာနီ**တိ ဧဝံနာမကော။ **အဋ္ဌကဝဂ္ဂိယေ မာဂဏ္ဍိယပဉ္ဟေ**တိ အဋ္ဌကဝဂ္ဂိကမှိ မာဂဏ္ဍိယပဉ္ဟော နာမ အတ္ထိ, တသ္မိံ ပဉ္ဟေ။ **ရူပဓာတူ**တိ ရူပက္ခန္ဓော အဓိပ္ပေတော။ **ရူပဓာတုရာဂဝိနိဗဒ္ဓ**န္တိ ရူပဓာတုမှိ ရာဂေန ဝိနိဗဒ္ဓံ။ **ဝိညာဏ**န္တိ ကမ္မဝိညာဏံ။ **ဩကသာရီ**တိ ဂေဟသာရီ အာလယသာရီ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ "ဝိညာဏဓာတု ခေါ, ဂဟပတီ"တိ န ဝုတ္တန္တိ? သမ္မောဟဝိဃာတတ္ထံ။ "ဩကော"တိ ဟိ အတ္ထတော ပစ္စယော ဝုစ္စတိ, ပုရေဇာတဉ္စ ကမ္မဝိညာဏံ ပစ္ဆာဇာတဿ ကမ္မဝိညာဏဿပိ ဝိပါကဝိညာဏဿပိ ဝိပါကဝိညာဏဉ္စ ဝိပါကဝိညာဏဿပိ ကမ္မဝိညာဏဿပိ ပစ္စယော ဟောတိ, တသ္မာ "ကတရံ နု ခေါ ဣဓ ဝိညာဏ"န္တိ? သမ္မောဟော ဘဝေယျ, တဿ ဝိဃာတတ္ထံ တံ အဂ္ဂဟေတွာ အသမ္ဘိန္နာဝ ဒေသနာ ကတာ။ အပိ စ အာရမ္မဏဝသေန စတဿော အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဝုတ္တာတိ တာ ဒဿေတုမ္ပိ ဣဓ ဝိညာဏံ န ဂဟိတံ။

ဥပယုပါဒါနာတိ တဏှူပယဒိဋ္ဌုပယဝသေန ဒွေ ဥပယာ, ကာမုပါဒါနာဒီနိ စတ္တာရိ ဥပါဒါနာနိ စ။ **စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ**တိ အကုသလစိတ္တဿ အဓိဋ္ဌာနဘူတာ စေဝ အဘိနိဝေသဘူတာ စ အနုသယဘူတာ စ။ **တထာဂတဿာ**တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟိ ခီဏာသဝါနံ ဧတေ ပဟီနာဝ, သတ္ထု ပန ခီဏာသဝဘာဝေါ လောကေ အတိပါကဋောတိ ဥပရိမကောဋိယာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဝိညာဏဓာတုယာ**တိ ဣဓ ဝိညာဏံ ကသ္မာ ဂဟိတံ? ကိလေသပ္ပဟာနဒဿနတ္ထံ။ ကိလေသာ ဟိ န ကေဝလံ စတူသုယေဝ ခန္ဓေသု ပဟီနာ ပဟီယန္တိ, ပဉ္စသုပိ ပဟီယန္တိယေဝါတိ ကိလေသပ္ပဟာနဒဿနတ္ထံ ဂဟိတံ။ **ဧဝံ ခေါ, ဂဟပတိ, အနောကသာရီ ဟောတီ**တိ ဧဝံ ကမ္မဝိညာဏေန ဩကံ အသရန္တေန အနောကသာရီ နာမ ဟောတိ။

ရူပနိမိတ္တနိကေတဝိသာရဝိနိဗန္ဓာတိ ရူပမေဝ ကိလေသာနံ ပစ္စယဋ္ဌေန နိမိတ္တံ, အာရမ္မဏကိရိယသင်္ခါတနိဝါသနဋ္ဌာနဋ္ဌေန နိကေတန္တိ ရူပနိမိတ္တနိကေတံ။ ဝိသာရော စ ဝိနိဗန္ဓော စ ဝိသာရဝိနိဗန္ဓာ။ ဥဘယေနပိ ဟိ ကိလေသာနံ ပတ္ထဋဘာဝေါ စ ဝိနိဗန္ဓနဘာဝေါ စ ဝုတ္တော, ရူပနိမိတ္တနိကေတေ ဝိသာရဝိနိဗန္ဓာတိ ရူပနိမိတ္တနိကေတဝိသာရဝိနိဗန္ဓာ, တသ္မာ ရူပနိမိတ္တနိကေတမှိ ဥပ္ပန္နေန ကိလေသဝိသာရေန စေဝ ကိလေသဗန္ဓနေန စာတိ အတ္ထော။ **နိကေတသာရီတိ ဝုစ္စတီ**တိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန နိဝါသနဋ္ဌာနံ သာရီတိ ဝုစ္စတိ။ **ပဟီနာ**တိ တေ ရူပနိမိတ္တနိကေတကိလေသဝိသာရဝိနိဗန္ဓာ ပဟီနာ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ပဉ္စက္ခန္ဓာ "ဩကာ"တိ ဝုတ္တာ, ဆ အာရမ္မဏာနိ "နိကေတ"န္တိ? ဆန္ဒရာဂဿ ဗလဝဒုဗ္ဗလတာယ။ သမာနေပိ ဟိ ဧတေသံ အာလယဋ္ဌေန ဝိသယဘာဝေ **ဩကော**တိ နိစ္စနိဝါသနဋ္ဌာနဂေဟမေဝ ဝုစ္စတိ, **နိကေတ**န္တိ "အဇ္ဇ အသုကဋ္ဌာနေ ကီဠိဿာမာ"တိ ကတသင်္ကေတဋ္ဌာနံ နိဝါသနဋ္ဌာနံ ဥယျာနာဒိ။ တတ္ထ ယထာ ပုတ္တဒါရဓနဓညပုဏ္ဏဂေဟေ ဆန္ဒရာဂေါ ဗလဝါ ဟောတိ, ဧဝံ အဇ္ဈတ္တိကေသု ခန္ဓေသု။ ယထာ ပန ဥယျာနဋ္ဌာနာဒီသု တတော ဒုဗ္ဗလတရော ဟောတိ, ဧဝံ ဗာဟိရေသု ဆသု အာရမ္မဏေသူတိ ဆန္ဒရာဂဿ ဗလဝဒုဗ္ဗလတာယ ဧဝံ ဒေသနာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုခိတေသု သုခိတောတိ ဥပဋ္ဌာကေသု ဓနဓညလာဘာဒိဝသေန သုခိတေသု "ဣဒါနာဟံ မနာပံ ဘောဇနံ လဘိဿာမီ"တိ ဂေဟသိတသုခေန သုခိတော ဟောတိ, တေဟိ ပတ္တသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော ဝိယ စရတိ။ **ဒုက္ခိတေသု ဒုက္ခိတော**တိ တေသံ ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန ဒုက္ခေ ဥပ္ပန္နေ သယံ ဒွိဂုဏေန ဒုက္ခေန ဒုက္ခိတော ဟောတိ။ **ကိစ္စကရဏီယေသူ**တိ ကိစ္စသင်္ခါတေသု ကရဏီယေသု။ **တေသု ယောဂံ အာပဇ္ဇတီ**တိ ဥပယောဂံ သယံ တေသံ ကိစ္စာနံ ကတ္တာ

ဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ **ကာမေသူ**တိ ဝတ္ထုကာမေသု။ **ဇဝံ ခော, ဂဟပတိ, ကာမေဟိ အရိတ္တော ဟောတီ** တိ ဇဝံ ကိလေသကာမေဟိ အရိတ္တော ဟောတိ အန္တော ကာမာနံ ဘာဝေန အတုစ္ဆော။ သုက္ကပက္ခော တေသံ အဘာဝေန **ရိတ္တော** တုစ္ဆောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပုရက္ခရာနော တိ ဝဋ္ဋံ ပုရတော ကုရုမာနော။ **ဇဝံရူပေ သိယ**န္တိအာဒီသု ဒီဃရဿကာဠဝေါဒါတာဒီသု ရူပေသု "ဇဝံရူပေ နာမ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထေတိ။ သုခာဒီသု ဝေဒနာသု ဇဝံဝေဒနော နာမ; နီလသညာဒီသု သညာသု ဇဝံ သညော နာမ; ပုညာဘိသင်္ခါရာဒီသု သင်္ခါရေသု ဇဝံသင်္ခါရော နာမ; စက္ခုဝိညာဏာဒီသု ဝိညာဏေသု "ဇဝံ ဝိညာဏော နာမ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထေတိ။

အပုရက္ခရာနော တိ ဝဋ္ဋံ ပုရတော အကုရုမာနော။ **သဟိတံ မေ, အသဟိတံ တေ**တိ တုယှံ ဝစနံ အသဟိတံ အသိလိဋ္ဌံ, မယှံ သဟိတံ သိလိဋ္ဌံ မဓုရပာနသဒိသံ။ **အဓိစိဏ္ဏံ တေ ဝိပရာဝတ္တ** န္တိ ယံ တုယှံ ဒီဃေန ကာလေန ပရိစိတံ သုပ္ပဂုဏံ, တံ မမ တဒံ အာဂမ္မ သဗ္ဗံ ခဏေန ဝိပရာဝတ္တံ နိဝတ္တံ။ **အာရောပိတော တေ ဝါဒော**တိ တုယှံ ဒေါသော မယာ အာရောပိတော။ **စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယာ** တိ တံ တံ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥတ္တရိ ပရိယေသန္တော ဣမဿ ဝါဒဿ မောက္ခာယ စရ အာဟိဏ္ဍာဟိ။ **နိဗ္ဗေဌေဟိ ဝါ သစေ ပဟောသီ** တိ အထ သယမေဝ ပဟောသိ, ဣဓေဝ နိဗ္ဗေဌေဟီတိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စတုတ္ထေ **သက္ကပဉှေ** တိ စူဠသက္ကပဉှေ, မဟာသက္ကပဉှေပေတံ ဝုတ္တမေဝ။ **တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တာ**တိ တဏှာသင်္ခယေ နိဗ္ဗာနေ တဒါရမ္မဏာယ ဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တာ။ **အစ္စန္တနိဋ္ဌာ** တိ အန္တံ အတိက္ကန္တနိဋ္ဌာ သတတနိဋ္ဌာ။ သေသပဒေသုပိ ဇသေဝ နယော။ စတုတ္ထံ။

၅. သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. ပဉ္စမေ **သမာဓိ**န္တိ ဣဒံ ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခူ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ ပရိဟာယန္တေ ဒိသွာ, "စိတ္တေကဂ္ဂတံ လဘန္တာနံ ဣမေသံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဖာတိံ ဂမိဿတီ"တိ ဉတွာ အာဟ။ **အဘိနန္ဒတီ** တိ ပတ္ထေတိ။ **အဘိဝဒတီ**တိ တာယ အဘိနန္ဒနာယ "အဟော ပိယံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပ"န္တိ ဝဒတိ။ တစံ အဘိနန္ဒန္တောပိ စ တံ အာရမ္မဏံ နိဿာယ ဇဝံ လောဘံ ဥပ္ပာဒေန္တော အဘိဝဒတိယေဝ နာမ။ **အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတီ** တိ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ ဂဏှာတိ။ **ယာ ရူပေ နန္ဒီ** တိ ယာ သာ ရူပေ ဗလဝပတ္ထနာသင်္ခါတာ နန္ဒီ။ **တဒုပါဒါန**န္တိ တံ ဂဟဏဋ္ဌေန ဥပါဒါနံ။ **နာဘိနန္ဒတီ** တိ န ပတ္ထေတိ။ **နာဘိဝဒတီ**တိ ပတ္ထနာဝသေန န "ဣဋ္ဌံ ကန္တ"န္တိ ဝဒတိ။ ဝိပဿနာစိတ္တေန စေတသာ "အနိစ္စံ ဒုက္ခ"န္တိ ဝဝီဘေဒံ ကရောန္တောပိ နာဘိဝဒတိယေဝ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပဋိသလ္လာဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. ဆဋ္ဌေ **ပဋိသလ္လာဏေ** တိ ဣဒံ ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခူ ကာယဝိဝေကေန ပရိဟာယန္တေ ဒိသွာ "ကာယဝိဝေကံ လဘန္တာနံ ဣမေသံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဖာတိံ ဂမိဿတီ"တိ ဉတွာ အာဟ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဥပါဒါပရိတဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **ဥပါဒါပရိတဿန** န္တိ ဂဟဏေန ဥပ္ပန္နံ ပရိတဿနံ။ **အနုပါဒါအပရိတဿန** န္တိ အဂ္ဂဟဏေန အပရိတဿနံ။ **ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တိဝိညာဏံ ဟောတီ** တိ "မမ ရူပံ ဝိပရိဏတ"န္တိ ဝါ "အဟု ဝတ မေတံ, အနိ ဝတ မေ နတ္ထီ"တိ ဝါ အာဒိနာ နယေန ကမ္မဝိညာဏံ ရူပဿ ဘေဒါနုပရိဝတ္တိ ဟောတိ။ **ဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တိဇာ** တိ ဝိပရိဏာမဿ အနုပရိဝတ္တိတော ဝိပရိဏာမာရမ္မဏစိတ္တတော ဇာတာ။ **ပရိတဿနာ ဓမ္မသမုပ္ပာဒါ** တိ တဏှာပရိတဿနာ စ အကုသလဓမ္မသမုပ္ပာဒါ စ။ **စိတ္တ** န္တိ ကုသလစိတ္တံ။ **ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တီ** တိ ပရိယာဒိယိတွာ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ **ဥတ္တာသဝါ** တိ သဉတ္တာသော။ **ဝိဃာတဝါ**တိ သဝိဃာတော သဒုက္ခော။ **အပေက္ခဝါ** တိ သာလယော။ **ဥပါဒါ**

ယ စ ပရိတဿတီတိ ဂဏ္ဟိတ္ဝာ ပရိတဿကော နာမ ဟောတိ။ **န ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တီ** တိ ခီဏာသဝဿ ကမ္မဝိညာဏမေဝ နတ္ထိ, တသ္မာ ရူပဘေဒာနုပရိဝတ္တိ န ဟောတီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယဥပါဒါပရိတဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈. အဋ္ဌမေ တဏ္ဟာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ဒေသနာ ကတာ။ ဣတိ ပဋ္ဌမဒုတိယာ စတူသု သုတ္တေသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ကာလတ္တယအနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ **ကော ပန ဝါဒော ပစ္စုပ္ပန္နဿာ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ ကထံ ဝါ, အနိစ္စမေဝ တံ။ တေ ကိရ ဘိက္ခူ အတီတာနာဂတံ အနိစ္စန္တိ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ပစ္စုပ္ပန္နေ ကိလမိံသု, အထ နေသံ ဣတော အတီတာနာဂတေပိ "ပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စ"န္တိ ဝုစ္စမာနေ ဗုဇ္ဈိဿန္တီတိ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတ္ဝာ သတ္ထာ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန ဣမံ ဒေသနံ ဒေသေသိ။ နဝမံ။

၁၀-၁၁. ကာလတ္တယဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀-၁၁. ဒသမေကာဒသမာနိ **ဒုက္ခံ အနတ္တာ** တိ ပဒေဟိ ဝိသေသေတ္ဝာ တထာရူပေနေဝ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန ကထိတာနီတိ။ ဒသမေကာဒသမာနိ။

နကုလပိတုဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. အနိစ္စဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. အနိစ္စသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂-၂၁. အနိစ္စဝဂ္ဂေ ပရိယောသာနသုတ္တံ ပုစ္ဆာဝသိကံ, သေသာနိ တထာ တထာ ဗုဇ္ဈနကာနဉ္စ ဝသေန ဒေသိတာနီတိ။ ပဌမာဒီနိ။

အနိစ္စဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ဘာရဝဂ္ဂေါ

၁. ဘာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဘာရဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာတိဿ ဝစနီယ** န္တိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဣတိ အဿ ဝစနီယံ, ဇံ ဝ တ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာရော** တိ ယေ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, အယံ ဘာရော တိ ဝုစ္စတိ။ ကေနဋ္ဌေနာတိ? ပရိဟာရဘာရိယဋ္ဌေန။ ဧတေသဉ္ဟိ ဌာပနဂမနနိသီဒါပနနိပဇ္ဇာပနန္ဟာပနမဏ္ဍနခါဒာပနဘုဉ္ဇာပနာဒိပရိဟာရော ဘာရိယောတိ ပရိဟာရဘာရိယဋ္ဌေန ဘာရောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဇံနာမော**တိ တိဿော ဒတ္တော တိအာဒိနာမော။ **ဇံဂေါတ္တော** တိ ကဏ္ဟာယနော ဝစ္ဆာယနောတိအာဒိဂေါတ္တော။ ဣတိ ဝေါဟာရမတ္တသိဒ္ဓံ ပုဂ္ဂလံ "ဘာရဟာရော"တိ ကတ္ဝာ ဒဿေတိ။ ပုဂ္ဂလော ဟိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေယေဝ ခန္ဓဘာရံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ဒသပိ ဝဿာနိ ဝီသတိပိ ဝဿသတမ္ပီတိ ယာဝဇီဝံ ဣမံ ခန္ဓဘာရံ န္ဟာပေန္တော ဘောဇေန္တော မုဒုသမ္ဖဿမဉ္စပီဌေသု နိသီဒါပေန္တော နိပဇ္ဇာပေန္တော ပရိဟရိတ္ဝာ စုတိက္ခဏေ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ပုန ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ အပရံ ခန္ဓဘာရံ အာဒိယတိ, တသ္မာ ဘာရဟာရောတိ ဇာတော။

ဟေနောဘဝိကာတိ ပုနဗ္ဘဝနိဗ္ဗတ္တိကာ။ **နန္ဒီရာဂသဟဂတာ** တိ နန္ဒိရာဂေန သဟ ဧကတ္တမေဝ ဂတာ။ တဗ္ဗာဝသဟဂတဉှိ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။ **တတြ တတြာဘိနန္ဒိနီ** တိ ဥပပတ္တိဋ္ဌာနေ တ ရူပာဒီသု တ အာရမ္မဏေသု တတ္ထ တတ္ထ အဘိနန္ဒနသီလာဝ။ **ကာမတဏှာ**ဒီသု ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ ကာမတဏှာ နာမ, ရူပာရူပဘဝရာဂေ ဈာနနိကန္တိ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေတိ အယံ ဘဝတဏှာ နာမ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေ ဝိဘဝတဏှာ နာမ။ **ဘာရာအနန္တိ** ဘာရဂဟဏံ။ တဏှာယ ဟိ ဧသ ဘာရံ အာဒိယတိ။ **အသေသဝိရာဂနိရောဓော**တိအာဒိ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနဿေဝ ဝေဝစနံ။ တဉှိ အာဂမ္မ တဏှာ အသေသတော ဝိရဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ စဇိယတိ ပဋိနိဿဇ္ဇိယတိ ဝိမုစ္စတိ, နတ္ထိ စေတ္ထ ကာမာလယော တ ဒိဋ္ဌာလယော တတိ နိဗ္ဗာနံ တောနိ နာမာနိ လဘတိ။ **သမူလံ တဏှာ**န္တိ တဏှာယ အဝိဇ္ဇာ မူလံ နာမ။ **အဗ္ဗုယ္ဟာ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန တံ သမူလကံ ဥဒ္ဓရိတွာ။ **နိစ္ဆာတော ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ နိတ္တဏှော ဟာ ပရိနိဗ္ဗုတော နာမာတိ ဝတ္တံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ပဌမံ။

၂. ပရိညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. ဒုတိယေ **ပရိညေယ္ယေ** တိ ပရိဇာနိတဗ္ဗေ, သမတိက္ကမိတဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ **ပရိည**န္တိ အစ္စန္တပရိညံ, သမတိက္ကမန္တိ အတ္ထော။ **ရာဂက္ခယော** တိအာဒိ နိဗ္ဗာနဿ နာမံ။ တဉှိ အစ္စန္တပရိညာ နာမ။ ဒုတိယံ။

၃. အဘိဇာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. တတိယေ **အဘိဇာန**န္တိ အဘိဇာနန္တော။ ဣမိနာ ဉာတပရိညာ ကထိတာ, ဒုတိယပဒေန တီရဏပရိညာ, တတိယ စတုတ္ထေဟိ ပဟာနပရိညာတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တိဿော ပရိညာ ကထိတာတိ။ တတိယံ။

၄-၉. ဆန္ဒရာဂသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅-၃၀. စတုတ္ထာဒီနိ ဓာတုသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ပဋိပာဋိယာ ပနေတ္ထ ပဉ္စမဆဋ္ဌသုတ္တမေသု စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထိတာနိ, အဋ္ဌမနဝမေသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ။ စတုတ္ထာဒီနိ။

၁၀. အဃမူလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. ဒသမေ **အဃ**န္တိ ဒုက္ခံ။ ဝေမေတ္ထ ဒုက္ခလက္ခဏမေဝ ကထိတံ။ ဒသမံ။

၁၁. ပဘင်္ဂုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဧကာဒသမေ **ပဘင်္ဂု** န္တိ ပဘိဇ္ဇနသဘာဝံ။ ဝေမိဓ အနိစ္စလက္ခဏမေဝ ကထိတန္တိ။ ဧကာဒသမံ။

ဘာရဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. နတုမှာကဝဂ္ဂေါ

၁. နတုမှာကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. နတုမှာကဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ပဇဟထာ**တိ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန ပဇဟထ။ တိဏာဒီသု **တိဏံ** နာမ အန္တောဖေဂ္ဂု ဗဟိသာရံ တာလနာဠိကေရာဒိ။ **ကဋ္ဌံ** နာမ အန္တောသာရံ ဗဟိဖေဂ္ဂု ခဒိရသာလသာကပနသာဒိ။ **သာခာ** နာမ ရုက္ခဿ ဗာဟာ ဝိယ နိက္ခန္တာ။ **ပလာသံ** နာမ တာလနာဠိကေရပဏ္ဏာဒိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယနတုမှာကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. ဒုတိယံ ဝိနာ ဥပမာယ ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တံ။ ဒုတိယံ။

၃. အညတရဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. တတိယေ **ရူပဋ္ဌေ, ဘန္တေ, အနုသေတီ**တိ ယဒိ ရူပံ အနုသေတိ။ **တေန သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ**တိ ကာမရာဂါဒိသု ယေန အနုသယေန တံ ရူပံ အနုသေတိ, တေနေဝ အနုသယေန ''ရတ္တော ဒုဋ္ဌော မူဠှော''တိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဂစ္ဆတိ။ **န တေန သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ**တိ တေန အဘူတေန အနုသယေန ''ရတ္တော ဒုဋ္ဌော မူဠှော''တိ သင်္ခံ န ဂစ္ဆတီတိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယအညတရဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. စတုတ္ထေ **တံ အနုမီယတီ**တိ တံ အနုသယိတံ ရူပံ မရန္တေန အနုသယေန အနုမရတိ။ န ဟိ အာရမ္မဏေ ဘိဇ္ဇမာနေ တဒာရမ္မဏာ ဓမ္မာ တိဋ္ဌန္တိ။ **ယံ အနုမီယတီ**တိ ယံ ရူပံ ယေန အနုသယေန အနုမရတိ။ **တေန သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ**တိ တေန အနုသယေန ''ရတ္တော ဒုဋ္ဌော မူဠှော''တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ အထ ဝါ **ယန္တိ** ကရဏဝစနမေတံ, ယေန အနုသယေန အနုမီယတိ, တေန ''ရတ္တော ဒုဋ္ဌော မူဠှော''တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ စတုတ္ထံ။

၅-၆. အာနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၇-၃၈. ပဉ္စမေ **ဌိတဿ အညထတ္တံ ပညာယတီ**တိ ဓရမာနဿ ဇီဝမာနဿ ဇရာ ပညာယတိ။ **ဌိတီ**တိ ဟိ ဇီဝိတိန္ဒြိယသင်္ခါတာယ အနုပါလနာယ နာမံ။ **အညထတ္တ**န္တိ ဇရာယ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

''ဥပ္ပာဒေါ ဇာတိ အက္ခာတော၊ ဘင်္ဂေါ ဝုတ္တော ဝယောတိ စ။
အညထတ္တံ ဇရာ ဝုတ္တာ၊ ဌိတီ စ အနုပါလနာ''တိ။

ဇဝံ ဧကေကဿ ခန္ဓဿ ဥပ္ပာဒဇရာဘင်္ဂသင်္ခါတာနိ တီဏိ လက္ခဏာနိ ဟောန္တိ ယာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခတဿ သင်္ခတလက္ခဏာနီ''တိ (အ. နိ. ၃.၄၇)။

တတ္ထ သင်္ခတံ နာမ ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တော ယော ကောစိ သင်္ခါရော။ သင်္ခါရော စ န လက္ခဏံ, လက္ခဏံ န သင်္ခါရော, န စ သင်္ခါရေန ဝိနာ လက္ခဏံ ပညာပေတုံ သက္ကာ, နာပိ လက္ခဏံ ဝိနာ သင်္ခါရော, လက္ခဏေန ပန သင်္ခါရော ပာကဋော ဟောတိ။ ယထာ ဟိ န စ ကာဠိယေဝ လက္ခဏံ, လက္ခဏမေဝ န ကာဠီ, နာပိ ကာဠိံ မုဉ္စိတွာ လက္ခဏံ ပညာပေတုံ သက္ကာ, နာပိ လက္ခဏံ မုဉ္စိတွာ ကာဠိံ, လက္ခဏေန ပန ကာဠီ ပာကဋာ ဟောတိ, ဇဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ သင်္ခါရာနံ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ သင်္ခါရောပိ ဥပ္ပာဒလက္ခဏမ္ပိ ကာလသင်္ခါတော တဿ ခဏောပိ ပညာယတိ။ ''ဥပ္ပာဒေါပီ''တိ ဝုတ္တေ သင်္ခါရောပိ ဇရာလက္ခဏမ္ပိ ကာလသင်္ခါတော တဿ ခဏောပိ ပညာယတိ။ ဘင်္ဂက္ခဏေ သင်္ခါရောပိ တံလက္ခဏမ္ပိ ကာလသင်္ခါတော တဿ ခဏောပိ ပညာယတိ။ အပရေ ပန ဝဒန္တိ ''အရူပဓမ္မာနံ ဇရာခဏော နာမ န သက္ကာ ပညာပေတုံ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော စ 'ဝေဒနာယ ဥပ္ပာဒေါ ပညာယတိ, ဝယော ပညာယတိ, ဌိတာယ အညထတ္တံ ပညာယတီ'တိ ဝဒန္တော အရူပဓမ္မာနမ္ပိ တီဏိ လက္ခဏာနိ ပညာပေတိ, တာနိ အတ္ထိက္ခဏံ ဥပာဒါယ လဗ္ဘန္တီ''တိ ဝတွာ –

''အတ္ထိတာ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ ဌိတိ နာမ ပဝုစ္စတိ။
တဿေဝ ဘေဒေါ မရဏံ၊ သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗပါဏိန''န္တိ။ –

ဣမာယ အာစရိယကထာယ တမတ္ထံ သာဓေန္တိ။ အထ ဝါ သန္တတိဝသေန ဌာနံ ဌိတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ စ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပန သုတ္တေ အယံ ဝိသေသော နတ္ထိ, တသ္မာ အာစရိယမတိယာ သုတ္တံ အပဋိဗာဟေတွာ သုတ္တမေဝ ပမာဏံ ကတ္တဗ္ဗံ။ ဆဋ္ဌံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ။

၇-၁၀. အနုဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၉-၄၂. သတ္တမေ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နဿာ** တိ နဝန္နံ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ အနုလောမဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပဋိပန္နဿ။ **အယမနုဓမ္မော** တိ အယံ အနုလောမဓမ္မော ဟောတိ။ **နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော** တိ ဥက္ကဏ္ဌနာဗဟုလော ဟုတွာ။ **ပရိဇာနာတီ**တိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနာတိ။ **ပရိမုစ္စတီ** တိ မဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နာယ ပဟာနပရိညာယ ပရိမုစ္စတိ။ ဧဝံ က္ခမ သို့ သုတ္တေ မဂ္ဂေဝ ကထိတော ဟောတိ, တထာ က္ခတော ပရေသု တီသု။ က္ခစ ပန အနုပဿနာ အနိယမိတာ, တေသု နိယမိတာ။ တသ္မာ က္ခဏာပိ သာ တတ္ထ နိယမိတဝသေနေဝ နိယမေတဗ္ဗာ။ န ဟိ သက္ကာ တီသု အညတရံ အနုပဿနံ ဝိနာ နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ ပရိဇာနိတုံ တတိ။ သတ္တမာဒီနိ။

နတုမ္မဟာကဝဂ္ဂေ စတုတ္ထော။

၅. အတ္တဒီပဝဂ္ဂေါ

၁. အတ္တဒီပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃. အတ္တဒီပဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အတ္တဒီပာ**တိ အတ္တာနံ ဒီပံ တာဏံ လေဏံ ဂတိံ ပရာယဏံ ပတိဋ္ဌံ ကတွာ ဝိဟရထာတိ အတ္ထော။ **အတ္တသရဏာ**တိ က္ခဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အနညသရဏာ**တိ က္ခဒံ အညဿ သရဏပဋိက္ခေပဝစနံ။ န ဟိ အညော အညဿ သရဏံ ဟောတိ အညဿ တယာမေန အညဿ အသိဇ္ဈနတော, ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နာထော၊
> ကော ဟိ နာထော ပရော သိယာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၆၀)။

တေနာဟ ''အနညသရဏာ''တိ။ ကော ပနေတ္ထ အတ္တာ နာမ? လောကိယလောကုတ္တရော ဓမ္မော။ တေနေတာဟ – ''ဓမ္မဒီပာ ဓမ္မသရဏာ အနညသရဏာ''တိ။ **ယောနီ**တိ ကာရဏံ – ''ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလဿ အဓိဂမာယာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၂၂၇) ဝိယ။ **ကိံပဟောတိကာ**တိ ကိံပဘုတိကာ, ကုတော ပဘာဝန္တိတိ အတ္ထော? **ရူပဿ တွေဝတ**တိ က္ခဒံ တေသံယေဝ သောကာဒီနံ ပဟာနဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ **န ပရိတဿတီ** တိ န ဂဏှာတိ န ဂဟတိ။ **တဒင်္ဂနိဗ္ဗုတော**တိ တေန ဝိပဿနင်္ဂေန ကိလေသာနံ နိဗ္ဗုတတ္တာ တဒင်္ဂနိဗ္ဗုတော။ က္ခမသို့ သုတ္တေ ဝိပဿနာဝ ကထိတာ။ ပဌမံ။

၂. ပဋိပဒာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. ဒုတိယေ **ဒုက္ခသမုဒယဂါမိနီ သမနုပဿနာ** တိ ယသ္မာ သက္ကာယော ဒုက္ခံ, တဿ စ သမုဒယဂါမိနီ ပဋိပဒါ နာမ ''ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ''တိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ဒုက္ခသမုဒယဂါမိနီ သမနုပဿနာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဟောတိ။ **ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ သမနုပဿနာ** တိ ဧတ္ထ သဟ ဝိပဿနာယ စတုမဂ္ဂဉာဏံ ''သမနုပဿနာ''တိ ဝုတ္တံ။ က္ခတိ က္ခမသို့ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။ ဒုတိယံ။

၃. အနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. တတိယေ **သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗ** န္တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝိရဇ္ဇတိ ဝိမုစ္စတီ** တိ မဂ္ဂက္ခဏေ ဝိရဇ္ဇတိ, ဖလက္ခဏေ ဝိမုစ္စတိ။ **အနုပာဒာယ အာသဝေဟီ**တိ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန နိရုဒ္ဓေဟိ အာသဝေဟိ အဂဟေတွာ က္ခတိ ဝိမုစ္စတိ။ **ရူပဓာတုယာ**တိအာဒိ ပစ္စဝေက္ခဏဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သဟ ဖလေန ပစ္စဝေက္ခဏဒဿနတ္ထန္တိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ **ဌိတ**န္တိ ဥပရိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာဘာဝေန ဌိတံ။ **ဌိတတ္တာ သန္တုဿိတ** န္တိ ပတ္တဗ္ဗံ ပတ္တဘာဝေန သန္တုဋ္ဌံ။ **ပစ္စတ္တံယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ သယမေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယအနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. စတုတ္ထေ **ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိယော** တိ ပုဗ္ဗန္တံ အနုဂတာ အဋ္ဌာရသ ဒိဋ္ဌိယော န ဟောန္တိ။ **အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိယော**တိ အပရန္တံ အနုဂတာ စတုစတ္တာလီသ ဒိဋ္ဌိယော န ဟောန္တိ။ **ထာမသော ပရာမာသော**တိ ဒိဋ္ဌိထာမသော စေဝ

ဒိဋ္ဌိပရာမာသော စ န ဟောတိ။ တွော၀တာ ပဌမမဂ္ဂေ ဒဿိတော။ ဣ္ဌာအနိ သဟ ၀ိပဿနာယ တယော မဂ္ဂေ စ ဖ လာနိ စ ဒဿေတုံ **ရူပဿိ** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ အထ တ ဒိဋ္ဌိယော နာမ ၀ိပဿနာယ ဧ၀ ပဟီနာ, ဣဒံ ပန ဥပရိ သဟ ၀ိ ပဿနာယ စတ္တာရော မဂ္ဂေ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓံ။ စတုတ္ထံ။

၅. သမနုပဿနာသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၄၇. ပဉ္စမေ **ပဉ္စုပာဒါနက္ခန္ဓေ သမနုပဿန္တိ ဧတေသံ တ အညတရ** န္တိ ပရိပုဏ္ဏဂဟဏ၀သေန ပဉ္စက္ခန္ဓေ သမနုပဿန္တိ, အပရိပုဏ္ဏဂဟဏ၀သေန ဧတေသံ အညတရံ။ **ဣတိ အယဉ္စေ၀ သမနုပဿနာ** တိ ဣတိ အယဉ္စ ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ။ **အသ္မီတိ စဿ အ၀ိဂတံ ဟောတီ** တိ ယဿ အယံ သမနုပဿနာ အတ္ထိ, တသ္မိံ အသ္မီတိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိသင်္ခာတံ ပပဉ္စတ္တယံ အ၀ိဂတမေ၀ ဟောတိ။ **ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ အ၀က္ကန္တိ ဟောတီ** တိ တသ္မိံ ကိလေသဇာတေ သတိ ကမ္မကိလေသပစ္စယာနံ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။

အတ္ထိ, ဘိက္ခ၀ေ, မနော တိ ဣဒံ ကမ္မမနံ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ။ **ဓမ္မာ** တိ အာရမ္မဏံ။ **အ၀ိဇ္ဇာဓာတူ**တိ ဇ၀နက္ခဏေ အ၀ိဇ္ဇာ။ **အ၀ိဇ္ဇာသမ္ဖဿဇေနာ** တိ အ၀ိဇ္ဇာသမ္ပယုတ္တဖဿတော ဇာတေန။ အပိစ **မနော**တိ ဘ၀င်္ဂက္ခဏေ ၀ိပာက မနောဓာတု, အာ၀ဇ္ဇနက္ခဏေ ကိရိယမနောဓာတု။ **ဓမ္မာ** ဒယော ၀ုတ္တပ္ပကာရာ၀။ **အသ္မီတိပိဿ ဟောတီ** တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိ၀သေန အသ္မီတိ ဧ၀မ္ပိဿ ဟောတိ။ ဣတော ပရေသု **အယမဟမသ္မီ** တိ ရူပာဒီသု ကိဉ္စိဒေ၀ ဓမ္မံ ဂဟေ တွာ "အယံ အဟမသ္မီ"တိ အတ္တဒိဋ္ဌိ၀သေန ၀ုတ္တံ။ **ဘဝိဿ** န္တိ သဿတဒိဋ္ဌိ၀သေန။ **န ဘဝိဿ** န္တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၀သေန။ **ရူပီ ဘဝိဿ** န္တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ သဿတမေ၀ ဘဇန္တိ။ **အထေတ္ထာ** တိ အထ တေနေ၀ တကာရေန ဌိတေသု ဧတေသု ဣန္ဒြိယေသု။ **အ၀ိဇ္ဇာ ပဟီယတီ**တိ စတူသု သစ္စေသု အညာဏဘူတာ အ၀ိဇ္ဇာ ပဟီယတိ။ **၀ိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂ၀ိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧ၀မေတ္ထ အသ္မီတိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိယော။ ကမ္မဿ ပဉ္စန္နဉ္စ ဣန္ဒြိယာနံ အ န္တရေ ဧကော သန္ဓိ, ၀ိပာကမနံ ပဋိစ္စ ဣန္ဒြိယပက္ခိကံ ကတွာ ပဉ္စန္နဉ္စ ဣန္ဒြိယာနံ ကမ္မဿ စ အန္တရေ ဧကော သ န္ဓီတိ။ ဣတိ တယော ပဗ္ဗာ အတီတော အဒ္ဓါ, ဣန္ဒြိယာဒီနိ ပစ္စုပ္ပန္နော အဒ္ဓါ, တတ္ထ ကမ္မမနံ အာဒိံ ကတွာ အနာဂတဿ ပစ္စယော ဒဿိတောတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ခန္ဓသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၄၈. ဆဋ္ဌေ ရူပက္ခန္ဓော ကာမာ၀စရော, စတ္တာရော ခန္ဓာ စတုဘူမကာ။ **သာသ၀**န္တိ အာသ၀ာနံ အာရမ္မဏဘာ ၀ေန ပစ္စယဘူတံ။ **ဥပာဒါနိယ**န္တိ တထေ၀ စ ဥပာဒါနာနံ ပစ္စယဘူတံ။ ၀စနတ္ထော ပနေတ္ထ – အာရမ္မဏံ ကတွာ ပ၀ တ္တေဟိ သဟ အာသ၀ေဟီတိ **သာသ၀ံ**။ ဥပာဒါတဗ္ဗန္တိ **ဥပာဒါနိယံ**။ ဣဓာပိ ရူပက္ခန္ဓော ကာမာ၀စရော, အ၀သေသာ တေဘူမကာ ၀ိပဿနာစာရ၀သေန ၀ုတ္တာ။ ဧ၀မေတ္ထ ရူပံ ရာသဋ္ဌေန ခန္ဓေသု ပ၀ိဋ္ဌံ, သာသ၀ရာသဋ္ဌေန ဥပာဒါန က္ခန္ဓေသု။ ၀ေဒနာဒယော သာသ၀ာပိ အတ္ထိ, အနာသ၀ာပိ အတ္ထိ။ တေ ရာသဋ္ဌေန သဗ္ဗေပိ ခန္ဓေသု ပ၀ိဋ္ဌာ, တေ ဘူမကာ ပနေတ္ထ သာသ၀ဋ္ဌေန ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု ပ၀ိဋ္ဌာတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇-၈. သောဏသုတ္တာဒိ၀ဏ္ဏနာ

၄၉-၅၀. သတ္တမေ **သေယျောဟမသ္မီ** တိ ၀ိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော အဟမသ္မိ။ **ကိမညတြ ယထာဘူတဿ အဒဿ နာ**တိ ယထာဘူတဿ အဒဿနတော အညံ ကိံ ဘ၀ေယျ? အဒဿနံ အညာဏမေ၀ ဘ၀ေယျာတိ အတ္ထော။ ဣ္ဌာနိဿ တေ ပရိ၀ဋ္ဋံ ၀ဇိရဘေဒဒေသနံ အာရဘန္တော **တံ ကိံ မညသိ သောဏော**တိအာဒိမာဟ။ အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနမေ ၀။ သတ္တမအဋ္ဌမာနိ။

၉-၁၀. နန္ဒိက္ခယသုတ္တာဒိ၀ဏ္ဏနာ

၅၁-၅၂. န၀မဒသမေသု **နန္ဒိက္ခယာ ရာဂက္ခယော, ရာဂက္ခယာ နန္ဒိက္ခယော** တိ ဣဒံ နန္ဒီတိ တ ရာဂေတိ တ ဏ္ဏမေသံ အတ္ထတော နိန္နာနာကရဏတာယ ၀ုတ္တံ။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ တ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော နန္ဒိံ ပဇဟတိ, ၀ိရာဂါနုပ

သ္သနာယ ဝိရဇ္ဇန္တော ရာဂံ ပဇဟတိ။ တ္တောဝတာ ဝိပဿနံ နိဒ္ဒိပေတွာ "ရာဂက္ခယာ နန္ဒိက္ခယော"တိ ဣမိနာ မဂ္ဂံ ဒဿေတွာ "နန္ဒိရာဂက္ခယာ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ"န္တိ ဖလံ ဒဿိတန္တိ။ နဝမဒသမာနိ။

အတ္တဒီပဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

မူလပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၆. ဥပယဝဂ္ဂေါ

၁. ဥပယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃. ဥပယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဥပယော**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဥပဂတော။ **ဝိညာဏ**န္တိ ကမ္မဝိညာဏံ။ **အာပဇ္ဇေယျာ**တိ ကမ္မံ ဇဝါပေတွာ ပဋိသန္ဓိအာကဍ္ဎနသမတ္ထတာယ ဝုဍ္ဎိအာဒီနိ အာပဇ္ဇေယျ။ **ဝိညာဏုပယ**န္တိ ပဒဿ အဂ္ဂဟဏေ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ။ **ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတာရမ္မဏ**န္တိ ပဋိသန္ဓိအာကဍ္ဎနသမတ္ထတာယ အဘာဝေန အာရမ္မဏံ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ။ **ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဏဿာ**တိ ကမ္မဝိညာဏဿ ပတိဋ္ဌာ န ဟောတိ။ **တဒပ္ပတိဋ္ဌိတ**န္တိ တံ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ။ **အနဘိသင်္ခစ္စ ဝိမုတ္တ**န္တိ ပဋိသန္ဓိံ အနဘိသင်္ခရိတွာ ဝိမုတ္တံ။ ပဌမံ။

၂. ဗီဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. ဒုတိယေ **ဗီဇဇာတာနီ**တိ ဗီဇာနိ။ **မူလဗီဇ**န္တိ ဝစံ ဝစတ္တံ ဟလိဒ္ဒံ သိင်္ဂိဝေရန္တိ ဧဝမာဒိ။ **ခန္ဓဗီဇ**န္တိ အဿတ္ထော နိဂြောဓောတိ ဧဝမာဒိ။ **ဖဠုဗီဇ**န္တိ ဥစ္ဆု ဝေဠု နဠောတိ ဧဝမာဒိ။ **အဂ္ဂဗီဇ**န္တိ အဇ္ဇုကံ ဖဏိဇ္ဇကန္တိ ဧဝမာဒိ။ **ဗီဇဗီဇ**န္တိ သာလိဝီဟိအာဒိ ပုဗ္ဗဏ္ဏဇာတံ မုဂ္ဂမာသာဒိ အပရဏ္ဏဇာတဉ္စ။ **အခဏ္ဍာနီ**တိ အဘိန္နာနိ။ ဘိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဗီဇံ ဗီဇတ္ထာယ န ဥပကပ္ပတိ။ **အပူတိကာနီ**တိ ဥဒကတေမနေန အပူတိကာနိ။ ပူတိဗီဇဉှိ ဗီဇတ္ထာယ န ဥပကပ္ပတိ။ **အဝါတာတပဟတာနီ**တိ ဝါတေန စ အာတပေန စ န ဟတာနိ, နိရောဇတံ န ပာပိတာနိ။ နိရောဇဉှိ ကသဋံ ဗီဇံ ဗီဇတ္ထာယ န ဥပကပ္ပတိ။ **သာရာဒါနီ**တိ ဂဟိတသာရာနိ ပတိဋ္ဌိတသာရာနိ။ နိဿာရဉှိ ဗီဇံ ဗီဇတ္ထာယ န ဥပကပ္ပတိ။ **သုခသယိတာနီ**တိ စတ္တာရော မာသေ ကောဋ္ဌေ ပက္ခိတ္တနိယာမေနေဝ သုခံ သယိတာနိ။ **ပထဝီ**တိ ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌာနပထဝီ။ **အာပေါ**တိ ဥပရိသ္နေဟနအာပေါ။ **စတဿော ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော**တိ ကမ္မဝိညာဏဿ အာရမ္မဏဘူတာ ရူပာဒယော စတ္တာရော ခန္ဓာ။ တေ ဟိ အာရမ္မဏဝသေန ပတိဋ္ဌာဘူတတ္တာ ပထဝီဓာတုသဒိသာ။ **နန္ဒိရာဂေါ** သိနေဟနဋ္ဌေန အာပေါဓာတုသဒိသော။ **ဝိညာဏံ သာဟာရ**န္တိ သပ္ပစ္စယံ ကမ္မဝိညာဏံ။ တဉှိ ဗီဇံ ဝိယ ပထဝိယံ အာရမ္မဏပထဝိယံ ဝိရုဟတိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဥဒါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅. တတိယေ **ဥဒါနံ ဥဒါနေသီ**တိ ဗလဝသောမနဿသမုဋ္ဌာနံ ဥဒါနံ ဥဒါဟရိ။ ကိံ နိဿာယ ပနေသ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နောတိ။ သာသနဿ နိယျာနိကဘာဝံ။ ကထံ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ, "တယောမေ ဥပနိဿယာ – အနူပနိဿယော သီလူပနိဿယော ဘာဝနူပနိဿယော စာ"တိ။ တေသု အနုသီလူပနိဿယော ဒုဗ္ဗလော, ဘာဝနူပနိဿယော ဗလဝါ။ အနုသီလူပနိဿယော ဟိ တယော မဂ္ဂေ စ ဖလာနိ စ ပါပေတိ, ဘာဝနူပနိဿယော အရဟတ္တံ ပါပေတိ။ ဣတိ ဒုဗ္ဗလူပနိဿယေ ပတိဋ္ဌိတော ဘိက္ခု ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ ဗန္ဓနာနိ ဆေတွာ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတိ, "အဟော သာသနံ နိယျာနိက"န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တဿ အယံ ဥဒပါဒိ။

တတ္ထ "ဒုဗ္ဗလူပနိဿယေ ဌတွာ ဃဋမာနော တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ ပါပုဏာတီ"တိ ဣမဿတ္ထဿာဝိဘာဝနတ္ထံ **မိလကတ္ထေရဿ** ဝတ္ထု ဝေဒိတဗ္ဗံ – သော ကိရ ဂိဟိကာလေ ပါဏာတိပါတကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော အရညေ ပါသသတဉ္စေဝ အဒ္ဒူပါသသတဉ္စ ယောဇေသိ။ အထေကဒိဝသံ အင်္ဂါရပက္ကမံသံ ခါဒိတွာ ပါသဋ္ဌာနေသု ဝိစရန္တော ပိပာသာဘိဘူတော ဧကဿ အရညဝါသိတ္ထေရဿ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရဿ စင်္ကမန္တဿ အဝိဒူရေ ဌိတံ ပါနီယဃဋံ ဝိဝရိ, ဟတ္ထတေမနမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ နာဒ္ဒသ။ သော ကုဇ္ဈိတွာ အာဟ – "ဘိက္ခု, ဘိက္ခု တုမှေ ဂဟ

ပတိကေဟိ ဒိန္နံ ဘုဥ္ဇိတ္ဝာ ဘုဥ္ဇိတ္ဝာ သုပထ, ဟနိယဃဋ္ဋေ အဥ္ဇလိမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ န ဌပေထ, န ယုတ္တမေတ”န္တိ။ ထေရော “မယာ ဟနိယဃဋ္ဋော ပူရေတ္ဝာ ဌပိတော, ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ? ဝန္တ္ဝာ ဩလောကေန္တော ပရိပုဏ္ဏဃဋံ္ဋ ဒိသွာ ဟနီယသင်္ဃ ပူရေတ္ဝာ အအသိ။ သော ဒ္ဝတ္တိသင္ဃပူရံ ပိဝိတ္ဝာ စိန္တေသိ – “ဇေဝံ ပူရိတဃဋ္ဋော နာမ မမ ကမ္မံ အာဂမ္မ တတ္တကပာလော ဝိယ ဇာတော။ ကိံ နု ခေါ အနာဂတေ အတ္တဘာဝေ ဘဝိဿတီ”တိ? သံဝိဂ္ဂစိတ္တော ခန္ဓံ ဆဍ္ဍေတွာ, “ပဗ္ဗာဇေထ မံ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ထေရော တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။

တဿ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တဿ ဗဟူနံ မိဂသူကရာနံ မာရိတဋ္ဌာနံ ဟာသအဒ္ဒူဟလာနဥ္စ ယောဇိတဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌာတိ။ တံ အနုဿရတော သရီရေ အဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကူဋကေဏော ဝိယ ကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ ဝီထိံ န ပဋိပဇ္ဇတိ။ သော “ကိံ ကရိဿာမိ ဘိက္ခုဘာဝေနာ”တိ ? အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ထေရဿ သန္တိကံ ဝန္တ္ဝာ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – “န သက္ကောမိ, ဘန္တေ, သမဏဓမ္မံ ကာတု”န္တိ။ အထ နံ ထေရော “ဟတ္ထကမ္မံ ကရောဟီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓု, ဘန္တေ”တိ ဝတွာ ဥဒုမ္ဗရာဒယော အလ္လရုက္ခေ ဆိန္ဒိတွာ မဟန္တံ ရာသိံ ကတွာ, “ကြအနိ ကိံ ကရောမိ”တိ ပုစ္ဆိ? ဈာပေဟိ နန္တိ။ သော စတူသု ဒိသာသု အဂ္ဂိံ ဒတွာ ဈာပေတုံ အသက္ကောန္တော, “ဘန္တေ, န သက္ကောမီ”တိ အာဟ။ ထေရော “တေန ဟိ အပေဟီ”တိ ပထဝိံ ဒ္ဝိဓာ ကတွာ အဝီစိတော ခဇ္ဇောပနကမတ္တံ အဂ္ဂိံ နီဟရိတွာ တတ္ထ ပက္ခိပိ။ သော တာဝ မဟန္တံ ရာသိံ သုက္ခပဏ္ဏံ ဝိယ ခဏေန ဈာပေသိ။ အထဿ ထေရော အဝီစိံ ဒဿေတွာ, “သစေ ဝိဗ္ဘမိဿသိ, ဧတ္ထ ပစ္စိဿသီ”တိ သံဝေဂံ ဇနေသိ။ သော အဝီစိဒဿနတော ပဋ္ဌာယ ပဝေဓမာနော “နိယျာနိကံ, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓသာသန”န္တိ ပုစ္ဆိ, အာမာဝုသောတိ။ ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓသာသနဿ နိယျာနိကတ္တေ သတိ မိလကော အတ္တမောက္ခံ ကရိဿတိ, မာ စိန္တယိတ္ထာတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ ဃဋေတိ, တဿ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ပူရေတိ, နိဒ္ဒာယ ဗာဓယမာနာယ တိန္တံ ပလာလံ သီသေ ဌပေတွာ ဟဒေ သောတ္ထိယံ ဩတာရေတွာ နိသီဒတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဟနိယံ ပရိဿာဝေတွာ ဃဋံ ဥဋ္ဌိ ရူမ္ပဟိ ဌပေတွာ ဥဒကမဏိကာနံ ပန္တေဒံ အာဂမယမာနော အဋ္ဌာသိ။ အထ ခေါ ထေရော သာမဏေရဿ ကြမံ ဥဒ္ဒေသံ ဒေတိ –

“ဥဋ္ဌာနဝတော သတီမတော၊
သုစိကမ္မဿ နိသမ္မကာရိနော။
သညတဿ ဓမ္မဇီဝိနော၊
အပ္ပမတ္တဿ ယသောဘိဝဍ္ဎတီ”တိ။ (ဓ. ပ. ၂၄)။

သော စတုပ္ပဒိကမ္ပိ တံ ကထံ အတ္တနိယေဝ ဥပနေသိ – “ဥဋ္ဌာနဝတာ နာမ မာဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သတိမတာပိ မာဒိသေနေဝ။ပေ.။ အပ္ပမတ္တေနပိ မာဒိသေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ ဇေဝံ တံ ကထံ အတ္တနိ ဥပနေတွာ တသ္မိံယေဝ ပဒတရေ ဌိတော ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဆိန္ဒိတွာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော –

“အလ္လံ ပလာလပုဉ္ဇာဟံ၊ သီသေနာအာယ စင်္ကမိံ။
ပတ္တောသ္မိ တတိယံ ဌာနံ၊ ဧတ္ထ မေ နတ္ထိ သံသယော”တိ။ –

ကြမံ ဥအနကထံ အာဟ။ ဇေဝံ ဒုဗ္ဗလူပနိဿယေ ဌိတော ဃဋေန္တော တယမန္တော ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဆိန္ဒိတွာ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – “နော စဿံ, နော စ မေ သိယာ, နာဘဝိဿ, န မေ ဘဝိဿတီတိ ဇေဝံ အဓိမုစ္စမာနော ဘိက္ခု ဆိန္ဒေယျ ဩရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနီ”တိ။

တတ္ထ **နော စဿံ, နော စ မေ သိယာ** တိ သစေ အဟံ န ဘဝေယျံ, မမ ပရိက္ခာရောပိ န ဘဝေယျ။ သစေ ဝါ ပန မေ အတီတေ ကမ္မာဘိသင်္ခါရော နာဘဝိဿ, ကြဒံ မေ ဧတရဟိ ခန္ဓပဉ္စကံ န ဘဝေယျ။ **နာဘဝိဿ, န မေ ဘဝိဿတီ**တိ ကြအနိ ပန တထာ ပရက္ကမိဿာမိ, ယထာ မေ အာယတိံ ခန္ဓာဘိနိဗ္ဗတ္တကော ကမ္မသင်္ခါရော န ဘဝိဿတိ, တသ္မိံ အသတိ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိ နာမ န မေ ဘဝိဿတိ။ **ဇေဝံ အဓိမုစ္စမာနော** တိ ဇေဝံ အဓိမုစ္စန္တော ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗလူပနိဿယေ ဌိတော ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဆိန္ဒေယျ။ **ဇေဝံ ဝုတ္တေ** တိ ဇေဝံ သာသနဿ နိယျာနိကဘာဝံ အာဝဇ္ဇေန္တေန ဘဂဝတာ ကြမသ္မိံ ဥအနေ ဝုတ္တေ။ **ရူပံ ဝိဘဝိဿတီ** တိ ရူပံ ဘိဇ္ဇိဿတိ။ **ရူပဿ ဝိဘဝါ** တိ ဝိဘဝဒဿနေန သဟဝိပဿနေန။ သဟဝိပဿနကာ ဟိ စတ္တာရော မဂ္ဂါ ရူပါဒီနံ ဝိဘဝဒဿနံ နာမ။ တံ သန္ဓာ

ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ အဓိမုစ္စမာနော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဆိန္ဒေယျာ** တိ, ဘန္တေ, ဧဝံ အဓိမုစ္စမာနော ဘိက္ခု ဆိန္ဒေယျ ယေဝ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။ ကသ္မာ န ဆိန္ဒိဿတီတိ?

ဣတိ ဥပရိ မဂ္ဂဖလံ ပုစ္ဆန္တော **ကထံ ပန, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနန္တရာ**တိ ဒွေ အနန္တရာနိ အာသန္နာနန္တရဉ္စ ဒူရာနန္တရဉ္စ။ ဝိပဿနာ မဂ္ဂဿ အာသန္နာနန္တရံ နာမ, ဖလဿ ဒူရာနန္တရံ နာမ။ တံ သန္ဓာယ "ကထံ ပန, ဘန္တေ, ဇာနတော ကထံ ပဿတော ဝိပဿနာနန္တရာ 'အာသဝါနံ ခယော'တိ သင်္ခံ ဂတံ အရဟတ္တဖလံ ဟောတီ"တိ ပုစ္ဆတိ။ **အတသိတာယေ**တိ အတသိတဗ္ဗေ အဘာယိတဗ္ဗေ ဌာနမှိ။ **တာသံ အာပဇ္ဇတီ** တိ ဘယံ အာပဇ္ဇတိ။ **တာသော ဟေသော**တိ ယာ ဧသော "နော စဿံ, နော စ မေ သိယာ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ, သာ ယသ္မာ အတ္တသိနေဟံ ပရိယာဒာတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ တာသော နာမ ဟောတိ။ သော ဟိ "ဣဒါနာဟံ ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿာမိ, န ဒါနိ ကိဉ္စိ ဘဝိဿာမီ"တိ အတ္တာနံ ပပာတေ ပတန္တံ ဝိယ ပဿတိ အညတရော ဗြာဟ္မဏော ဝိယ။ လောဟပါသာဒဿ ကိရ ဟေဋ္ဌာ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော တိလက္ခဏာဟတံ ဓမ္မံ ပရိဝတ္တေတိ။ အထ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဧကမန္တေ ဌတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ သင်္ခါရာ သုညတော ဥပဋ္ဌဟိံသု။ သော ပပာတေ ပတန္တော ဝိယ ဟုတွာ ဝိဝဋဒွါရေန တတော ပလာယိတွာ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ, ပုတ္တံ ဥရေ သယာပေတွာ, "တာတ, သက္ကာယမယံ အာဝဇ္ဇေန္တော မနမှိ နဋ္ဌော"တိ အာဟ။ **န ဟေသော ဘိက္ခု တာသော**တိ သော ဧဝံ ပဝတ္တာ ဗလဝဝိပဿနာ သုတဝတော အရိယသာဝကဿ န တာသော နာမ ဟောတိ။ န ဟိ တဿ ဧဝံ ဟောတိ "အဟံ ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿာမီ"တိ ဝါ "ဝိနဿိဿာမီ"တိ ဝါတိ။ ဧဝံ ပန ဟောတိ "သင်္ခါရာဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သင်္ခါရာဝ နိရုဇ္ဈန္တီ"တိ။ ဒုတိယံ။

၄. ဥပါဒါနပရိပဝတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆. စတုတ္ထေ **စတုပရိဝဋ္ဋ** န္တိ ဧကေကသ္မိံ ခန္ဓေ စတုန္နံ ပရိဝဋ္ဋနဝသေန။ **ရူပံ အဗ္ဘညာသိ** န္တိ ရူပံ ဒုက္ခသစ္စန္တိ အဘိညာသိံ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု စတုသစ္စဝသေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာဟာရသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ သစ္ဆန္ဒရာဂေ ကဗဠီကာရာဟာရော အာဟာရော နာမ။ **ပဋိပန္နာ** တိ သီလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ။ **ဂါဓန္တိ** တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ သေက္ခဘူမိံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အသေက္ခဘူမိံ ကထေန္တော **ယေ စ ခော ကေစိ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ **သုဝိမုတ္တာ** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တာ။ **ကေဝလိနော**တိ သကလိနော ကတသဗ္ဗကိစ္စာ။ **ဝဋ္ဋံ တေသံ နတ္ထိ ပညာပနာယာ** တိ ယေန တေ အဝသိဋ္ဌေန ဝဋ္ဋေန ပညာပေယျုံ, တံ နေသံ ဝဋ္ဋံ နတ္ထိ ပညာပနာယ။ အထ ဝါ ဝဋ္ဋန္တိ ကာရဏံ, ပညာပနာယ ကာရဏံ နတ္ထီတိ။ ဧတ္တာဝတာ အသေက္ခဘူမိဝါရော ကထိတော။ စတုတ္ထံ။

၅. သတ္တဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇. ပဉ္စမေ **သတ္တဋ္ဌာနကုသလော** တိ သတ္တသု ဩကာသေသု ဆေကော။ **ဝုသိတဝါ**တိ ဝုသိတဝါသော။ **ဥတ္တမပုရိသော**တိ သေဋ္ဌပုရိသော။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ပန သုတ္တံ ဥဿဒနန္ဒိယဉ္စေဝ ပလောဘနီယဉ္စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ရာဇာ ဝိဇိတသင်္ဂါမော သင်္ဂါမေ ဝိဇယိနော ယောဓေ ဥစ္စဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ တေသံ သက္ကာရံ ကရောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? ဧတေသံ သက္ကာရံ ဒိသွာ သေသာပိ သူရာ ဘဝိတုံ မညိဿန္တီတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ အပ္ပမေယျံ ကာလံ ပါရမိယော ပူရေတွာ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ ကိလေသမာရဝိဇယံ ကတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ သာဝတ္ထိယံ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ နိသီဒိတွာ ဣမံ သုတ္တံ ဒေသေန္တော ခီဏာသဝေ ဥက္ခိပိတွာ ထောမေသိ ဝဏ္ဏေသိ။ ကိံ ကာရဏာ? ဧဝံ အဝသေသာ သေက္ခပုဂ္ဂလာ အရဟတ္တဖလံ ပတ္တဗ္ဗံ မညိဿန္တီတိ။ ဝေမေတံ သုတ္တံ ခီဏာသဝါနံ ဥက္ခိပိတွာ ပသံသိတတ္တာ ဥဿဒနန္ဒိယံ, သေက္ခာနံ ပလောဘိတတ္တာ ပလောဘနီယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္တဋ္ဌာနကုသလော ဟောတီ တိ ဧတ္တာဝတာ ဧတ္ထ မဂ္ဂဖလပစ္စဝေက္ခဏာဝသေန ဒေသနံ နိဋ္ဌပေတွာပိ ပုန **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တိဝိဓူပပရိက္ခီ ဟောတီ** တိ ဣဒံ "ခီဏာသဝေ ယသ္မိံ အာရမ္မဏေ သတတဝိဟာရေန ဝိဟရတိ, တံ သတ္တော တ ပုဂ္ဂလော တ န ဟောတိ, ဓာတုအာဒိမတ္တမေဝ ပန ဟောတီ"တိ

ဇဝံ ခီဏာသဝဿ သတတဝိဟာရဥ္စ, ''ဣမေသု ခမ္မေသု ကမ္မံ ကတ္ဝာ အယံ အာဂတော''တိ အာဂမနီယပဋိပဒဥ္စ ဒ ဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဓာတုသော ဥပပရိက္ခတီ** တိ ဓာတုသဘာဝေန ပဿတိ ဩလောကေတိ။ သေသပဒဒ္ဝယေပိ ဧသေဝ နယော။ ပဥ္စမံ။

၆. သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၈. ဆဋ္ဌေ **ကော အဓိပ္ပယာသော** တိ ကော အဓိကပယောဂေါ။ **အနုပ္ပန္နဿာ** တိ ဣမဥ္ဟိ မဂ္ဂံ ကဿပသမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေ ဥပ္ပာဒေသိ, အန္တရာ အညော သတ္တာ ဥပ္ပာဒေတုံ နာသက္ခိ, ဣတိ ဘဂဝတ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပ ပာဒေတာ နာမ။ နဂရေပမသိ်ဥ္ဟိ အဝဋ္ဋဉ္စနဋ္ဌာနေသု ပုရာဏမဂ္ဂေ ဇာတော, ဣဓ အဝတ္တမာနဋ္ဌေန အနုပ္ပန္နမဂ္ဂ ကေ နာမ။ အသဥ္စာတဿာတိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အနက္ခာတဿာ** တိ အကထိတဿ။ မဂ္ဂံ ဇာနာတီတိ **မဂ္ဂညူ** ။ မဂ္ဂံ ဝိဒိတံ ပာကဋံ့ အကာသီတိ **မဂ္ဂဝိဒူ** ။ မဂ္ဂေ စ အမဂ္ဂေ စ ကောဝိဒေါတိ **မဂ္ဂကောဝိဒေါ** ။ **မဂ္ဂါနုဂ** တိ မဂ္ဂံ အနုဂစ္ ဆန္တာ။ **ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ** တိ အဟံ ပဌမံ ဂတော, သာဝကာ ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အနတ္တလက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၉. သတ္တမေ **ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ** တိ အညာသိ ကောဏ္ဍညတ္ထေရာဒိကေ ပဥ္စ ဇနေ ပုရာဏုပဋ္ဌာကေ။ **အာမန္တေသီ** တိ အာသာဠှပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတော ပဋ္ဌာယ အနုက္ကမေန သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတေ ''ဣ ဒါနိ နေသံ အာသဝက္ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ''တိ ပဥ္စမိယံ ပက္ခဿ အာမန္တေသိ။ **တေဒဏ္တေစာ**တိ တေ ''ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တာ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တံ အတောစ။ တတ္ထ **အနတ္တာ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေ ဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ အနတ္တာ။ **တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ** တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? တ္တကေန ဌာနေန အနတ္တလ က္ခဏမေဝ ကထိတံ, န အနိစ္စဒုက္ခလက္ခဏာနိ, ဣဒါနိ တာနိ ဒဿေတ္ဝာ သမောဓာနေတ္ဝာ တီဏိပိ လက္ခဏာနိ ဒဿေ တုံ ဣဒမာရဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ, တသ္မာ။ **ယံကိဉ္စိ ရူပန္တိ**အာဒီသု ဝိတ္ထာရကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပညာဘာဝနာဓိကာရေ ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တာဝ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တာ နုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ အနတ္တလက္ခဏမေဝ ကထိတန္တိ။ သတ္တမံ။

၈. မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. အဋ္ဌမေ **ကေန္တဒုက္ခန္တိအာဒီနိ** **ဓာတုသံယုတ္တေ** ဝုတ္တနယာနေဝ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁. နဝမေ **အာဒိတ္တ** န္တိ ကောဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒိတ္တံ ပဇ္ဇလိတံ။ ဣတိ ဒ္ဝီသုပိ ဣမေသု သုတ္တေသု ဒုက္ခလ က္ခဏမေဝ ကထိတံ။ နဝမံ။

၁၀. နိရုတ္တိပထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂. **ဒသမေ** နိရုတ္တိယောဝ **နိရုတ္တိပထာ,** အထ တ နိရုတ္တိယော စ တာ နိရုတ္တိဝသေန ဝိညာတဗ္ဗာနံ အတ္ထာ နံ ပထတ္တာ ပထာ စာတိ နိရုတ္တိပထာ။ သေသပဒဒ္ဝယေပိ ဧသေဝ နယော။ တီဏိပိ စေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အသံကိဏ္ဏာ** တိ အဝိဇဟိတာ, ''ကော ဣမေဟိ အတ္ထော''တိ ဝတ္ဝာ အဆဍ္ဍိတာ။ **အသံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာ** တိ အတီတေပိ န ဇဟိတပုဗ္ဗာ။ **န သံကီယန္တိ** တိ တေရဟိပိ ''ကိမေတေဟီ''တိ န ဆဍ္ဍီယန္တိ။ **န သံကီယိဿန္တီ** တိ အနာဂတေပိ န ဆဍ္ဍီယိဿန္တိ။ **အပ္ပဋိကုဋ္ဌာ** တိ အပ္ပဋိဗာဟိတာ။ **အတီတ**န္တိ အတ္တနော သဘာဝံ ဘင်္ဂမေဝ တ အတိ က္ကန္တံ။ **နိရုဒ္ဓ** န္တိ ဒေသန္တရံ အသင်္ကမိတ္ဝာ တတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓံ ဝူပသန္တံ။ **ဝိပရိဏတ**န္တိ ဝိပရိဏာမံ ဂတံ နဋ္ဌံ။ **အ ဇာတ**န္တိ အနုပ္ပန္နံ။ **အပာတုဘူတ**န္တိ အပာကဋီဘူတံ။

ဥက္ကလာ တိ ဥက္ကလဇနပဒတသိနော။ **ဝသ္သဘညာ** တိ ဝသ္သော စ ဘညော စ။ ဒွေပိ ဟိ တေ မူလဒိဋ္ဌိဂတိကာ။ **အဟေတုကဝါဒါ**တိအာဒီသု "နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော"တိ ဂဟိတတ္တာ အဟေတုကဝါဒါ။ "ကရောတော န ကရီယတိ ပါပ"န္တိ ဂဟိတတ္တာ **အကိရိယဝါဒါ**။ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိအာဒိဂဟဏတော **နတ္ထိကဝါဒါ**။ တတ္ထ ဣမေ ဒွေ ဇနာ, တိသ္သော ဒိဋ္ဌိယော, ကိံ ဧကေကသ္သ ဒိယဍ္ဍာ ဟောတီတိ? န တထာ, ယထာ ပန ဧကော ဘိက္ခု ပဋိပာဋိယာ စတ္တာရိပိ ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဧဝမေတ္ထ ဧကေကော တိသ္သောပိ ဒိဋ္ဌိယော နိဗ္ဗတ္တေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ "နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော"တိ ပုနပ္ပုနံ အာဝဇ္ဇေန္တဿ အာဟရန္တဿ အဘိနန္ဒန္တဿ အဿာဒေန္တဿ မဂ္ဂဒဿနံ ဝိယ ဟောတိ။ သော မိစ္ဆတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ, သော ဧကန္တကာဠကောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ပန အဟေတုကဒိဋ္ဌိယံ, ဧဝံ "ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ, နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိ ဣမေသုပိ ဌာနေသု မိစ္ဆတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ။

န ဂရဟိတဗ္ဗံ နပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ အမညိံသူ တိ တေပိ "ယဒေတံ အတီတံ နာမ, နယိဒံ အတီတံ, ဣဒမဿ အနာဂတံ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ"တိ ဝဒန္တော ဂရဟတိ နာမ။ တတ္ထ အေသံ ဒဿနတ္ထ "ကိံ ဣမိနာ ဂရဟိတေနာ"တိ? ဝဒန္တော ပဋိက္ကောသတိ နာမ။ ဣမေ ပန နိရုတ္တိပထေ တေပိ အစ္စန္တကာဠကာ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ န ဂရဟိတဗ္ဗေ န ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗေ မညိံသု။ အတီတံ ပန အတီတမေဝ, အနာဂတံ အနာဂတမေဝ, ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ ကထယိံသု။ **နိန္ဒာဃဋ္ဋနဗျာရောသဥပာရမ္ဘဘယာ**တိ ဝိညူနံ သန္တိကာ နိန္ဒာဘယေန စ ဃဋ္ဋနဘယေန စ အေသာရောပနဘယေန စ ဥပာရမ္ဘဘယေန စ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတုဘူမိကခန္ဓာနံ ပဏ္ဏတ္တိ ကထိတာတိ။ ဒသမံ။

ဥပယဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. အရဟန္တဝဂ္ဂေါ

၁. ဥပာဒိယမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. အရဟန္တဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဥပာဒိယမာနော**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ဂဏှမာနော။ **ဗဒ္ဓေါ မာရဿာ** တိ မာရဿ ပါသေန ဗဒ္ဓေါ နာမ။ **မုတ္တော ပါပိမတော** တိ ပါပိမတော ပါသေန မုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ပဌမံ။

၂. မညမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၄. ဒုတိယေ **မညမာနော**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိမညနာဟိ မညမာနော။ ဒုတိယံ။

၃. အဘိနန္ဒမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၅. တတိယေ **အဘိနန္ဒမာနော** တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိအဘိနန္ဒနာဟိယေဝ အဘိနန္ဒမာနော။ တတိယံ။

၄-၅. အနိစ္စသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၆-၆၈. စတုတ္ထေ **ဆန္ဒော** တိ တဏှာဆန္ဒော။ ပဉ္စမဆဋ္ဌေသုပိ ဧသေဝ နယော။ စတုတ္ထာဒီနိ။

၇. အနတ္တနိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. သတ္တမေ **အနတ္တနိယ**န္တိ န အတ္တနော သန္တကံ, အတ္တနော ပရိက္ခာရဘာဝေန သုညတန္တိ အတ္ထော။ သတ္တမံ။

၈-၁၀. ရဇနီယသဏ္ဌိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၀-၇၂. အဋ္ဌမေ **ရဇနီယသဏ္ဌိတ** န္တိ ရဇနီယေန အာကာရေန သဏ္ဌိတံ, ရာဂဿ ပစ္စယဘာဝေန ဌိတန္တိ အတ္ထော။ နဝမဒသမာနိ ရာဟုလသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။ အဋ္ဌမာဒီနိ။

၈. ခဇ္ဇနီယဝဂ္ဂေ

၁-၃. အဿာဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၃-၇၅. ခဇ္ဇနီယဝဂ္ဂဿ အာဒိတော တီသု သုတ္တေသု စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ။ ပဌမာဒီနိ။

၄. အရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၆. စတုတ္ထေ **ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဝာသာ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ယတ္တကာ သတ္တာဝာသာ နာမ အတ္ထိ။ **ယာဝတာ ဘဝဂ္ဂ** န္တိ ယတ္တကံ ဘဝဂ္ဂံ နာမ အတ္ထိ။ **ဧတေ အဂ္ဂါ ဧတေ သေဋ္ဌာ** တိ ဧတေ အဂ္ဂဘူတာ စေဝ သေဋ္ဌဘူတာ စ။ **ယဒိဒံ အရဟန္တော** တိ ယေ ဣမေ အရဟန္တော နာမ။ ဣဒမ္ပိ သုတ္တံ ပုရိမနယေနေဝ ဉဿဒနန္ဒိယဥ္စ ပလောဘနီယဥ္စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အထာပရံ ဧတဒဝေစာတိ တဒတ္ထပရိဒီပနာဟိ စေဝ ဝိသေသတ္ထပရိဒီပနာဟိ စ ကထာဟိ ဧတံ ''သုခိနော ဝတ အရဟန္တော''တိအာဒိဝစနံ အဝေစ။ တတ္ထ **သုခိနော**တိ ဈာနသုခေန မဂ္ဂသုခေန ဖလသုခေန စ သုခိတာ။ **တဏှာ တေသံ န ဝိဇ္ဇတီ**တိ တေသံ အပာယဒုက္ခဇနိကာ တဏှာ န ဝဇ္ဇတိ။ ဧဝံ တေ ဣမဿပိ တဏှာမူလကဿ အဘာဝေန သုခိတာဝ။ **အသ္မိမာနော သမုစ္ဆိန္နော** တိ နဝဝိဓော အသ္မိမာနော အရဟတ္တမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နော။ **မောဟဇာလံ ပဒာလိတ**န္တိ ဉာဏေန အဝိဇ္ဇာဇာလံ ဖာလိတံ။

အနေဇန္တိ ဧဇာသင်္ခာတာယ တဏှာယ ပဟာနဘူတံ အရဟတ္တံ။ **အနုပလိတ္တာ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိလေပေဟိ အလိတ္တာ။ **ဗြဟ္မဘူတာ** တိ သေဋ္ဌဘူတာ။ **ပရိညာယာ**တိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိတ္ဝာ။ **သတ္တသဒ္ဓမ္မဂောစရာ** တိ သဒ္ဓါ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပံ ဗာဟုသစ္စံ အာရဒ္ဓဝီရိယတာ ဥပဋ္ဌိတဿတိတာ ပညာတိ ဣမေ သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ ဂေါစရော ဧတေသန္တိ သတ္တသဒ္ဓမ္မဂေါစရာ။

သတ္တရတနသမ္ပန္နာ တိ သတ္တဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂရတနေဟိ သမန္နာဂတာ။ **အနုဝိစရန္တိ** တိ လောကိယမဟာဇနာပိ အနုဝိစရန္တိယေဝ။ ဣဓ ပန ခီဏာသဝါနံ နိရာသင်္ကစာရော နာမ ဂဟိတော။ တေနေဝါဟ **''ပဟီနဘယဘေရဝါ''**တိ။ တတ္ထ **ဘယံ** ဘယမေဝ, **ဘေရဝံ** ဗလဝဘယံ။ **ဒသဟင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နာ** တိ အသေက္ခေဟိ ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ။ **မဟာနာဂါ**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ မဟာနာဂါ။ **သမာဟိတာ**တိ ဥပစာရပ္ပနာဟိ သမာဟိတာ။ **တဏှာ တေသံ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ ''ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒာသော''တိ ခော, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ''တိ (မ. နိ. ၂.၃၀၅) ဧဝံ ဝုတ္တာ အသကာရိကာ တဏှာပိ တေသံ နတ္ထိ။ ဣမိနာ ခီဏာသဝါနံ ဘုဇိဿဘာဝံ ဒဿေတိ။

အသေခဉာဏန္တိ အရဟတ္တဖလဉာဏံ။ **အန္တိမောယံ သမုဿယော** တိ ပစ္ဆိမော အယံ အတ္တဘာဝေါ။ **ယော သာရော ဗြဟ္မစရိယဿာ**တိ သာရော နာမ ဖလံ။ **တသ္မိံ အပရပစ္စယာ** တိ တသ္မိံ အရိယဖလေ, န အညံ ပတ္တိယာယန္တာ တိ, ပစ္စက္ခတောဝ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဌိတာ။ **ဝိဓာသု န ဝိကမ္ပန္တိ** တိ တီသု မာနကောဋ္ဌာသေသု န ဝိကမ္ပန္တိ။ **ဒန္တဘူမိ** န္တိ အရဟတ္တံ။ **ဝိဇိတာဝိနော**တိ ရာဂါဒယော ဝိဇေတွာ ဌိတာ။

ဥဒ္ဓ န္တိအာဒီသု **ဥဒ္ဓံ** ဝုစ္စတိ ကေသမတ္ထကော, **အပာစီနံ** ပါဒတလံ, **တိရိယံ** ဝေမဇ္ဈံ။ ဥဒ္ဓံ ဝာ အတီတံ, အပာစီနံ အနာဂတံ, တိရိယံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ ဥဒ္ဓံ ဝာ ဝုစ္စတိ ဒေဝလောကော, အပာစီနံ အပာယလောကော, တိရိယံ မနုဿလောကော။ **နန္ဒီ တေသံ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဧတေသု ဌာနေသု သဗ္ဗေပေတော တ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု ခန္ဓေသု တေသံ တဏှာ နတ္ထိ။ ဣဓ ဝဋ္ဋမူလကတဏှာယ အဘာဝေ ဒဿိတော။ **ဗုဒ္ဓါ**တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓါ။

ဣဒံ ပနေတ္ထ သီဟနာဒသမောဓာနံ – ''ဝိမုတ္တိသုခေနမ္ပဟာ သုခိတာ, ဒုက္ခဇနိကာ နော တဏှာ ပဟီနာ, ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ, အသကာရိကတဏှာ စေဝ ဝဋ္ဋမူလိကတဏှာ စ ပဟီနာ, အနုတ္တရမ္ပဟာ အသဒိသာ, စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓ

တ္တာ ဗုဒ္ဓာ''တိ ဘဝပိဋ္ဌေ ဌတွာ အဘိတနာဒသင္ခာတံ သီဟနာဒံ နဒန္တိ ခီဏာသဝတိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဒုတိယအရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၇. ပဉ္စမံ ဝိနာ ကထာဟိ သုဒ္ဓိကမေဝ ကတွာ ကထိယမာနံ ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တံ။ ပဉ္စမံ။

၆. သီဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၈. ဆဋ္ဌေ **သီဟောတိ** စတ္တာရော သီဟာ – တိဏသီဟော, ကာဠသီဟော, ပဏ္ဍုသီဟော, ကေသရသီဟောတိ။ တေသု **တိဏသီဟော** ကပောတဝဏ္ဏကဂါဝိသဒိသော တိဏဘက္ခော စ ဟောတိ။ **ကာဠသီဟော** ကာဠဂါဝိသဒိသော တိဏဘက္ခောယေဝ။ **ပဏ္ဍုသီဟော** ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏဂါဝိသဒိသော မံသဘက္ခော။ **ကေသရသီဟော** လာခါရသပရိကမ္မကတေနေဝ မုခေန အဂ္ဂနင္ဂုဋ္ဌေန စတူဟိ စ ပါဒပရိယန္တေဟိ သမန္နာဂတော, မတ္ထကတောပိဿ ပဋ္ဌာယ လာခါတူလိကာယ ကတွာ ဝိယ တိဿော ရာဇိယော ပိဋ္ဌိမဇ္ဈေန ဂန္တွာ အန္တရသတ္ထိမှိ ဒက္ခိဏာဝတ္တာ ဟုတွာ ဌိတာ, ခန္ဓေ ပနဿ သတသဟဿဂ္ဃနိကကမ္ဗလပရိက္ခေပေါ ဝိယ ကေသရဘာရော ဟောတိ, အဝသေသဋ္ဌာနံ ပရိသုဒ္ဓံ သာလိပိဋ္ဌသင်္ခစုဏ္ဏပိစုဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဣမေသု စတူသု သီဟေသု အယံ ကေသရသီဟော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။

မိဂရာဇာတိ မိဂဂဏဿ ရာဇာ။ **အာသယာတိ** ဝသနဋ္ဌာနတော သုဝဏ္ဏဂုဟတော ဝါ ရဇတမဏိဖလိကမနောသိလာဂုဟတော ဝါ နိက္ခမတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နိက္ခမမာနော ပနေသ စတူဟိ ကာရဏေဟိ နိက္ခမတိ အန္ဓကာရပီဠိတော ဝါ အာလောကတ္ထာယ, ဥစ္စာရပဿာဝပီဠိတော ဝါ တေသံ ဝိဿဇ္ဇနတ္ထာယ, ဇိဃစ္ဆာပီဠိတော ဝါ ဂောစရတ္ထာယ, သမ္ဘဝပီဠိတော ဝါ အဿဒ္ဓမ္မပဋိသေဝနတ္ထာယ။ ဣဓ ပန ဂောစရတ္ထာယ နိက္ခန္တောတိ အဓိပ္ပေတော။

ဝိဇမ္ဘတီ တိ သုဝဏ္ဏတလေ ဝါ ရဇတမဏိဖလိကမနောသိလာတလာနံ ဝါ အညတရသ္မိံ ဒွေ ပစ္ဆိမပါဒေ သမံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပုရိမပါဒေ ပုရတော ပသာရေတွာ သရီရဿ ပစ္ဆာဘာဂံ အာကဍ္ဎိတွာ ပုရိမဘာဂံ အဘိဟရိတွာ ပိဋ္ဌိံ နာမေတွာ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ အသနိသဒ္ဒံ ကရောန္တော ဝိယ နာသပုဋ္ဌာနိ ပောထေတွာ သရီရလဂ္ဂံ ရဇံ ဝိဓုနန္တော ဝိဇမ္ဘတိ။ ဝိဇမ္ဘနဘူမိယဉ္စ ပန တရုဏဝစ္ဆကော ဝိယ အပရာပရံ ဇဝတိ။ ဇဝတော ပနဿ သရီရံ အန္ဓကာရေ ပရိဗ္ဘမန္တံ အလာတံ ဝိယ ခါယတိ။

အနုဝိလောကေတီတိ ကသ္မာ အနုဝိလောကေတိ? ပရာနုဒ္ဒယတာယ။ တသ္မိံ ကိရ သီဟနာဒံ နဒန္တေ ပပာတာတဋ္ဌာဒီသု ဝိသမဋ္ဌာနေသု စရန္တာ ဟတ္ထိဂောကဏ္ဏမဟိံသာဒယော ပါဏာ ပပာတေပိ အာတင္ကေပိ ပတန္တိ, တေသံ အနုဒ္ဒယာယ အနုဝိလောကေတိ။ ကိံ ပနဿ လုဒ္ဒကမ္မဿ ပရမံသခါဒိနော အနုဒ္ဒယာ နာမ အတ္ထီတိ? အာမ အတ္ထိ။ တထာ ဟေသ ''ကိံ မေ ဗဟူဟိ ဃာတိတေဟီ''တိ? အတ္တနော ဂောစရတ္ထာယပိ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ န ဂဏှာတိ, ဧဝံ အနုဒ္ဒယံ ကရောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိစေတံ – ''မာဟံ ခော ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ ဝိသမဂတေ သင်္ဃာတံ အာပါဒေသိ''န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၁)။

သီဟနာဒံ နဒတီတိ တိက္ခတ္တုံ တာဝ အဘီတနာဒံ နဒတိ။ ဧဝဉ္စ ပနဿ ဝိဇမ္ဘနဘူမိယံ ဌတွာ နဒန္တဿ သဒ္ဒော သမန္တာ တိယောဇနပဒေသံ ဧကနိန္နာဒံ ကရောတိ, တမဿ နိန္နာဒံ သုတွာ တိယောဇနဗ္ဘန္တရဂတာ ဒွိပဒစတုပ္ပဒဂဏာ ယထာဌာနေ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ **ဂောစရာယ ပက္ကမတီ** တိ အာဟာရတ္ထာယ ဂစ္ဆတိ။ ကထံ? သော ဟိ ဝိဇမ္ဘနဘူမိယံ ဌတွာ ဒက္ခိဏတော ဝါ ဝါမတော ဝါ ဥပ္ပတန္တော ဥသဘမတ္တံ ဌာနံ ဂဏှာတိ, ဥဒ္ဓံ ဥပ္ပတန္တော စတ္တာရိပိ အဋ္ဌပိ ဥသဘာနိ ဥပ္ပတတိ, သမဋ္ဌာနေ ဥဇုကံ ပက္ခန္ဒန္တော သောဠသဥသဘမတ္တမ္ပိ ဝီသတိဥသဘမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ပက္ခန္ဒတိ, ထလာ ဝါ ပဗ္ဗတာ ဝါ ပက္ခန္ဒန္တော သဋ္ဌိဥသဘမတ္တမ္ပိ အသီတိဥသဘမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ပက္ခန္ဒတိ, အန္တရာမဂ္ဂေ ရုက္ခံ ဝါ ပဗ္ဗတံ ဝါ ဒိသွာ တံ ပရိဟရန္တော ဝါမတော ဝါ ဒက္ခိဏတော ဝါ, ဥသဘမတ္တမ္ပိ အပက္ကမတိ။ တတိယံ ပန သီဟနာဒံ နဒိတွာ တေနေဝ သဒ္ဓိံ တိယောဇနေ ဌာနေ ပညာယတိ။ တိယောဇနံ ဂန္တွာ နိဝတ္တိတွာ ဌိတော အတ္တနောဝ နာဒဿ အနုနာဒံ သုဏာတိ။ ဧဝံ သီဃေန ဇဝေန ပက္ကမတီတိ။

ယေဘုယ္ယေနာ တိ ဟယေန။ **ဘယံ သံဝေဂံ သန္တာသန္တိ** သဗ္ဗံ စိတ္တုတြာသေဿဝ နာမံ။ သီဟဿ ဟိ သဒ္ဒံ သုတွာ ဗဟူ သတ္တာ ဘာယန္တိ, အပ္ပကာ န ဘာယန္တိ။ ကေ ပန တေတိ? သမသီဟော ဟတ္ထာဇာနီယော အဿာဇာနီယော ဥသဘာဇာနီယော ပုရိသာဇာနီယော ခီဏာသဝေါတိ။ ကသ္မာ ပနေတေ န ဘာယန္တီတိ? သမသီဟော နာမ "ဇာတိကေတ္တကုလသူရဘာဝေဟိ သမာနောသ္မီ"တိ န ဘာယတိ, ဟတ္ထာဇာနီယာဒယော အတ္တနော သက္ကာယဒိဋ္ဌိဗလဝတာယ န ဘာယန္တိ, ခီဏာသဝေ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟီနတ္တာ န ဘာယတိ။

ဗိလာသယာတိ ဗိလေ သယန္တာ ဗိလတသိနော အဟိနကုလဂေဓာဒယော။ **ဒကာသယာ**တိ ဥဒကတသိနော မစ္ဆကစ္ဆပာဒယော။ **ဝနာသယာ**တိ ဝနတသိနော ဟတ္ထိအဿဂေကဏ္ဏမိကာဒယော။ **ပဝိသန္တီ** တိ "ကူအနိ အာဂန္တွာ ဂဏှိဿတီ"တိ မဂ္ဂံ ဩလောကေန္တာဝ ပဝိသန္တိ။ **ဒဠှေဟိ ဝရတ္တေဟီ** တိ ထိရေဟိ။ **ဝရတ္တေဟီ** တိ စမ္မရဇ္ဇူဟိ။ **မဟိဒ္ဓိကာ**တိအာဒီသု ဝိဇမ္ဘနဘူမိယံ ဌတွာ ဒက္ခိဏပဿာဒီဟိ ဥသဘမတ္တံ, ဥဇုကံ ဝီသတိဥသဘမတ္တာဒိလင်္ဃနဝသေန မဟိဒ္ဓိကတာ, သေသမိကနံ အဓိပတိဘာဝေန မဟေသက္ခတာ, သမန္တာ တိယောဇနေ သဒ္ဒံ သုတွာ ပလာယန္တာနံ ဝသေန မဟာနုဘာဝတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဘဂဝါ တေသု တေသု သုတ္တေသု တထာ တထာ အတ္တာနံ ကထေသိ။ "သီဟောတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ"တိ (အ. နိ. ၅.၉၉; ၁၀.၂၁) ဣမသ္မိံ တာဝ သုတ္တေ သီဟသဒိသံ အတ္တာနံ ကထေသိ။ "ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တောတိ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ (မ. နိ. ၃.၆၅) ဣမသ္မိံ ဝေဇ္ဇသဒိသံ။ "ဗြာဟ္မဏောတိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ (အ. နိ. ၈.၈၅) ဣမသ္မိံ ဗြာဟ္မဏသဒိသံ။ "ပုရိသော မဂ္ဂကုသလောတိ ခေါ, တိဿ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ (သံ. နိ. ၃.၈၄) ဣမသ္မိံ မဂ္ဂဒေသကပုရိသသဒိသံ။ "ရာဇာဟမသ္မိ သေလာ"တိ (သု. နိ. ၅၅၉) ဣမသ္မိံ ရာဇသဒိသံ။ "သီဟောတိ ခေါ တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ (အ. နိ. ၅.၉၉; ၁၀.၂၁) ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ သီဟသဒိသမေဝ ကတွာ အတ္တာနံ ကထေန္တော ဧဝမာဟ။

တတ္ရာယံ သဒိသတာ – သီဟဿ ကဉ္စနဂုဟာဒီသု ဝသနကာလော ဝိယ ဟိ တထာဂတဿ ဒီပင်္ကရပာဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရဿ အပရိမိတကာလံ ပာရမိယော ပူရေတွာ ပစ္ဆိမဘဝေ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေန စေဝ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနေန စ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ကမ္ပေတွာ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိသဒိသံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနဿ တီသု ပာသာဒေသု နိဝသနကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သီဟဿ ကဉ္စနဂုဟာဒိတော နိက္ခန္တကာလော ဝိယ တထာဂတဿ ဧကူနတိံသေ သံဝစ္ဆရေ ဝိဝဋ္ဋေန ဒုတရေန ကဏ္ဍကံ အာရုယှ ဆန္နသဟာယဿ နိက္ခမိတွာ တီဏိ ရဇ္ဇာနိ အတိက္ကမိတွာ အနောမာနဒီတီရေ ဗြဟ္မုနာ ဒိန္နာနိ ကာသာယာနိ ပရိဒဟိတွာ ပဗ္ဗဇိတဿ သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဏ္ဍဝဂိရိပဗ္ဘာရေ ကတဘတ္တကိစ္စဿ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ, ပဌမမေဝ မဂဓရဇ္ဇံ အာဂမနတ္ထာယ ယာဝ ရညော ပဋိညာအနကာလော။

သီဟဿ ဝိဇမ္ဘနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ ဒိန္နပဋိညဿ အာဠာရကာလာမဉပသင်္ကမနံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ သုဇာတာယ ဒိန္နပာယာသဿ ဧကူနပဏ္ဏာသာယ ပိဏ္ဍေဟိ ပရိဘုတ္တကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သီဟဿ ကေသရဝိဓုနနံ ဝိယ သာယန္ဟသမယေ သောတ္ထိယေန ဒိန္နာ အဋ္ဌ တိဏမုဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ ဒသသဟဿိစက္ကဝာဠဒေဝတာဟိ ထောမိယမာနဿ ဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇိယမာနဿ တိက္ခတ္တုံ ဗောဓိံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ စုဒ္ဒသဟတ္ထုဗ္ဗေဓေ ဌာနေ တိဏသန္ထရံ သန္ထရိတွာ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အဓိဋ္ဌာယ နိသိန္နဿ တံခဏံယေဝ မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ တီသု ယာမေသု တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဝိသောဓေတွာ အနုလောမပဋိလောမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမဟာသမုဒ္ဒံ ယမကဉာဏမန္ထနေန မန္ထေန္တဿ သဗ္ဗညုတညာဏေ ပဋိဝိဒ္ဓေ တဒနုဘာဝေန ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သီဟဿ စတုဒ္ဒိသာဝိလောကနံ ဝိယ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏဿ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝိဟရိတွာ ပရိဘုတ္တမဓုပိဏ္ဍိကာဟာရဿ အဇပါလနိဂြောဓမူလေ မဟာဗြဟ္မုနော ဓမ္မဒေသနာယာစနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ ဝိဟရန္တဿ ကောဒသမေ ဒိဝသေ "ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ? အာဠာရုဒကာနံ ကာလင်္ကတဘာဝံ ဉတွာ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဩ

လောကနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီဟဿ ကေစရတ္တာယ တိယောဇနံ ဂမနကာလော ဝိယ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒာယ ''ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေဿာမီ''တိ ပစ္ဆာဘတ္တေ အဇပာလနိဂြောဓတော ဝုဋ္ဌိတဿ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂမနကာလော။

သီဟနာဒကာလော ဝိယ တထာဂတဿ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ သညာပေတွာ အစလပလ္လင္ကေ နိသိန္နဿ ဒသဟိ စက္ကဝာဠသဟဿေဟိ သန္နိပတိတေန ဒေဝဂဏေန ပရိဝုတဿ ''ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ''တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; မဟာဝ. ၁၃) နယေန ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိဉ္စ ပန ပဒေ ဒေသိယမာနေ တထာဂတသီဟဿ ဓမ္မဃောသော ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ သီဟဿ သဒ္ဒေန ခုဒ္ဒကပာဏာနံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ တီဏိ လက္ခဏာနိ ဒီပေတွာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သောဠသဟာကာရေဟိ သဋ္ဌိယာ စ နယသဟဿေဟိ ဝိဘဇိတွာ ဓမ္မံ ကထေန္တဿ ဒီဃာယုကဒေဝတာနံ ဉာဏသန္တာသဿ ဥပ္ပတ္တိကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယဒာတိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **တထာဂတော**တိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ တထာဂတော – တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထာ ဂတောတိ တထာဂတော, တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ တထာဂတော, တထဒဿိတာယ တထာဂတော, တထာဝါဒိတာယ တထာဂတော, တထာကာရိတာယ တထာဂတော။ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတောတိ။ တေသံ ဝိတ္ထာရော ဗြဟ္မဇာလဝဏ္ဏနာယမ္ပိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၇) မူလပရိယာယဝဏ္ဏနာယမ္ပိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂) ဝုတ္တောယေဝ။ **လောကေ**တိ သတ္တလောကေ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဗောဓိပလ္လင္ကာ တ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏာ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ , အရဟတ္တဖလေ ပန ပတ္တေ ဥပ္ပန္နော နာမ။ **အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော** တိအာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနိ။

ဣတိ ရူပန္တိ ဣဒံ ရူပံ တ္တကံ ရူပံ, န ဣတော ဘိယျော ရူပံ အတ္ထီတိ။ ဧတ္တာဝတာ သဘာဝတော သရသတော ပရိယန္တတော ပရိစ္ဆေဒတော ပရိစ္ဆိန္ဒနတော ယာဝတာ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒါယရူပံ, တံ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော** တိ အယံ ရူပဿ သမုဒယော နာမ။ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ''အာဟာရသမုဒယာ ရူပသမုဒယော''တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **ဣတိ ရူပဿ အတ္ထင္ဂမော** တိ အယံ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမော။ ဣမိနာပိ ''အာဟာရနိရောဓာ ရူပနိရောဓော''တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **ဣတိ ဝေဒနာ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝဏ္ဏဝန္တော တိ သရီရဝဏ္ဏေန ဝဏ္ဏဝန္တော။ **ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ**တိ ဣမံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ပဏ္ဏာသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ။ **ယေဘုယျေနာ** တိ ဣမိနာ ကေ ဌပေတိ? အရိယသာဝကေ ဒေဝေ။ တေသဉ္ဟိ ခီဏာသဝတ္တာ စိတ္တုတြာသဘယမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သံဝိဂ္ဂဿ ယောနိသော ပဓာနေန ပတ္တဗ္ဗံ ပတ္တတာယ ဉာဏသံဝေဂောပိ။ ဣတရေသံ ပန ဒေဝတာနံ ''တာသော ဟေသော ဘိက္ခု''တိ အနိစ္စတံ မနသိကရောန္တာနံ စိတ္တုတြာသဘယမ္ပိ, ဗလဝဝိပဿနာကာလေ ဉာဏဘယမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဘော**တိ ဓမ္မာလပနမတ္တမေတံ။ **သက္ကာယပရိယာပန္နာ** တိ ပဉ္စက္ခန္ဓပရိယာပန္နာ။ ဣတိ တေသံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဝဋ္ဋဒောသံ ဒဿေတွာ တိလက္ခဏာဟတံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဉာဏဘယံ နာမ ဩက္ကမတိ။

အဘိညာယာတိ ဇာနိတွာ။ **ဓမ္မစက္က** န္တိ ပဋိဝေဓဉာဏမ္ပိ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ။ **ပဋိဝေဓဉာဏံ** နာမ ယေန ဉာဏေန ဗောဓိပလ္လင္ကေ နိသိန္နော စတ္တာရိ သစ္စာနိ သောဠသဟာကာရေဟိ သဋ္ဌိယာ စ နယသဟဿေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ **ဒေသနာဉာဏံ** နာမ ယေန ဉာဏေန တိပရိဝဋ္ဋံ ဒွါဒသာကာရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေသိ။ ဥဘယမ္ပိ တံ ဒသဗလဿ ဥရေ ဇာတဉာဏမေဝ။ တေသု ဣဓ ဒေသနာဉာဏံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တံ ပနေသ ယာဝ အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ သောတာပတ္တိဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ ပဝတ္တေတိ နာမ။ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ပဝတ္တိတံ နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ သဒိသပုဂ္ဂလရဟိတော။ **ယသဿိနော** တိ ပရိဝါရသမ္ပန္နာ။ **တာဒိနော**တိ လာဘာလာဘာဒီဟိ ဧကသဒိသဿ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ခဇ္ဇနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၉. သတ္တမေ **ပုဗ္ဗေနိဝါသ** န္တိ န ကြာဒ့် အဘိညာဝသေန အနုဿရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝိပဿနာဝသေန ပန ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တေ သမဏဗြာဟ္မဏေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝါဟ – ''သဗ္ဗေတေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ အနုဿရန္တိ, ဧတေသံ ဝါ အညတရ''န္တိ။ အဘိညာဝသေန ဟိ သမနုဿရန္တဿ ခန္ဓာပိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓာပိ ပဏ္ဏတ္တိပိ အာရမ္မဏံ ဟောတိယေဝ။ **ရူပံယေဝ အနုဿရတီ** တိ ဧဝဉ္စိ အနုဿရန္တော န အညံ ကိဉ္စိ သတ္တံ ဝါ ပုဂ္ဂလံ ဝါ အနုဿရတိ, အတီတေ ပန နိရုဒ္ဓံ ရူပက္ခန္ဓမေဝ အနုဿရတိ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သုညတာပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

ကြာအနိ သုညတာယ လက္ခဏံ ဒဿေတုံ **ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ ဝဒေထာ** တိအာဒိမာဟ။ ယထာ ဟိ နဋ္ဌံ ဂေဏံ ပရိယေသမာနော ပုရိသော ဂေဏဂေ စရမာနေ ရတ္တံ ဝါ ကာဠံ ဝါ ဗလီဗဒ္ဒံ ဒိသွာပိ န တွေဝေနေဝ ''အယံ မယှံ ဂေဏော''တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကာတုံ သက္ကောတိ။ ကသ္မာ? အညေသမ္ပိ တာဒိသာနံ အတ္ထိတာယ။ သရီရပဒေသေ ပနဿ သတ္တိသူလာဒိလက္ခဏံ ဒိသွာ ''အယံ မယှံ သန္တကော''တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ သုညတာယ ကထိတာယပိ ယာဝ သုညတာလက္ခဏံ န ကထီယတိ, တာဝ သာ အကထိတာဝ ဟောတိ, လက္ခဏေ ပန ကထိတေ ကထိတာ နာမ ဟောတိ။ ဂေဏော ဝိယ ဟိ သုညတာ, ဂေဏလက္ခဏံ ဝိယ သုညတာလက္ခဏံ။ ယထာ ဂေဏလက္ခဏေ အသလ္လက္ခိတေ ဂေဏော န သုဋ္ဌု သလ္လက္ခိတော ဟောတိ, တသ္မိံ ပန သလ္လက္ခိတေ သော သလ္လက္ခိတော နာမ ဟောတိ, ဧဝမေဝ သုညတာလက္ခဏေ အကထိတေ သုညတာ အကထိတာဝ ဟောတိ, တသ္မိံ ပန ကထိတေ သာ ကထိတာ နာမ ဟောတီတိ သုညတာလက္ခဏံ ဒဿေတုံ **ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ ဝဒေထာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကိဉ္စာ** တိ ကာရဏပုစ္ဆာ, ကေန ကာရဏေန ရူပံ ဝဒေထ, ကေန ကာရဏေနေတံ ရူပံ နာမာတိ အတ္ထော။ **ရုပ္ပတီတိ ခေါ** တိ ဧတ္ထ **ကြာတီ** တိ ကာရဏုဒ္ဒေသော, ယသ္မာ ရုပ္ပတိ, တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **ရုပ္ပတီ** တိ ကုပ္ပတိ ဃဋ္ဋီယတိ ပီဠိယတိ, ဘိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **သီတေနပိ ရုပ္ပတီ** တိအာဒီသု သီတေန တာဝ ရုပ္ပနံ လောကန္တရိကနိရယေ ပာကဋံ။ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏဉ္ဟိ စက္ကဝါဠာနံ အန္တရေ ဧကေကော လောကန္တရိကနိရယော နာမ ဟောတိ အဋ္ဌယောဇနသဟဿပ္ပမာဏော။ ယဿ နေဝ ဟေဋ္ဌာ ပထဝီ အတ္ထိ, န ဥပရိ စန္ဒိမသူရိယဒီပမဏိအာလောကော, နိစ္စန္ဓကာရော။ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ တိဂါဝုတော အတ္တဘာဝေ ဟောတိ, တေ ဝဂ္ဂုလိယော ဝိယ ပဗ္ဗတပါဒေ ဒီဃပုထုလေဟိ နခေဟိ လဂ္ဂိတွာ အဝံသိရာ ဩလမ္ဗန္တိ။ ယဒါ သံသပ္ပန္တာ အညမညဿ ဟတ္ထပါသာဂတာ ဟောန္တိ, အထ ''ဘက္ခော နော လဒ္ဓော''တိ? မညမာနာ တတ္ထ ဗျာဝဋာ ဝိပရိဝတ္တိတွာ လောကသန္ဓာရကေ ဥဒကေ ပတန္တိ, ဝါတေ ပဟရန္တေပိ မဓုကဖလာနိ ဝိယ ဆိဇ္ဇိတွာ ဥဒကေ ပတန္တိ, ပတိတမတ္တာဝ အစ္စန္တခါရေ ဥဒကေ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ ပဋ္ဋပဋ္ဋာယမာနာ ဝိလီယန္တိ။ ဧဝံ သီတေန ရုပ္ပနံ လောကန္တရိကနိရယေ ပာကဋံ။ မဟိံသကရဋ္ဌာဒီသုပိ ဟိမပါတသီတလေသု ပဒေသေသု ဧတံ ပာကဋမေဝ။ တတ္ထ ဟိ သတ္တာ သီတေန ဘိန္နသရီရာ ဇီဝိတက္ခယမ္ပိ ပါပုဏန္တိ။

ဥဏှေန ရုပ္ပနံ အဝီစိမဟာနိရယေ ပာကဋံ ဟောတိ။ ဇိဃစ္ဆာယ ရုပ္ပနံ ပေတ္တိဝိသယေ စေဝ ဒုဗ္ဘိက္ခကာလေ စ ပာကဋံ။ ပိပါသာယ ရုပ္ပနံ ကာလကဉ္စိကာဒီသု ပာကဋံ။ ဧကော ကိရ ကာလကဉ္စိကအသုရော ပိပါသံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ယောဇနဂမ္ဘီရဝိတ္ထာရံ မဟာဂင်္ဂံ ဩတရိ, တဿ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ဆိဇ္ဇတိ, ဓူမော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, တတ္တေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ စင်္ကမနကာလော ဝိယ ဟောတိ။ တဿ ဥဒကသဒ္ဒံ သုတွာ ကြာတော စိတော စ ဝိစရန္တဿေဝ ရတ္တိ ဝိဘာယိ။ အထ နံ ပာတောဝ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ တိံသမတ္တာ ပိဏ္ဍစာရိကဘိက္ခူ ဒိသွာ ''ကော နာမ တွံ သပ္ပုရိသာ''တိ? ပုစ္ဆိံသု။ ''ပေတောဟမသ္မိ, ဘန္တေ''တိ။ ''ကိံ ပရိယေသသီ''တိ? ''ပါနီယံ, ဘန္တေ''တိ။ ''အယံ ဂင်္ဂါ ပရိပုဏ္ဏာ, ကိံ တွံ န ပဿသီ''တိ? ''န ဥပကပ္ပတိ, ဘန္တေ''တိ။ တေန ဟိ ဂင်္ဂါပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇ, မုခေ တေ ပါနီယံ အာသိဉ္စိဿာမာ''တိ။ သော ဝါလိကာပုဠိနေ ဥတ္တာနော နိပဇ္ဇိ။ ဘိက္ခူ တိံသမတ္တေ ပတ္တေ နီဟရိတွာ ဥဒကံ အာဟရိတွာ တဿ မုခေ အာသိဉ္စိံသု။ တေသံ တထာ ကရောန္တာနံယေဝ ဝေလာ ဥပကဋ္ဌာ ဇာတာ။ တတော ''ဘိက္ခာစာရကာလော အမှာကံ သပ္ပုရိသ, ကစ္စိ တေ အဿာဒမတ္တာ လဒ္ဓါ''တိ အာဟံသု။ ပေတော ''သစေ မေ, ဘန္တေ, တိံသမတ္တာနံ အယျာနံ တိံသပတ္တေဟိ အာသိတ္တဥဒကတော အဍ္ဍပသတမတ္တမ္ပိ ပရဂလံ ဂတံ, ပေတတ္တဘာဝတော မောက္ခော မာ ဟောတူ''တိ အာဟ။ ဧဝံ ပိပါသာယ ရုပ္ပနံ ပေတ္တိဝိသယေ ပာကဋံ။

ဥုံသာဒီဟိ ရုပ္ပနံ ဥုံသမက္ခိကာဒိဗဟုလေသု ပဒေသေသု ဟာကဋ္ဋံ။ တွေ့ စ **ဥုံသာ**တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ။ **မကသာ**တိ မကသာဝ။ **တတာ**တိ ကုန္တိတတပိဋ္ဌိတတာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သရီရသ္မိညှိ တတရောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွတ ဟတ္ထ ဟာဒပိဋ္ဌိအာဒီနိ ဘိန္ဒတိ, ကာဏံ ကရောတိ, ခုဇ္ဇံ ကရောတိ, ပီဌသပ္ပိံ ကရောတိ။ **အာတပော**တိ သူရိယာတပော။ တေန ရုပ္ပနံ မရုကန္တာရာဒီသု ဟာကဋ္ဋံ။ ကော ကိရ ကူတ္တိံ မရုကန္တာရေ ရတ္တိံ သတ္တတော ဩဟီနာ ဒိတ သူရိယေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ တလိကာယ တပ္ပမာနာယ ဟာဒေ ဌပေတုံ အသက္ကောန္တီ သီသတော ပစ္ဆိံ ဩတာရေတွတ အက္ကမိ။ ကမေန ပစ္ဆိယာ ဥဏှာဘိတတ္တာယ ဌာတုံ အသက္ကောန္တီ တသ္သာ ဥပရိ သာဋကံ ဌပေတွတ အက္ကမိ။ တသ္မိမ္ပိ သန္တတတ္တေ အတ္တနော အင်္ကေန ဂဟိတပုတ္တကံ အဓောမုခံ နိပဇ္ဇာပေတွတ ကန္ဒန္တံယေဝ အက္ကမိတွတ သဒ္ဓိံ တေန တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဥဏှာဘိတတ္တာ ကာလမကာသိ။

သရီသပာတိ ယေ ကေစိ ဒီဃဇာတိကာ သရန္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသံ သမ္ဖဿေန ရုပ္ပနံ အာသီဝိသဒဋ္ဌကာဒီနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဘဂဝတာ ယာနိ ဣမာနိ သာမညပစ္စတ္တဝသေန ဓမ္မာနံ ဒွေ လက္ခဏာနိ, တေသု ရူပက္ခန္ဓသ္သ တာဝ ပစ္စတ္တလက္ခဏံ ဒဿိတံ။ ရူပက္ခန္ဓဿေဝ ဟိ ဧတံ, န ဝေဒနာဒီနံ , တသ္မာ ပစ္စတ္တလက္ခဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တလက္ခဏံ ပန ဝေဒနာဒီနမ္ပိ ဟောတိ, တသ္မာ တံ သာမညလက္ခဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

ကိဋ္ဌ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနံ ဝဒေထာ တိအာဒီသု ပုရိမသဒိသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ပုရိမေန အသဒိသံ, တဿာယံ ဝိဘာဝနာ – **သုခမ္ပိ ဝေဒယတီ** တိ သုခံ အာရမ္မဏံ ဝေဒေတိ အနုဘဝတိ။ ပရတော ပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ကထံ ပနေတံ အာရမ္မဏံ သုခံ ဒုက္ခံ အဒုက္ခမသုခံ နာမ ဇာတန္တိ? သုခာဒီနံ ပစ္စယတော။ သွာတယမတ္ထော "ယသ္မာ စ ခော, မဟာလိ, ရူပံ သုခံ သုခာနုပတိတံ သုခာဝက္ကန္တ"န္တိ ဣမသ္မိံ မဟာလိသုတ္တေ (သံ. နိ. ၃.၆၀) အာဂတောယေဝ။ **ဝေဒယတီ**တိ တွေ့ စ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတိ, န အညော သတ္တော တ ပုဂ္ဂလော တ။ ဝေဒနာ ဟိ ဝေဒယိတ လက္ခဏာ, တသ္မာ ဝတ္ထာရမ္မဏံ ပဋိစ္စ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတီတိ။ ဧဝမိဓ ဘဂဝတာ ဝေဒနာယပိ ပစ္စတ္တလက္ခဏမေဝ ဘာဇေတွတ ဒဿိတံ။

နီလမ္ပိ သဉ္ဇာနာတီ တိ နီလပုပ္ဖေ တ ဝတ္ထေ တ ပရိကမ္မံ ကတွတ ဥပစာရံ တ အပ္ပနံ တ ပာပေန္တော သဉ္ဇာနာ တိ။ အယညှိ သညာ နာမ ပရိကမ္မသညာပိ ဥပစာရသညာပိ အပ္ပနာသညာပိ ဝဋ္ဋတိ, နီလံ နီလန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇနသညာပိ ဝဋ္ဋ တိယေဝ။ **ပီတကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣဓာပိ ဘဂဝတာ သဉ္ဇာနနလက္ခဏာယ သညာယ ပစ္စတ္တလက္ခဏမေဝ ဘာဇေတွတ ဒဿိတံ။

ရူပံ ရူပတ္တာယ သင်္ခတမဘိသင်္ခရောန္တီ တိ ယထာ ယာဂုမေဝ ယာဂုတ္တာယ, ပူဝမေဝ ပူဝတ္တာယ ပစတိ နာမ, ဧဝံ ပစ္စယေဟိ သမာဂန္တွာ ကတဘာဝေန သင်္ခတန္တိ လဒ္ဓနာမံ ရူပမေဝ ရူပတ္တာယ ယထာ အဘိသင်္ခတံ ရူပံ နာမ ဟောတိ, တထတ္တာယ ရူပဘာဝတယ အဘိသင်္ခရောတိ အာယူဟတိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ, နိပ္ဖာဒေတီတိ အတ္ထော။ **ဝေဒနာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – အတ္တနာ သဟ ဇာယမာနံ ရူပံ သမ္ပယုတ္တေ စ ဝေဒနာဒယော ဓမ္မေ အဘိသင်္ခရောတိ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ။ ဣဓာပိ ဘဂဝတာ စေတယိတလက္ခဏဿ သင်္ခါရဿ ပစ္စတ္တလက္ခဏမေဝ ဘာဇေတွတ ဒဿိတံ။

အမ္ဗိလမ္ပိ ဝိဇာနာတီတိ အမ္ဗအမ္ဗာဋကမာတုလုင်္ဂာဒိအမ္ဗိလံ "အမ္ဗိလ"န္တိ ဝိဇာနာတိ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗပဒေသု။ အပိ စေတ္ထ **တိတ္တက** န္တိ နိမ္ဗပဋောလာဒိနာနပ္ပကာရံ **ကဋုကန္တိ** ပိပ္ပလိမရိစာဒိနာနပ္ပကာရံ။ **မဓုရန္တိ** သပ္ပိဖာဏိတာဒိနာနပ္ပကာရံ ။ **ခာရိကန္တိ** တတိင်္ဂဏနာဠိကေရ စတုရဿဝလ္လိဝေတ္တင်္ကုရာဒိနာနပ္ပကာရံ။ **အခာရိက** န္တိ ယံ တ တံ တ ဖလဇာတံ ကာရပဏ္ဏာဒိမိဿကပဏ္ဏံ။ **လောဏိကန္တိ** လောဏယာဂုလောဏမစ္ဆလောဏဘတ္တာဒိနာနပ္ပကာရံ။ **အလောဏိကန္တိ**အလောဏယာဂုအလောဏမစ္ဆအလောဏဘတ္တာဒိနာနပ္ပကာရံ။ **တသ္မာ ဝိညာဏန္တိ ဝုစ္စတီ**တိ ယသ္မာ ဣမံ အမ္ဗိလာဒိဘေဒံ အညမညဝိသိဋ္ဌေန အမ္ဗိလာဒိဘာဝေန ဇာနာတိ, တသ္မာ ဝိညာဏန္တိ ဝုစ္စတီတိ။ ဧဝမိဓာပိ ဘဂဝတာ ဝိဇာနနလက္ခဏဿ ဝိညာဏဿ ပစ္စတ္တလက္ခဏမေဝ ဘာဇေတွတ ဒဿိတံ။

ယသ္မာ ပန အာရမ္မဏဿ အာကာရသဏ္ဌာနဂဟဏဝသေန သညာ ပာကဋာ ဟောတိ, တသ္မာ သာ စက္ခုဒွါရေ ဝိဘတ္တာ။ ယသ္မာ ဝိနာပိ အာကာရသဏ္ဌာနာ အာရမ္မဏဿ ပစ္စတ္တဘေဒဂဟဏဝသေန ဝိညာဏံ ပာကဋံ ဟောတိ,

တသ္မာ တံ ဇိဝှာတဒ္ဒတရေ ဝိဘတ္တံ။ ဣမေသံ ပန သညာဝိညာဏပညာနံ အသမ္ဘောဟတော သဘာဝသလ္လက္ခဏတ္
ထံ **သဥ္ဇာနာတိ, ဝိဇာနာတိ, ပဇာနာတီ** တိ ဧတ္ထ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ ဝိသေသော, ဇာနာတီ
တိ ပဒံ ပန အဝိသေသော။ တဿပိ ဇာနနတ္ထေန ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သညာ ဟိ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏသဥ္ဇာန
နမတ္တမေဝ, အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာတိ လက္ခဏပဋိဝေဓံ ပာပေတုံ န သက္ကောတိ။ ဝိညာဏံ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏဉ္စေ
ဝ ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓဉ္စ ပာပေတိ, ဥဿက္ကိတ္ဝာ ပန မဂ္ဂပာတုဘာဝံ ပာပေတုံ န သက္ကော
တိ။ ပညာ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏမ္ပိ ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓမ္ပိ ပာပေတိ, ဥဿက္ကိတ္ဝာ မဂ္ဂ
ပာတုဘာဝမ္ပိ ပာပေတိ။

ယထာ ဟိ ဟေရညိကဖလကေ ကဟာပဏရာသိမှိ ကတေ အဇာတဗုဒ္ဓိအရကော ကမိကပုရိသော မဟာဟေရညိ
ကောတိ တီသု ဇနေသု ဩလောကေတ္ဝာ ဌိတေသု အဇာတဗုဒ္ဓိအရကော ကဟာပဏာနံ စိတ္တဝိစိတ္တစတုရဿမဏ္ဍ
လာဒိဘာဝမေဝ ဇာနာတိ, "ဣဒံ မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ ရတနသမ္မတ"န္တိ န ဇာနာတိ။ ကမိကပုရိသော စိတ္တာဒိ
ဘာဝဉ္စ ဇာနာတိ, မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂရတနသမ္မတဘာဝဉ္စ, "အယံ ကူဋော, အယံ ဆေကော, အယံ ကရဋော,
အယံ သဏှော"တိ န ဇာနာတိ။ မဟာဟေရညိကော စိတ္တာဒိဘာဝမ္ပိ ရတနသမ္မတဘာဝမ္ပိ ကူဋာဒိဘာဝမ္ပိ ဇာနာတိ။
ဇာနန္တော စ ပန ရူပံ ဒိသ္ဝာပိ သဒ္ဒံ သုတ္ဝာပိ ဂန္ဓံ ဃာယိတ္ဝာပိ ရသံ သာယိတ္ဝာပိ ဟတ္ထေန ဂရုလဟုဘာဝံ ဥပဓာရေ
တ္ဝာပိ "အသုကဂါမေ ကတော"တိပိ ဇာနာတိ, "အသုကနိဂမေ အသုကနဂရေ အသုကပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ အသုကနဒီတိ
ရေ ကတော"တိပိ, "အသုကာစရိယေန ကတော"တိပိ ဇာနာတိ။ ဧဝမေဝ သညာ အဇာတဗုဒ္ဓိအရကဿ ကဟာပဏဒဿ
နံ ဝိယ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏမတ္တမေဝ ဇာနာတိ။ ဝိညာဏံ ကမိကပုရိသဿ ကဟာပဏဒဿနံ ဝိယ နီလာဒိဝသေန
အာရမ္မဏမ္ပိ ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓမ္ပိ ပာပေတိ။ ပညာ မဟာဟေရညိကဿ ကဟာပဏဒဿ
နံ ဝိယ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏမ္ပိ ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓမ္ပိ ပာပေတိ, ဥဿက္ကိတ္ဝာ မဂ္ဂပာ
တုဘာဝမ္ပိ ပာပေတိ။

သော ပန နေသံ ဝိသေသော ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈော။ တေနာဟ အာယသ္မာ နာဂသေနော –

"ဒုက္ကရံ, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ ကတန္တိ။ ကိံ, ဘန္တေ နာဂသေန, ဘဂဝတာ ဒုက္ကရံ ကတန္တိ? ဒုက္က
ရံ, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ ကတံ, ဣမေသံ အရူပီနံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ ဧကာရမ္မဏေ ဝတ္တမာနာနံ ဝဝ
တ္ထာနံ အက္ခာတံ 'အယံ ဖဿော, အယံ ဝေဒနာ, အယံ သညာ, အယံ စေတနာ, ဣဒံ စိတ္တ'"န္တိ (မိ. ပ.
၂.၇.၁၆)။

ယထာ ဟိ တိလတေလံ သာသပတေလံ မဓုကတေလံ ဧရဏ္ဍကတေလံ ဝသာတေလန္တိ ဣမာနိ ပဉ္စ တေလာနိ ဧကစာ
ဋိယံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဒိဝသံ ယမကမန္ထေ ဟိ မန္ထေတ္ဝာ တတော "ဣဒံ တိလတေလံ, ဣဒံ သာသပတေလ"န္တိ ဧကေက
ဿ ပာဋိယေက္ကံ ဥဒ္ဓရဏံ နာမ ဒုက္ကရံ, ဣဒံ တတော ဒုက္ကရတရံ။ ဘဂဝါ ပန သဗ္ဗညုတညာဏဿ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္
တာ ဓမ္မိဿရော ဓမ္မရာဇာ ဣမေသံ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ဧကာရမ္မဏေ ဝတ္တမာနာနံ ဝဝတ္ထာနံ အကာသိ။ ပဉ္စန္နံ မဟာ
နဒီနံ သမုဒ္ဒံ ပဝိဋ္ဌဋ္ဌာနေ "ဣဒံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ, ဣဒံ ယမုနာယာ"တိ ဧဝံ ပာဋိယေက္ကံ ဥဒကုဒ္ဓရဏေနာပိ အယမတ္
ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣတိ ပဌမပဗ္ဗေန သုညတံ, ဒုတိယေန သုညတာလက္ခဏန္တိ ဒွီဟိ ပဗ္ဗေဟိ အနတ္တလက္ခဏံ ကထေတ္ဝာ ဣဒါနိ
ဒုက္ခလက္ခဏံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခဇ္ဇာမီ** တိ န ရူပံ သုနခော ဝိယ မံသံ လုဉ္စိတ္ဝာ လုဉ္
စိတ္ဝာ ခာဒတိ, ယထာ ပန ကိလိဋ္ဌဝတ္ထနိဝတ္ထော တတောနိဒါနံ ပီဠံ သန္ဓာယ "ခာဒတိ မံ ဝတ္ထ"န္တိ ဘဏတိ, ဧဝမိ
ဒမ္ပိ ပီဠံ ဥပ္ပာဒေန္တံ ခာဒတိ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပဋိုပန္နော ဟောတီ** တိ သီလံ အာဒိံ ကတ္ဝာ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပ
ဋိပန္နော ဟောတိ။ ယော ပနေတ္ထ ဗလဝဉာဏော တိက္ခဗုဒ္ဓိ ဉာဏုတ္တရော ယောဂါဝစရော ပဓာနဘူမိယံ တယမန္တော
ခာဏုနာ တ ကဏ္ဋကေန တ ဝိဒ္ဓေါ အာဝုဓေန တ ပဟဋော ဗျဂ္ဃာဒီဟိ တ ဂဟေတ္ဝာ ခဇ္ဇမာနော တံ ဝေဒနံ အဗ္ဗော
ဟာရိကံ ကတ္ဝာ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တော အရဟတ္တမေဝ ဂဏှာတိ, အယံ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိ
ရောဓာယ ပဋိပန္နော နာမ ဝုစ္စတိ ပီတမလ္လတ္ထေရော ဝိယ ကုဋုမ္ဗိယပုတ္တမဟာတိဿတ္ထေရော ဝိယ ဝတ္တနိအ
ဋ္ဋဝိယံ တိံသမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ အညတရော ဗျဂ္ဃမုခေ နိပန္နဘိက္ခု ဝိယ ကဏ္ဋကေန ဝိဒ္ဓတ္ထေရော ဝိယ စ။

ဒ္ဝာဒသသု ကိရ ဘိက္ခူသု ယဋ္ဌိံ ပဟရိတ္ဝာ အရညေ ပဓာနမနုယုဉ္ဇန္တေသု ဧကော သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတမတ္တေယေဝ ယဋ္ဌိံ ပဟရိတ္ဝာ စင်္ကမံ ဩရုယ္ဟ စင်္ကမန္တော တိရိယံ နိမ္မထေန္တော တိဏပဋိစ္ဆန္နံ ကဏ္ဋကံ အက္ကမိ။ ကဏ္ဋကော ပိဋ္ဌိပာဒေန နိက္ခန္တော။ တတ္တဖာလေန ဝိနိဝိဒ္ဓကာလော ဝိယ ဝေဒနာ ဝတ္တတိ။ ထေရော စိန္တေသိ – “ကိံ ဣမံ ကဏ္ဋကံ ဥဒ္ဓရာမိ, ဥဒါဟု ပကတိယာ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဌိတကဏ္ဋက”န္တိ? တဿ ဧဝမဟောသိ – “ဣမိနာ ကဏ္ဋကေန ဝိဒ္ဓတ္တာ နိရယာဒီသု ဘယံ နာမ နတ္ထိ, ပကတိယာ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဌိတကဏ္ဋကံယေဝ”တိ။ သော တံ ဝေဒနံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတ္ဝာ သဗ္ဗရတ္တိံ စင်္ကမိတ္ဝာ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ အညဿ သညံ အဒါသိ။ သော အာဂန္တ္ဝာ “ကိံ, ဘန္တေ”တိ ပုစ္ဆိ? “ကဏ္ဋကေနမ္ဟိ, အာဝုသော, ဝိဒ္ဓော”တိ။ “ကာယ ဝေလာယ, ဘန္တေ”တိ? “သာယမေဝ, အာဝုသော”တိ။ “ကသ္မာ န အမ္ဟေ ပက္ကောသိတ္ထ, ကဏ္ဋကံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ တတ္ထ တေလမ္ပိ သိဗ္ဗေယ္ယာမာ”တိ? “ပကတိယာ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဌိတကဏ္ဋကမေဝ ဥဒ္ဓရိတုံ တယမိမ္ဟာ, အာဝုသော”တိ။ “သက္ကုဏိတ္ထ, ဘန္တေ, ဥဒ္ဓရိတု”န္တိ။ “ဧကဒေသမတ္တေန မေ, အာဝုသော, ဥဒ္ဓဋော”တိ။ သေသဝတ္ထူနိ ဒီဃမဇ္ဈိမဋ္ဌကထာသု (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၇၃; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၆) သတိပဋ္ဌာနသုတ္တနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။

တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ တိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗေ ဒုက္ခလက္ခဏမေဝ ကထိတံ, န အနိစ္စလက္ခဏံ။ တံ ဒဿေတုံ ဣဒမာရဒ္ဓံ။ တီဏိ လက္ခဏာနိ သမောဓာနေတ္ဝာ ဒဿေတုမ္ပိ အာရဒ္ဓမေဝ။ **အပစိနာတိ နော အာစိနာတီ**တိ ဝဋ္ဋံ ဝိနာသေတိ, နေဝ စိနာတိ။ **ပဇဟတိ န ဥပါဒိယတီ**တိ တဒေဝ ဝိဿဇ္ဇေတိ, န ဂဏ္ဟာတိ။ **ဝိသိနေတိ န ဥဿိနေတီ**တိ ဝိကိရတိ န သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **ဝိဓူပေတိ န သန္ဓူပေတီ** တိ နိဗ္ဗာပေတိ န ဇာလာပေတိ။

ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဝဋ္ဋံ ဝိနာသေန္တော ဌိတံ မဟာခီဏာသဝံ ဒဿေဿာမီတိ အာရဒ္ဓံ။ ဧတ္တကေန ဝါ ဌာနေန ဝိပဿနာ ကထိတာ, ဣဒါနိ သဟ ဝိပဿနာယ စတ္တာရော မဂ္ဂေ ဒဿေတုံ ဣဒံ အာရဒ္ဓံ။ အထ ဝါ ဧတ္တကေန ဌာနေန ပဌမမဂ္ဂေါ ကထိတော, ဣဒါနိ သဟ ဝိပဿနာယ တယော မဂ္ဂေ ဒဿေတုံ ဣဒမာရဒ္ဓံ။ ဧတ္တကေန ဝါ ဌာနေန တီဏိ မဂ္ဂါနိ ကထိတာနိ, ဣဒါနိ သဟ ဝိပဿနာယ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဒဿေတုမ္ပိ ဣဒံ အာရဒ္ဓမေဝ။

သပဇာပတိကာတိ သဒ္ဓိံ ပဇာပတိနာ ဒေဝရာဇေန။ **အာရကာဝ နမဿန္တီ** တိ ဒူရတောဝ နမဿန္တိ, ဒူရေပိ ဌိတံ နမဿန္တိယေဝ အာယသ္မန္တံ နီတတ္ထေရံ ဝိယ။

ထေရော ကိရ ပုပ္ဖစ္ဆဍ္ဍကကုလတော နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတော, ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ စိန္တေသိ – “အဟံ အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇိတော အဇ္ဇေဝ မေ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ, စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမမဏ္ဍိတံ မဟာအရိယဝံသပဋိပဒံ ပူရေဿာမီ”တိ။ သော ပံသုကူလတ္ထာယ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတ္ဝာ စောဠကံ ပရိယေသန္တော ဝိစရိ။ အထေကော မဟာဗြဟ္မာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ မနုဿပထံ ဩလောကေန္တော ထေရံ ဒိသ္ဝာ – “အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အဇ္ဇေဝ ခုရဂ္ဂေ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ မဟာအရိယဝံသပဋိပဒံ ပူရေတုံ စောဠကံ ပရိယေသတီ”တိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယ္ဟ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။ တမညော မဟာဗြဟ္မာ ဒိသ္ဝာ “ကံ နမဿသီ”တိ? ပုစ္ဆိ။ နီတတ္ထေရံ နမဿာမီတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ? အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အဇ္ဇေဝ ခုရဂ္ဂေ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ မဟာအရိယဝံသပဋိပဒံ ပူရေတုံ စောဠကံ ပရိယေသတီတိ။ သောပိ နံ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။ အထညော, အထညောတိ သတ္တသတာ မဟာဗြဟ္မာနော နမဿမာနာ အဋ္ဌံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

“တာ ဒေဝတာ သတ္တသတာ ဥဠာရာ၊
ဗြဟ္မာ ဝိမာနာ အဘိနိက္ခမိတ္ဝာ။
နီတံ နမဿန္တိ ပသန္နစိတ္တာ၊
‘ခီဏာသဝော ဂဏ္ဟတိ ပံသုကူလံ’”။

“တာ ဒေဝတာ သတ္တသတာ ဥဠာရာ၊
ဗြဟ္မာ ဝိမာနာ အဘိနိက္ခမိတ္ဝာ။
နီတံ နမဿန္တိ ပသန္နစိတ္တာ၊

‘ခီဏာသတေ ကယိရတိ ပံသုကူလံ’’’။

‘‘‘ခီဏာသတေ ဓောဝတိ ပံသုကူလံ’။
‘ခီဏာသတေ ရဇတိ ပံသုကူလံ’။
‘ခီဏာသတေ ဟာရုပတိ ပံသုကူလ’’’န္တိ။

ဣတိ ဘဂဝတ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒေသနံ တီဟိ ဘဝေဟိ ဝိနိဝတ္တေတွာ အရဟတ္တသ္သ ကူဋံ ဂဏှိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဥ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ သတ္တမံ။

၈. ပိဏ္ဍောလျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၀. အဋ္ဌမေ **ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ပကရဏေ** တိ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ကာရဏေ။ **ပဏာမေတွာ**တိ နီဟရိတွာ။ ကိသ္မိံ ပန ကာရဏေ ဧတေ ဘဂဝတာ ပဏာမိတာတိ? ကေသ္မိဥ္စိ အန္တောဝဿေ ဘဂဝတ သာဝတ္ထိယံ ဝသိတွာ ဝုတ္ထဝဿော ပတာရေတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော သာဝတ္ထိတော နိက္ခမိတွာ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ကပိလဝတ္ထုံ ပတွာ နိဂြောဓာရာမံ ပာဝိသိ။ သကျရာဇာနော ‘‘သတ္ထာ အာဂတော’’တိ သုတွာ ပစ္ဆာဘတ္တေ ကပ္ပိယာနိ တေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ စေဝ ပာနကာနိ စ ကာဇသတေဟိ ကဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သင်္ဃသ္သ နိယ္ယာတေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေသံ မဓုရဓမ္မကထံ ကထေန္တော နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ သေနာသနံ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ, ဧကစ္စေ မဉ္စပီဌာဒီနိ ပညာပေန္တိ, သာမဏေရာ အပ္ပဟရိတံ ကရောန္တိ။ ဘာဇနီယဋ္ဌာနေ သမ္ပတ္တဘိက္ခူပိ အတ္ထိ, အသမ္ပတ္တဘိက္ခူပိ အတ္ထိ။ သမ္ပတ္တာ အသမ္ပတ္တာနံ လာဘံ ဂဏှန္တာ, ‘‘အမှာကံ ဒေထ, အမှာကံ အာစရိယသ္သ ဒေထ ဥပဇ္ဈာယသ္သ ဒေထာ’’တိ ကထေန္တာ မဟာသဒ္ဒမကံသု။ သတ္ထာ သုတွာ ထေရံ ပုစ္ဆိ ‘‘ကေ ပန တေ, အာနန္ဒ, ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ’’တိ? ထေရော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ သုတွာ ‘‘အာမိသဟေတု, အာနန္ဒ, ဘိက္ခူ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တီ’’တိ အာဟ။ ‘‘အာမ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘အနနုစ္ဆဝိကံ, အာနန္ဒ, အပ္ပတိရူပံ။ န ဟိ မယာ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ စီဝရာဒိဟေတု ပာရမိယော ပူရိတာ, နာပိ ဣမေ ဘိက္ခူ စီဝရာဒိဟေတု အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ, အရဟတ္တဟေတု ပဗ္ဗဇိတွာ အနတ္ထံ အတ္တသဒိသံ အသာရံ သာရသဒိသံ ကရောန္တိ, ဂစ္ဆာနန္ဒ, တေ ဘိက္ခူ ပဏာမေဟီ’’တိ။

ပုဗ္ဗဏှသမယ န္တိ ဒုတိယဒိဝသေ ပုဗ္ဗဏှသမယံ။ **ဗေလုဝလဋ္ဌိကာယ မူလေ** တိ တရုဏဗေလုဝရုက္ခမူလေ။ **ပဗာဠ္ဟောဟာ**တိ ပဗာဟိတော။ ပတဋ္ဌောဟာတိပိ ဟဉ္ဇော, ပတဟိတောတိ အတ္တော။ ဥဘယမ္ပိ နီဟဋ္ဌဘာဝမေဝ ဒီပေတိ။ **သိယာ အညထတ္တ**န္တိ ပသာဒညထတ္တံ ဝါ ဘာဝညထတ္တံ ဝါ ဘဝေယျ။ ကထံ? ‘‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန မယံ လဟုကေ ကာရဏေ ပဏာမိတာ’’တိ ပသာဒံ မန္ဒံ ကရောန္တာနံ ပသာဒညထတ္တံ နာမ ဟောတိ။ သလိင်္ဂေနေဝ တိတ္ထာယတနံ ပက္ကမန္တာနံ ဘာဝညထတ္တံ နာမ။ **သိယာ ဝိပရိဏာမော**တိ ဧတ္ထ ပန ‘‘မယံ သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဂဏှိတုံ သက္ခိသ္သာမာတိ ပဗ္ဗဇိတာ, နံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တာနံ ကိံ အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ? သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တနံ ဝိပရိဏာမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝစ္ဆသ္သာ** တိ ခီရူပကဝစ္ဆသ္သ။ **အညထတ္တ** န္တိ မိလာယနအညထတ္တံ။ ခီရူပကော ဟိ ဝစ္ဆော မာတု အဒဿနေန ခီရံ အလဘန္တော မိလာယတိ ကမ္ပတိ ပဝေဓတိ။ **ဝိပရိဏာမော**တိ မရဏံ။ သော ဟိ ခီရံ အလဘမာနော ခီရပိပါသာယ သုဿန္တော ပတိတွာ မရတိ။

ဗီဇာနံ တရုဏာနန္တိ ဥဒကေန အနနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနံ ဝိရူဠှဗီဇာနံ။ **အညထတ္တ** န္တိ မိလာယနညထတ္တမေဝ။ တာနိ ဟိ ဥဒကံ အလဘန္တာနိ မိလာယန္တိ။ **ဝိပရိဏာမော**တိ ဝိနာသော။ တာနိ ဟိ ဥဒကံ အလဘန္တာနိ သုက္ခိတွာ ဝိနဿန္တိ, ပလာလမေဝ ဟောန္တိ။ **အနုဂ္ဂဟိတော** တိ အာမိသာနုဂ္ဂဟေန စေဝ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန စ အနုဂ္ဂဟိတော။ **အနုဂ္ဂဏှေယျ**န္တိ ဒွီဟိပိ ဧတေဟိ အနုဂ္ဂဟေဟိ အနုဂ္ဂဏှေယျံ။ အစိရပဗ္ဗဇိတာ ဟိ သာမဏေရာ စေဝ ဒဟရဘိက္ခူ စ စီဝရာဒိပစ္စယဝေကလ္လေ တ သတိ ဂေလညေ တ သတ္ထာရာ တ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ တ အာမိသာနုဂ္ဂဟေန အနနုဂ္ဂဟိတာ ကိလမန္တာ န သက္ကောန္တိ သဇ္ဈာယံ တ မနသိကာရံ တ ကာတုံ, ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန အနနုဂ္ဂဟိတာ ဥဒ္ဒေသေန စေဝ ဩဝါဒါနုသာသနိယာ စ ပရိဟာယမာနာ န သက္ကောန္တိ အကုသလံ ပရိဝဇ္ဇေတွာ ကုသလံ ဘာဝေတုံ။ ဣမေဟိ

ပန ဒွီဟိ အနုဂ္ဂဟေဟိ အနုဂ္ဂဟိတာ ကာယေန အကိလမန္တာ သဇ္ဈာယမနသိကာရေ ပဝတ္တိတွာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနာ အပရဘာဂေ တံ အနုဂ္ဂဟံ အလဘန္တာပိ တေနေဝ ပုရိမာနုဂ္ဂဟေန လဒ္ဓဗလာ သာသနေ ပတိဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ ဘဂဝတော ဧဝံ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။

ဘဂဝတော ပုရတော ပါတုရဟောသီတိ သတ္ထု စိတ္တံ ဉတွာ – “ဣမေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတာ ပဏ္ဏာမိတာ, ဣဒါနိ နေသံ အနုဂ္ဂဟံ ကာတုကာမော ဧဝံ စိန္တေသိ, ကာရဏံ ဘဂဝါ စိန္တေသိ, အဟမေတ္ထ ဥဿာဟံ ဇနေဿာမီ”တိ ပုရတော ပါကဋော အဟောသိ။ **သန္တေတ္ထ ဘိက္ခူ**တိ ဣဒံ သော မဟာဗြဟ္မာ ယထာ နာမ ဗျတ္တော သူဒော ယဒေဝ အမ္ဗိလဂ္ဂါဒီသု ရသဇာတံ ရညော ရုစ္စတိ, တံ အဘိသင်္ခါရေန သာဒုတရံ ကတွာ ပုနဒိဝသေ ဥပနာမေတိ, ဧဝမေဝ အတ္တနော ဗျတ္တတာယ ဘဂဝတာ အာဟဋ္ဋုပမံယေဝ **ဧဝမေတံ ဘဂဝါ**တိအာဒိဝစနေဟိ အဘိသင်္ခရိတွာ ဘဂဝန္တံ ယာစန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနုဂ္ဂဟကရဏတ္ထံ ဝဒတိ ။ တတ္ထ **အဘိနန္ဒတူ**တိ “မမ သန္တိကံ ဘိက္ခုသင်္ဃော အာဂစ္ဆတူ”တိ။ ဧဝမဿ အာဂမနံ သမ္ပိယာယမာနော အဘိနန္ဒတု။ **အဘိဝဒတူ**တိ အာဂတဿ စ ဩဝါဒါနုသာသနိံ ဒဒန္တော အဘိဝဒတု။

ပဋိသလ္လာနာတိ ဧကီဘာဝါ။ **ဣဒ္ဓါဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသီ**တိ ဣဒ္ဓိံ အကာသိ။ **ဧကေဒွိဟိကာယာ**တိ ဧကေကော စေဝ ဒွေ ဒွေ စ ဟုတွာ။ **သာရဇ္ဇမာနရူပါ**တိ ဩတ္တပ္ပမာနသဘာဝါ ဘာယမာနာ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ တေသံ တထာ ဥပသင်္ကမနာယ ဣဒ္ဓိမကာသီတိ? ဟိတပတ္ထနာယ။ ယဒိ ဟိ တေ ဝဂ္ဂဝဂ္ဂါ ဟုတွာ အာဂစ္ဆေယျုံ, “ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏ္ဏာမေတွာ အရညံ ပဝိဋ္ဌော ဧကဒိဝသမ္ပိ တတ္ထ ဝသိတုံ နာသက္ခိ, ဝေဂေနေဝ အာဂတော”တိ ကေဠိမ္ပိ ကရေယျုံ။ အထ နေသံ နေဝ ဗုဒ္ဓဂါရဝံ ပစ္စုပဋ္ဌဟေယျ, န ဓမ္မဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ သမတ္ထာ ဘဝေယျုံ။ သဘယာနံ ပန သသာရဇ္ဇာနံ ဧကေဒွိဟိကာယ အာဂစ္ဆန္တာနံ ဗုဒ္ဓဂါရဝဉ္စေဝ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတိ, ဓမ္မဒေသနဉ္စ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ သက္ခိဿန္တီတိ စိန္တေတွာ တေသံ ဟိတပတ္ထနာယ တထာရူပံ ဣဒ္ဓိံ အကာသိ။

နိသီဒိံသူတိ တေသု ဟိ သာရဇ္ဇမာနရူပေသု အာဂစ္ဆန္တေသု ဧကော ဘိက္ခု “မံယေဝ သတ္ထာ ဩလောကေတိ, မံယေဝ မညေ နိဂ္ဂဏှိတုကာမော”တိ သဏိကံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ, အထညော အထညောတိ ဧဝံ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ နိသီဒိံသု။ ဧဝံ နိသိန္နေ ပန ဘိက္ခုသင်္ဃေ သီဒန္တရေ သန္နိသိန္နံ မဟာသမုဒ္ဒံ ဝိယ နိဝါတေ ပဒီပံ ဝိယ စ နိစ္စလံ ဒိသွာ သတ္ထာ စိန္တေသိ – “ဣမေသံ ဘိက္ခူနံ ကီဒိသီ ဓမ္မဒေသနာ ဝဋ္ဋတီ”တိ? အထဿ တေဒဟောသိ – “ဣမေ အာဟာရဟေတု ပဏ္ဏာမိတာ, ပိဏ္ဍိယာလောပဓမ္မဒေသနာဝ နေသံ သပ္ပာယာ, တံ ဒေသေတွာ မတ္ထကေ တိပရိဝဋ္ဋဒေသနံ ဒေသေဿာမိ, ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿန္တီ”တိ။ အထ နေသံ တံ ဓမ္မဒေသနံ ဒေသေန္တော **အန္တမိဒံ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အန္တ**န္တိ ပစ္ဆိမံ လာမကံ။ **ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလျ**န္တိ ယံ ဧဝံ ပိဏ္ဍပရိယေသနေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တဿ ဇီဝိတံ။ အယံ ပနေတ္ထ ပဒတ္ထော – ပိဏ္ဍာယ ဥလတီတိ ပိဏ္ဍောလော, ပိဏ္ဍောလဿ ကမ္မံ **ပိဏ္ဍောလျံ,** ပိဏ္ဍပရိယေသနေန နိပ္ဖာဒိတဇီဝိတန္တိ အတ္ထော။ **အဘိသာပေါ**တိ အက္ကောသော။ ကုပိတာ ဟိ မနုဿာ အတ္တနော ပစ္စတ္ထိကံ “စီဝရံ နိဝါသေတွာ ကပါလံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍံ ပရိယေသမာနော စရိဿတီ”တိ အက္ကောသန္တိ။ အထ ဝါ ပန “ကိံ တုယှံ အကာတဗ္ဗံ အတ္ထိ, ယော တွံ ဧဝံ ဗလဝါ ဝီရိယသမ္ပန္နောပိ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဟာယ ကပဏော ဝိယ ပိဏ္ဍောလော ဝိစရသိ ပတ္တပါဏီ”တိ? ဧဝမ္ပိ အက္ကောသန္တိယေဝ။ **တဉ္စ ခေါ ဧတ**န္တိ ဧဝံ တံ အဘိသာပံ သမာနမ္ပိ ပိဏ္ဍောလျံ။ **ကုလပုတ္တာ ဥပေန္တိ အတ္ထဝသိကာ**တိ မမ သာသနေ ဇာတိကုလပုတ္တာ စ အာစာရကုလပုတ္တာ စ အတ္ထဝသိကာ ကာရဏဝသိကာ ဟုတွာ ကာရဏဝသံ ပဋိစ္စ ဥပေန္တိ။

ရာဇာဘိနီတာတိအာဒီသု ယေ ရညော သန္တကံ ခါဒိတွာ ရညာ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗန္ဓာပိတာ ပလာယိတွာ ပဗ္ဗဇန္တိ, တေ ရာဇာဘိနီတာ နာမ။ တေ ဟိ ရညာ ဗန္ဓနံ အဘိနီတတ္တာ **ရာဇာဘိနီတာ** နာမ။ ယေ ပန စောရေဟိ အဋဝိယံ ဂဟေတွာ ဧကစ္စေသု မာရိယမာနေသု ဧကစ္စေ “မယံ သာမိ တုမှေဟိ ဝိဿဋ္ဌာ ဂေဟံ အနုဗန္ဓာဝသိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမ, တတ္ထ ယံ ယံ ဗုဒ္ဓပူဇာဒိပုညံ ကရိဿာမ, တတော တုမှာကံ ပတ္တိံ ဒဿာမာ”တိ တေဟိ ဝိဿဋ္ဌာ ပဗ္ဗဇန္တိ, တေ **စောရာဘိနီတာ** နာမ။ တေပိ ဟိ စောရေဟိ မာရေတဗ္ဗတံ အဘိနီတာတိ စောရာဘိနီတာ နာမ။ ယေ ပန ဣဏံ ဂဟေတွာ ပဋိဒာတုံ အသက္ကောန္တာ ပလာယိတွာ ပဗ္ဗဇန္တိ, တေ **ဣဏဋ္ဋာ** နာမ, ဣဏပီဠိတာတိ အတ္ထော ။ ဣဏဋ္ဋာတိ

ပိ ဟဒ္ဒော, ဣဏော ဋ္ဌိတာတိ အတ္ထော။ ယေ ရာဇဓောရဆာတကရောဂဘယာနံ အညတရေန အဘိဘူတာ ဥပဒ္ဒုတာ ပဗ္ဗဇန္တိ, တေ **ဘယဋ္ဋာ** နာမ, ဘယပီဠိတာတိ အတ္ထော။ ဘယဋ္ဋာတိပိ ဟဒ္ဒော, ဘယေ ဋ္ဌိတာတိ အတ္ထော။ **အာဇီဝိကာပကတာ**တိ အာဇီဝိကာယ ဥပဒ္ဒုတာ အဘိဘူတာ, ပုတ္တဒာရံ ပောသေတုံ အသက္ကောန္တာတိ အတ္ထော။ **ဩတိဏ္ဏာမှာ**တိ အန္တော အနုပဝိဋ္ဌာ။

သော စ ဟောတိ အဘိဇ္ဈာလူ တိ ဣဒံ သော ကုလပုတ္တော "ဒုက္ခဿ အန္တံ ကရိဿာမီ"တိအာဒိဝသေန စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပဗ္ဗဇိတော, အပရဘာဂေ, တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ တထာရူပံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အဘိဇ္ဈာလူ** တိ ပရဘဏ္ဍာနံ အဘိဇ္ဈာယိတာ။ **တိဗ္ဗသာရာဂေ** တိ ဗဟလရာဂေ။ **ဗျာပန္နစိတ္တော** တိ ပူတိဘာဝေန ဝိပန္နစိတ္တော။ **ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော** တိ တိခိဏသိင်္ဂော ဝိယ ဂေဏော ဒုဋ္ဌစိတ္တော။ **မုဋ္ဌဿတီ** တိ ဘတ္တနိက္ခိတ္တကာကော ဝိယ နဋ္ဌဿတိ, ဣဓ ကတံ တေ္တ နဿတိ။ **အသမ္ပဇာနော** တိ နိပ္ပညော။ ခန္ဓာဒိပရိစ္ဆေဒရဟိတော။ **အသမာဟိတော**တိ စဏ္ဍသောတေ ဗဒ္ဓနာဝါ ဝိယ ဥပစာရပ္ပနာဘာဝေန အသဏ္ဌိတော။ **ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော** တိ ဗန္ဓာရုဠှမဂေ ဝိယ သန္တမနော။ **ပါကတိန္ဒြိယော** တိ ယထာ ဂိဟီ ပုတ္တဓီတရော ဩလောကေန္တော အသံဝုတိန္ဒြိယော ဟောတိ, ဧဝံ အသံဝုတိန္ဒြိယော။

ဆဝါလာတန္တိ ဆဝဒဍ္ဍံ ဒ္ဓေသု ဌာနေသု အလာတံ။ **ဥဘတောပဒိတ္တံ မဇ္ဈေ ဂူထဂတ** န္တိ ပမာဏေန အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တံ ဒ္ဓီသု ဌာနေသု အာဒိတ္တံ မဇ္ဈေ ဂူထမက္ခိတံ။ **နေဝ ကမေ**တိ သစေ ဟိ တံ ယုဂနင်္ဂလဂေဟာနသိပက္ခဟာသကာဒီနံ အတ္ထာယ ဥပနေတုံ သက္ကာ အဿ, ကမေ ကဋ္ဌတ္ထံ ဖရေယျ။ သစေ ခေတ္တကုဋိယံ ကဋ္ဌတ္ထရမဉ္စကာဒီနံ အတ္ထာယ ဥပနေတုံ သက္ကာ, အရညေ ကဋ္ဌတ္ထံ ဖရေယျ။ ယသ္မာ ပန ဥဘယထာပိ န သက္ကာ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဂိဟိဘောဂ စ ပရိဟီနော**တိ ယော အကရေ ဝသန္တေဟိ ဂိဟီဟိ အာယဗ္ဗေ ဘာဇိယမာနေ ဘောဂေ လဒ္ဓဗ္ဗော အဿ, တတော စ ပရိဟီနော။ **သာမညတ္ထဉ္စ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဩဝါဒေ ဌတွာ ပရိယတ္တိပဋိဝေဓဝသေန ပတ္တဗ္ဗံ သာမညတ္ထဉ္စ။ ဣမဉ္စ ပန ဥပမံ သတ္ထာ န ဒုဿီလဿ ဝသေန အာဟရိ, ပရိသုဒ္ဓသီလဿ ပန အလသဿ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ ဒောသေဟိ ဥပဟတဿ ပုဂ္ဂလဿ ဣမံ ဥပမံ အာဟရိ။

တယောမေ, ဘိက္ခဝေ တိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ ဆဝါလာတသဒိသဘာဝေ နေဝ မာတာပိတူဟိ ကတော, န အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ, ဣမေဟိ ပန ဟာပဝိတက္ကေဟိ ကတောတိ ဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ **အနိမိတ္တံ တသမာဓိန္တိ** ဝိပဿနာသမာဓိံ။ သော ဟိ နိစ္စနိမိတ္တာဒီနံ သမုဂ္ဃာတနေန အနိမိတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။ တေ္တ စ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ မိဿကာ, အနိမိတ္တသမာဓိ ပုဗ္ဗဘာဂေ။ အနိမိတ္တသမာဓိ တ မိဿကော, သတိပဋ္ဌာနာ ပုဗ္ဗဘာကတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒွေဝမာ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိယော တိ ဣဒံ ပန န ကေဝလံ အနိမိတ္တသမာဓိဘာဝနာ ဣမေသံယေဝ တိဏ္ဏံ မဟာဝိတက္ကာနံ ပဟာနာယ သံဝတ္တတိ, သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနမ္ပိ ပန သမုဂ္ဃာတံ ကရောတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **န ဝဇ္ဇဝတ အဿ**န္တိ နိဒ္ဒောသော ဘဝေယျံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣတိ ဘဂဝတ ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ ဒေသနံ တီဟိ ဘဝေဟိ ဝိနိဝတ္တေတွာ အရဟတ္တေန ကူဋံ ဂဏှိ။ ဒေသနာဝသာနေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိံသူတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဟာလိလေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁. နဝမေ **စာရိကံ ပက္ကာမီ** တိ ကောသမ္ဗိကာနံ ဘိက္ခူနံ ကလဟကာလေ သတ္ထာ ဧကဒိဝသံ ဒီဃီတိဿ ကောသလရညော ဝတ္ထုံ အာဟရိတွာ "န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ, သမ္မန္တီဓ ကုဒာစန"န္တိအာဒီဟိ (ဓ. ပ. ၅) ကထာဟိ ဩဝဒတိ။ တံဒိဝသံ တေသံ ကလဟံ ကရောန္တာနံယေဝ ရတ္တိ ဝိဘာတာ။ ဒုတိယဒိဝသေပိ ဘဂဝတ တမေဝ ဝတ္ထုံ ကထေသိ။ တံဒိဝသမ္ပိ တေသံ ကလဟံ ကရောန္တာနံယေဝ ရတ္တိ ဝိဘာတာ။ တတိယဒိဝသေပိ ဘဂဝတ တမေဝ ဝတ္ထုံ ကထေသိ။ အထ နံ အညတရော ဘိက္ခု ဧဝမာဟ – "အပ္ပောဿုက္ကော, ဘန္တေ, ဘဂဝတ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတု, မယမေတေန ဘဏ္ဍနေန ကလဟေန ဝိဂ္ဂဟေန ဝိဝာဒေန ပညာယိဿာမာ"တိ။ သတ္ထာ "ပရိယာဒိဏ္ဏရူပစိတ္တာ ခေါ ဣမေ မောဃပုရိသာ, န ဣမေ သက္ကာ သညာပေတု"န္တိ စိန္တေတွာ – "ကိံ မယှံ ဣမေဟိ, ဧကစာရတ

သံ ဝသိဿာမီ''တိ? သော ဟတ္ထော ဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကဉ္စိပိ အနာမန္တေတွာ ဧကော ဝ အဒုတိယော စာရိကံ ပက္ကာမိ။

ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ တိ ဣဒံ ထေရော ယသ္မာဿ အဇ္ဇ ဘဂဝတ ဧကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ပက္ကမိဿ သတိ, အဇ္ဇ ဒုဝီဟိ, အဇ္ဇ သတေန, အဇ္ဇ သဟဿေန, အဇ္ဇ ဧကကောတတိ သဗ္ဗော ဘဂဝတော စာရော ဝိဒိတော ဟ ကဥ္ဆော ပစ္စဂ္ဂေ, တသ္မာ အာဟ။

အနုပုဗ္ဗေနာ တိ ကမနိဂမပဋိပဋိယာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဧကစာရတသံ တာဝ ဝသမာနံ ဘိက္ခုံ ပဿိတုကာမော ဟုတွာ ဗာလကလောဏကာရကမံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဘဂုတ္ထေရဿ သကလပစ္ဆာဘတ္တဥ္စေဝ တိယာမရတ္တိဥ္စ ဧကစာရတသေ အာနိသံသံ ကထေတွာ ပုနဒိဝသေ တေန ပစ္ဆာသမဏေန ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ တံ တတ္ထေဝ နိဝတ္တေတွာ ''သမဂ္ဂဝာသံ ဝသမာနေ တယော ကုလပုတ္တေ ပဿိဿာမီ''တိ ဟာစီနဝံသမိဂဒာယံ အဂမာသိ။ တေသမ္ပိ သကလပစ္ဆာဘတ္တဥ္စေဝ တိယာမရတ္တိဥ္စ ဧကစာရတသေ အာနိသံသံ ကထေတွာ တေ တတ္ထေဝ နိဝတ္တေတွာ ဧကကော ဝ ပါလိလေယျ နဂရာဘိမုခေါ ပက္ကမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ပါလိလေယျနဂရံ သမ္ပတ္တော။ တေန ဝုတ္တံ – ''အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ပါလိလေယျကံ, တဒဝသရီ''တိ။

ဘဒ္ဒသာလမူလေ တိ ပါလိလေယျတသိနော ဘဂဝတော အနံ ဒတွာ ပါလိလေယျတော အဝိဒူရေ ရက္ခိတဝနသ ဏ္ဍော နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ဘဂဝတော ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ ''ဧတ္တ ဝသထာ''တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ တသယိံသု။ ဘဒ္ဒသာလော ပန တတ္ထေကော မနာပေါ လဒ္ဓကော သာလရုက္ခော။ ဘဂဝတ တံ နဂရံ ဥပနိဿာယ တသ္မိံ ဝနသဏ္ ဍေ ပဏ္ဏသာလသမီပေ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဝိဟရတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဘဒ္ဒသာလမူလေ''တိ။

ဧဝံ ဝိဟရန္တေ ပနေတ္ထ တထာဂတေ အညတရော ဟတ္ထိနာဂေ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိပေါတကာဒီဟိ ဧကစရာဘု မိတိတ္ထောကဟနာဒီသု ဥဗ္ဗာဠ္ဃောဟာ ယူထေ ဥက္ကဏ္ဌိတော ''ကိံ မေ ဣမေဟိ ဟတ္ထီဟီ''တိ? ယူထံ ပဟာယ မနုဿ သပထံ ဂစ္ဆန္တော ပါလိလေယျကဝနသဏ္ဍေ ဘဂဝဝန္တံ ဒိသွာ ဃဋသဟဿေန နိဗ္ဗာပိတသန္တာပေါ ဝိယ နိဗ္ဗု တော ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ သတ္ထု ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကရောန္တော မုခဓောဝ နံ ဒေတိ, နှာနောဒကံ အာဟရတိ, ဒန္တကဋ္ဌံ ဒေတိ, ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇတိ, အရညတော မဓုရာနိ ဖလာဖလာနိ အာဟရိ တွာ သတ္ထုနော ဒေတိ။ သတ္ထာ ပရိဘောဂံ ကရောတိ။

ဧကဒိဝသံ သတ္ထာ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ စင်္ကမိတွာ ပါသာဏဖလကေ နိသီဒိ။ ဟတ္ထီပိ အဝိဒူရေ ဌာနေ အဋ္ဌ ဌာသိ။ သတ္ထာ ပစ္ဆတော ဩလောကေတွာ န ကိဉ္စိ အဒ္ဒသ, ဧဝံ ပုရတော စ ဥဘယပဿေသု စ။ အထဿ ''သုခံ ဝတာဟံ အညတ္ထ တေဟိ ဘဏ္ဍနကာရကေဟိ ဝသာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဟတ္ထိနောပိ ''မယာ နာမိတသာခံ အညေ ခာဒန္တာ နတ္ထိ''တိအာဒီနိ စိန္တေတွာ – ''သုခံ ဝတ ဧကကော ဝသာမိ, သတ္ထု ဝတ္တံ ကာတုံ လဘာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ အတ္တနော စိတ္တံ ဩလောကေတွာ – ''မမ တာဝ ဤဒိသံ စိတ္တံ, ကီဒိသံ နု ခေါ ဟတ္ထိဿာ''တိ တဿာပိ တာဒိသမေဝ ဒိသွာ ''သမေတိ နော စိတ္တ''န္တိ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

> ''ဧတံ နာဂဿ နာဂေန, ဤသာဒန္တဿ ဟတ္ထိနော။
> သမေတိ စိတ္တံ စိတ္တေန, ယဒေကော ရမတီ ဝနေ''တိ။ (မဟာဝ. ၄၆၇)။

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ တိ အထ ဧဝံ တထာဂတေ တတ္ထ ဝိဟရန္တေ ပဉ္စသတာ ဒိသာသု ဝဿံဝုတ္ထာ ဘိက္ခူ။ **ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော** တိ ''သတ္ထာ ကိရ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏာမေတွာ အရညံ ပဝိဋ္ဌော''တိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တာ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော, တေနုပသင်္ကမိံသု။

အနန္တရာ အာသဝါနံ ခယောတိ မဂ္ဂါနန္တရံ အရဟတ္တဖလံ။ **ဝိစယသော**တိ ဝိစယေန, တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သဘာဝဝိစိနနသမတ္ထေန ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မော** တိ သာသနဓမ္မော။ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာ နာတိအာဒိ ယေ ယေ ကောဋ္ဌာသေ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဓမ္မော ဒေသိတော, တေသံ ပကာသနတ္ထာယ ဝုတ္တံ။ **သမနုပဿ နာ**တိ ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ။ **သင်္ခါရော သော** တိ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါရော သော။ **တတောဇော သော သင်္ခါရော** တိ တတော တဏှ

ဟာတော သော သင်္ခါရော ဇာတော။ တဏှာဟာသမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တေသုပိ စတူသု စိတ္တေသု သေ ဇာယတိ။ **သာပိ တဏှာဟာ**တိ သာ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါရဿ ပစ္စယဘူတာ တဏှာဟာ။ **သာပိ ဝေဒနာ**တိ သာ တဏှာဟာယ ပစ္စယဘူတာ ဝေဒနာ။ **သောပိ ဖဿော** တိ သော ဝေဒနာယ ပစ္စယော အဝိဇ္ဇာသမ္ဖဿော။ **သာပိ အဝိဇ္ဇာ**တိ သာ ဖဿသမ္ပယုတ္တာ အဝိဇ္ဇာ။

နော စဿံ , နော စ မေ သိယာတိ သစေ အဟံ န ဘဝေယ္ယံ, မမ ပရိက္ခာရောပိ န ဘဝေယ္ယ။ **နာဘဝိဿံ, န မေ ဘဝိဿတီ**တိ သစေ ပန အာယတိမ္ပိ အဟံ န ဘဝိဿာမိ, ဧဝံ မမ ပရိက္ခာရောပိ န ဘဝိဿတိ။ ဧတ္တကေ ဌာနေ ဘဂ တ တေန ဘိက္ခုနာ ဂဟိတဂဟိတဒိဋ္ဌိ ဝိဿဇ္ဇာပေန္တော အာဂတော ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေနပိ ဒေသနာဝိလာသေနပိ။ **တ တောဇော သော သင်္ခါရော**တိ တဏှာဟာသမ္ပယုတ္တစိတ္တေ ဝိစိကိစ္ဆာဝ နတ္ထိ, ကထံ ဝိစိကိစ္ဆာသင်္ခါရော တဏှာဟာ တော ဇာယတီတိ? အပ္ပဟီနတ္တာ။ ယဿ ဟိ တဏှာဟာယ အပ္ပဟီနာယ သော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌ ဋ္ဌိယာပိ ဧသေဝ နယော လဗ္ဘတိယေဝ စတူသု ဟိ စိတ္တုပ္ပာဒေသု သမ္ပယုတ္တာဒိဋ္ဌိ နာမ နတ္ထိ။ ယသ္မာ ပန တဏှာဟာ ယ အပ္ပဟီနတ္တာ သာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တံ သန္ဓာယ တတ္ရာပိ အယမတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တေဝီသတိယာ ဌာနေသု အရဟတ္တံ ဟာပေတွာ ဝိပဿနာ ကထိတာ။ နဝမံ။

၁၀. ပုဏ္ဏမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂. ဒသမေ **တဒဟုပေါသထေ**တိအာဒိ ပတရဏ္ဏသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **ကိဉ္စိဒေဝ ဒေသ** န္တိ ကိဉ္စိ ကာရဏံ။ **သကေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ပုစ္ဆ ယအာကင်္ခသီ** တိ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? သော ကိရ ဘိက္ခု ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝါရော။ အာစရိယေ ပန ဌိတကေ ပုစ္ဆန္တေ သစေ တေ ဘိက္ခူ နိသီဒန္တိ, သတ္ထရိ ကရဝံ ကတံ ဟောတိ, အာစရိယေ အကာရဝံ။ သစေ ဥဋ္ဌဟန္တိ, အာစရိယေ ကရဝံ ကတံ ဟောတိ, သတ္ထရိ အကာရဝံ။ ဣတိ နေသံ စိတ္တံ အနေကဂ္ဂံ ဘဝိဿတိ, ဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ တသ္မိံ ပန နိသီဒိတွာ ပုစ္ဆန္တေ တေသံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဘဝိဿတိ, ဒေသ နံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ သက္ခိဿန္တီတိ ဉတွာ ဘဂဝါ ဧဝမာဟ။ **ဣမေ နု ခော, ဘန္တေ** တိ အယံ ထေရော ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသ တာနံ အာစရိယော, ပဉ္စက္ခန္ဓမတ္တမ္ပိ နပ္ပဇာနာတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တေန ပန ''ဣမေ ပဉ္စုပါဒာနက္ ခန္ဓာ, န အညေ''တိ ဧဝံ ဇာနန္တေန ဝိယ ဟုတွာ ပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ အဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတိ။ တေပိ စဿ အန္တေဝါသိကာ ''အမှာကံ အာစရိယော 'အဟံ ဇာနာမိ'တိ န ကထေတိ, သဗ္ဗညုတညာဏေန ပန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာဝ ကထေတီ''တိ သောတဗ္ဗံ သဒ္ဓါတဗ္ဗံ မညိဿန္တီတိပိ အဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတိ။

ဆန္ဒမူလကာတိ တဏှာဟာဆန္ဒမူလကာ။ **န ခော ဘိက္ခု တညေဝ ဥပါဒါနံ တေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ** တိ ယသ္မာ ဆန္ဒ ရာဂမတ္တံ ပဉ္စက္ခန္ဓာ န ဟောတိ, တသ္မာ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန သဟဇာတတော တ အာရမ္မဏတော တ ခန္ဓေ မု ဉ္စိတွာ ဥပါဒါနံ နတ္ထိ, တသ္မာ **နာပိ အညတြ ပဉ္စဟိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါန** န္တိ ဝုတ္တံ။ တဏှာဟာသမ္ပယုတ္တ သ္မိံဥ ဟိ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ တံစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ရူပက္ခန္ဓော, ဌပေတွာ တံ တဏှာဟံ သေသာ အရူပဓမ္မာ စတ္ တာရော ခန္ဓာတိ သဟဇာတတောပိ ခန္ဓေ မုဉ္စိတွာ ဥပါဒါနံ နတ္ထိ။ ဥပါဒါနဿ ပန ရူပါဒီသု အညတရံ အာရမ္မဏံ က တွာ ဥပ္ပဇ္ဇနတော အာရမ္မဏတောပိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ မုဉ္စိတွာ ဥပါဒါနံ နတ္ထိ။ **ဆန္ဒရာဂဝေမတ္တတာ**တိ ဆန္ဒရာဂနာနတ္ တံ။ **ဧဝံ ခော ဘိက္ခု** တိ ဧဝံ ရူပါရမ္မဏဿ ဆန္ဒရာဂဿ ဝေဒနာဒီသု အညတရံ အာရမ္မဏံ အကရဏတော သိယာ ဆန္ဒ ရာဂဝေမတ္တတာ။ **ခန္ဓာဓိဝစန** န္တိ ခန္ဓာတိ အယံ ပညတ္တိ။ အယံ ပန အနုသန္ဓိ န ဃဋီယတိ, ကိဉ္စာပိ န ဃဋီယတိ, သာနု သန္ဓိကာဝ ပုစ္ဆာ, သာနုသန္ဓိကံ ဝိဿဇ္ဇနံ။ အယဉ္စ ဟိ ထေရော တေသံ တေသံ ဘိက္ခူနံ အဇ္ဈာသယေန ပုစ္ဆတိ, သတ္ထာ ပိ တေသံ တေသံ အဇ္ဈာသယေနေဝ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဒသမံ။

ဣမသ္မိံ စ ပန ဝဂ္ဂေ ဧကေကသ္မိံ သုတ္တေ ပဉ္စသတာ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာတိ။

ခဇ္ဇနီယဝဂ္ဂော အဋ္ဌမော။

၉. ထေရဝဂ္ဂော

၁. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃. ထေရဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **မန္တာဏိပုတ္တော**တိ, မန္တာဏိယာ နာမ ဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော။ **ဥပါဒါယာ**တိ အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ သန္ဓာယ ပဋိစ္စ။ **အသ္မီတိ ဟောတီ**တိ အသ္မီတိ ဧဝံ ပဝတ္တံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စတ္တယံ ဟောတိ။ **ဒဟရော**တိ တရုဏော။ **ယုဝါ**တိ ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော။ **မဏ္ဍနကဇာတိကော**တိ မဏ္ဍနကသဘာဝေါ မဏ္ဍနကသီလော။ **မုခနိမိတ္တ**န္တိ မုခပဋိဗိမ္ဗံ။ တဉှိ ပရိသုဒ္ဓံ အာဒါသမဏ္ဍလံ ပဋိစ္စ ပညာယတိ။ ကိံ ပန တံ ဩလောကယတော သကမုခံ ပညာယတိ, ပရမုခန္တိ? ယဒိ သကံ ဘဝေယျ, ပရမ္မုခံ ဟုတွာ ပညာယေယျ, အထ ပရဿ ဘဝေယျ, ဝဏ္ဏာဒီဟိ အသဒိသံ ဟုတွာ ပညာယေယျ။ တသ္မာ န တံ အတ္တနော, န ပရဿ, အာဒါသံ ပန နိဿာယ နိဘာသရူပံ နာမ တံ ပညာယတီတိ ဝဒန္တိ။ အထ ယံ ဥဒကေ ပညာယတိ, တံ ကေန ကာရဏေနာတိ ? မဟာဘူတာနံ ဝိသုဒ္ဓတာယ။ **ဓမ္မော မေ အဘိသမိတော**တိ မယာ ဉာဏေန စတုသစ္စဓမ္မော အဘိသမာဂတော, သောတာပန္နောသ္မိ ဇာတောတိ ကထေသိ။ ပဌမံ။

၂. တိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၄. ဒုတိယေ **မဓုရကဇာတော ဝိယာ**တိ သဉ္ဇာတဂရုဘာဝေါ ဝိယ အကမ္မညော။ **ဒိသာပိ မေ**တိ အယံ ပုရတ္ထိမာ အယံ ဒက္ခိဏာတိ ဧဝံ ဒိသာပိ မယှံ န ပက္ခါယန္တိ, န ပါကဋာ ဟောန္တီတိ ဝဒတိ။ **ဓမ္မာပိ မံ န ပဋိဘန္တီ**တိ ပရိယတ္တိဓမ္မာပိ မယှံ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဥဂ္ဂဟိတံ သဇ္ဈာယိတံ န ဒိဿတီတိ ဝဒတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆာ**တိ နော မဟာဝိစိကိစ္ဆာ။ န ဟိ တဿ "သာသနံ နိယျာနိကံ နု ခေါ, န နု ခေါ"တိ ဝိမတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ပနဿ ဟောတိ "သက္ခိဿာမိ နု ခေါ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ, ဥဒါဟု ပတ္တစီဝရဓာရဏမတ္တမေဝ ကရိဿာမီ"တိ။

ကာမာနမေတံ အဓိဝစနန္တိ ယထာ ဟိ နိန္နံ ပလ္လလံ ဩလောကေန္တဿ ဒဿနရာမဏေယျကမတ္တံ အတ္ထိ, ယော ပနေတ္ထ ဩတရတိ, တံ စဏ္ဍမီနာကုလတာယ အာကမိတွာ အနယဗျသနံ ပါပေတိ, ဧဝမေဝံ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု စက္ခုဒွါရာဒီနံ အာရမ္မဏေ ရာမဏေယျကမတ္တံ အတ္ထိ, ယော ပနေတ္ထ ဂေဓံ အာပဇ္ဇတိ, တံ အာကမိတွာ နိရယာဒီသု ဧဝ ပက္ခိပန္တိ။ အပ္ပဿာဒါ ဟိ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျောတိ ဣမံ အတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ "ကာမာနမေတံ အဓိဝစန"န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဟမနုဂ္ဂဟေနာ**တိ အဟံ ဓမ္မာမိသာနုဂ္ဂဟေဟိ အနုဂ္ဂဏှာမိ။ **အဘိနန္ဒီ**တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ န ကေဝလဉ္စ အဘိနန္ဒိ, ဣမံ ပန သတ္ထု သန္တိကာ အဿာသံ လဘိတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ကတိပါဟေနေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဒုတိယံ။

၃. ယမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅. တတိယေ **ဒိဋ္ဌိဂတ**န္တိ သစေ ဟိဿ ဧဝံ ဘဝေယျ "သင်္ခါရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ စ, သင်္ခါရပ္ပဝတ္တမေဝ အပ္ပဝတ္တံ ဟောတီ"တိ, ဒိဋ္ဌိဂတံ နာမ န ဘဝေယျ, သာသနာဝစရိကံ ဉာဏံ ဘဝေယျ။ ယသ္မာ ပနဿ "သတ္တော ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတီ"တိ အဟောသိ, တသ္မာ ဒိဋ္ဌိဂတံ နာမ ဇာတံ။ **ထာမသာ ပရာမာသာ**တိ ဒိဋ္ဌိထာမေန စေဝ ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန စ။

ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တောတိ ယထာ နာမ ပစ္စန္တေ ကုပိတေ တံ ဝူပသမေတုံ အသက္ကောန္တာ ရာဇပုရိသာ သေနာပတိဿ ဝါ ရညော ဝါ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌိဂတဝသေန တသ္မိံ ထေရေ ကုပိတေ တံ ဝူပသမေတုံ အသက္ကောန္တာ တေ ဘိက္ခူ ယေန ဓမ္မရာဇဿ ဓမ္မသေနာပတိ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော, တေနုပသင်္ကမိံသု။ **ဧဝံဗျာ ခေါ**တိ တေသံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဝိယ ထေရဿ သမ္မုခါ ပဂ္ဂယှ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တော ဩလမ္ဗန္တေန ဟဒယေန "ဧဝံဗျာ ခေါ"တိ အာဟ။ **တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော**တိ? ဣဒံ ထေရော တဿ ဝစနံ သုတွာ, "နာယံ အတ္တနော လဒ္ဓိယံ ဒေါသံ ပဿတိ, ဓမ္မဒေသနာယ အဿ တံ ပါကဋံ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ တိပရိဝဋ္ဋံ ဒေသနံ ဒေသေတုံ အာရဘိ။

တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ယမက, ရူပံ တထာဂတောတိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? အနုယောဂဝတ္တံ အာပနတ္ထံ။ တိပရိဝဋ္ဋဒေသနာဝသာနသ္မိဉှိ ထေရော သောတာပန္နော ဇာတော။ အထ နံ အနုယောဂဝတ္တံ အာပေတုံ "တံ ကိံ မညသီ"တိအာဒိမာဟ? **တထာဂတော**တိ သတ္တော။ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏန္တိ ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ "တထာဂတော"တိ သမနုပဿသီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ဧတ္ထ စ တေ, အာဝုသော**တိ ဣဒံ ထေရဿ အနုယောဂေ ဘု

မ္မံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တွေ စ တေ တွေ့ကေ ဌာနေ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သစ္စတော ထိရတော သတ္တေ အနုပလဗ္ဘိယမာနေတိ။ **သစေ တံ, အာဝုသော**တိ ဣဒမေတံ အညံ ဗျာကရာပေတုကာမော ပုစ္ဆတိ။ **ယံ ဒုက္ခံ တံ နိရုဒ္ဓံ** န္တိ ယံ ဒုက္ခံ, တဒေဝ နိရုဒ္ဓံ, အညော သတ္တော နိရုဇ္ဈနကော နာမ နတ္ထိ, ဧဝံ ဗျာကရေယျန္တိ အတ္ထော။

တေဿဝ အတ္ထဿာ တိ တေဿ ပဌမမဂ္ဂဿ။ **ဘိယျောသောမတ္တာယ ဉာဏာယာ** တိ အတိရေကပ္ပမာဏဿ ဉာဏဿ အတ္ထာယ, သဟဝိပဿနကာနံ ဥပရိ စ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ အာဝိဘာဝတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **အာရက္ခသမ္ပန္နော** တိ အန္တောအာရက္ခေန စေဝ ဗဟိအာရက္ခေန စ သမန္နာဂတော။ **အယောဂက္ခေမကာမော** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမဘာဝံ အနိစ္ဆန္တော။ **ပသယှဟာ**တိ ပသယှ ဟိတ္ဝာ အဘိဘဝိတ္ဝာ။ **အနုပခဇ္ဇာ** တိ အနုပဝိသိတ္ဝာ။

ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ တိအာဒီသု ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသ္ဝာ အာသနတော ပဌမတရံ ဝုဋ္ဌာတီတိ **ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ**။ တဿ အာသနံ ဒတ္ဝာ တသ္မိံ နိသိန္နေ ပစ္ဆာ နိပတတိ နိသီဒတီတိ, **ပစ္ဆာနိပာတီ**။ ပာတောဝ ဝုဋ္ဌာယ "တွေ့ကာ ကသိတုံ ဂစ္ဆထ, တွေ့ကာ ဝပိတုံ"န္တိ တ သဗ္ဗပဌမံ ဝုဋ္ဌာတီတိ **ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ**။ သာယံ သဗ္ဗေသု အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂတေသု ဂေဟဿ သမန္တတော အာရက္ခံ သံဝိဓာယ ဒ္ဝါရာနိ ထကေတွာ သဗ္ဗပစ္ဆာ နိပဇ္ဇနတောပိ **ပစ္ဆာနိပာတီ**။ "ကိံ ကရောမိ , အယျပုတ္တ ? ကိံ ကရောမိ အယျပုတ္တာ"တိ? မုခံ ဩလောကေန္တော ကိံကာရံ ပဋိသာဝေတီတိ **ကိံကာရပဋိဿာဝီ**။ မနာပံ စရတီတိ **မနာပစာရီ**။ ပိယံ ဝဒတီတိ **ပိယဝါဒီ**။ **မိတ္တတောပိ နံ သဒ္ဒဟေယျာ** တိ မိတ္တော မေ အယန္တိ သဒ္ဒဟေယျ။ **ဝိဿာသံ အာပဇ္ဇေယျာ** တိ ဧကတော ပါနဘောဇနာဒီနိ ကရောန္တော ဝိဿာသိကော ဘဝေယျ။ **သံဝိဿတ္ထော** တိ သုဋ္ဌု ဝိဿတ္ထော။

ဧဝမေဝ ခေါတိ တွေ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ဗာလဂဟပတိပုတ္တော ဝိယ ဟိ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတကာလေ အသ္သုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော , ဝဓကပစ္စာမိတ္တော ဝိယ အဗလဒုဗ္ဗလာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ဝဓကပစ္စာမိတ္တဿ "ဗာလဂဟပတိပုတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ဥပဂတကာလော ဝိယ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဥပဂတာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, တဿ ဟိ "န မေ အယံ သဟာယော, ဝဓကပစ္စတ္ထိကော အယ"န္တိ အဇာနနကာလော ဝိယ ဝဋ္ဋနိဿိတပုထုဇ္ဇနဿ ပဉ္စက္ခန္ဓေ "န ဣမေ မယှ"န္တိ အဂဟေတွာ "မမ ရူပံ, မမ ဝေဒနာ, မမ သညာ, မမ သင်္ခါရာ, မမ ဝိညာဏ"န္တိ ဂဟိတကာလော, ဝဓကပစ္စတ္ထိကဿ "မိတ္တော မေ အယ"န္တိ ဂဟေတွာ သက္ကာရကရဏကာလော ဝိယ "မမ ဣမေ"တိ ဂဟေတွာ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ နှာပနဘောဇနာဒီဟိ သက္ကာရကရဏကာလော, "အတိဝိဿတ္ထော မေ အယ"န္တိ ဥတွာ သက္ကာရံ ကရောန္တဿေဝ အသိနာ သီသစ္ဆိန္ဒနံ ဝိယ ဝိဿတ္ထဿ ဗာလပုထုဇ္ဇနဿ တိခိဏေဟိ ဘိဇ္ဇမာနေဟိ ခန္ဓေဟိ ဇီဝိတပရိယာဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥပေတီတိ ဥပဂစ္ဆတိ။ **ဥပာဒိယတီ**တိ ဂဏှာတိ။ **အဓိဋ္ဌာတီ** တိ အဓိတိဋ္ဌတိ။ **အတ္တာ မေ** တိ အယံ မေ အတ္တာတိ။ **သုတဝါ စ ခေါ, အာဝုသော, အရိယသာဝကော**တိ ယထာ ပန ပဏ္ဍိတော ဂဟပတိပုတ္တော ဧဝံ ဥပဂတံ ပစ္စတ္ထိကံ "ပစ္စတ္ထိကော မေ အယ"န္တိ ဉတွာ အပ္ပမတ္တော တာနိ တာနိ ကမ္မာနိ ကာရေတွာ အနတ္ထံ ပရိဟရတိ, အတ္ထံ ပာပုဏာတိ, ဧဝံ သုတဝါ အရိယသာဝကောပိ "န ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ"တိအာဒိနာ နယေန ပဉ္စက္ခန္ဓေ အဟန္တိ ဝာ မမန္တိ ဝာ အဂဟေတွာ, "ပစ္စတ္ထိကာ မေ ဧတေ"တိ ဉတွာ ရူပသတ္တကအရူပသတ္တကာဒိဝသေန ဝိပဿနာယ ယောဇေတွာ တတော နိဗ္ဗာနံ ဒုက္ခံ ပရိဝဇ္ဇေတွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တတိယံ။

၄. အနုရာဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. စတုတ္ထေ **အရညကုဋိကာယန္တိ** တဿေဝ ဝိဟာရဿ ပစ္စန္တေ ပဏ္ဏသာလာယံ။ **တံ တထာဂတော**တိ တုမှာကံ သတ္ထာ တထာဂတော တံ သတ္တံ တထာဂတံ။ **အညတြ ဣမေဟိ** တိ တဿ ကိရ ဧဝံ အဟောသိ "ဣမေ သာသနဿ ပဋိပက္ခာ ပဋိဝိလောမာ, ယထာ ဣမေ ဘဏန္တိ, န ဧဝံ သတ္ထာ ပညာပေဿတိ, အညထာ ပညာပေဿတီ"တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဧဝံ ဝုတ္တေ တေ အညတိတ္ထိယာ** တိ ဧဝံ ထေရေန အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ သမယံ အဇာနိတွာ

တ ဝုတ္တေ ကေဒေသေန သာသနသမယံ ဇာနန္တာ ထေရဿ တဒေ ဒေသံ အတုကာမာ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇ
ကာ အာယသ္မန္တံ အနုရာဓံ ဧတဒဝေါစုံ။

တံ ကိံ မညသိ အနုရာဓာတိ သတ္ထာ တဿ ကထံ သုတွာ စိန္တေသိ – “အယံ ဘိက္ခု အတ္တနော လဒ္ဓိယံ ဒေသံ
န ဇာနာတိ, ကာရကော ပနေသ ယုတ္တယောဂေ, ဓမ္မဒေသနာယ ဧဝ နံ ဇာနာပေဿာမီ”တိ တိပရိဝဋ္ဋံ ဒေသနံ ဒေသေ
တုကာမော “တံ ကိံ မညသိ, အနုရာဓာ”တိအာဒိမာဟ။ အထဿ တာယ ဒေသနာယ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ အနုယော
ဂဝတ္တံ အာရောပေန္တော **တံ ကိံ မညသိ, အနုရာဓ? ရူပံ တထာဂတော**တိအာဒိမာဟ။ **ဒုက္ခဉ္စေဝ ပညပေမိ, ဒုက္ခသ္
သ စ နိရောဓ**န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဉ္စေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ စ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ ပညပေမိ။ ဒုက္ခန္တိ တ ဝစနေန ဒုက္ခသစ္စံ ဂဟိတံ။
တသ္မိံ ဂဟိတေ သမုဒယသစ္စံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, တဿ မူလတ္တာ။ နိရောဓန္တိ ဝစနေန နိရောဓသစ္စံ ဂဟိတံ။ တ
သ္မိံ ဂဟိတေ မဂ္ဂသစ္စံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ တဿ ဥပာယတ္တာ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေ စာဟံ, အနုရာဓ, ဧတရဟိ စ စတုသစ္
စမေဝ ပညပေမီတိ ဒဿေတိ။ ဧဝံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဝက္ကလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. ပဉ္စမေ **ကုမ္ဘကာရနိဝေသနေ** တိ ကုမ္ဘကာရသာလာယံ။ ထေရော ကိရ ဝုတ္ထဝဿော ပဝါရေတွာ ဘဂဝန္
တံ ဒဿနာယ အာဂစ္ဆတိ။ တဿ နဂရမဇ္ဈေ မဟာအာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ဟာအာ န ဝဟန္တိ။ အထ နံ မဉ္စကသိဝိကာယ
ကုမ္ဘကာရသာလံ အာဟရိံသု။ သာ စ သာလာ တေသံ ကမ္မသာလာ, န နိဝေသနသာလာ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ကုမ္ဘကာ
ရနိဝေသနေ ဝိဟရတီ”တိ။ **ဗာဠ္ဟဂိလာနော**တိ အဓိမတ္တဂိလာနော။ **သမဓောသီ**တိ သမန္တတော အဓောသိ, စလနာကာရေ
န အပစိတိံ ဒဿေသိ။ ဝတ္တံ ကိရေတံ ဗာဠ္ဟဂိလာနေနပိ ဗုဒ္ဓတရံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌာနာကာရေန အပစိတိ ဒဿေတဗ္ဗာ။
တေန ပန “မာ စလိ မာ စလီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ **သန္တိမာနိ အာသနာနီ** တိ ဗုဒ္ဓကာလသ္မိဉှိ ကေဿပိ ဘိက္ခုနော ဝသနဋ္
ဌာနေ “သစေ သတ္ထာ အာဂစ္ဆိဿတိ, ဣဓ နိသီဒိဿတီ”တိ အာသနံ ပညတ္တမေဝ ဟောတိ အန္တမသော ဖလက
မတ္တမ္ပိ ပဏ္ဏသန္ထာရမတ္တမ္ပိ။ **ခမနီယံ ယာပနီယ**န္တိ ကစ္စိ ဒုက္ခံ ခမိတုံ ဣရိယာပထံ ဝါ ယာပေတုံ သက္ကာတိ
ပုစ္ဆတိ။ **ပဋိက္ကမန္တိ** တိ နိဝတ္တန္တိ။ **အဘိက္ကမန္တိ** တိ အဓိဂစ္ဆန္တိ ။ **ပဋိက္ကမောသာန** န္တိ ပဋိက္ကမော တေသ
သံ။ **သီလတော န ဥပဝဒတီ**တိ သီလံ အာရဗ္ဘ သီလဘာဝေန န ဥပဝဒတိ။ **စိရပဋိကာဟ**န္တိ စိရပဋိကော အဟံ, စိရတော ပ
ဋ္ဌာယ အဟန္တိ အတ္ထော။ **ပူတိကာယေနာ**တိ အတ္တနော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏမ္ပိ ကာယံ ဘဂဝတာ ဓုဝပဂ္ဃရဏဋ္ဌေန ဧဝမာဟ။
ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မ န္တိ ဣဓ ဘဂဝတ “ဓမ္မကာယော ခော, မဟာရာဇ, တထာဂတော”တိ ဝုတ္တံ ဓမ္မကာယတံ ဒဿ
သေတိ။ နဝဝိဓော ဟိ လောကုတ္တရဓမ္မော တထာဂတဿ ကာယော နာမ။

ဣအနိ ထေရဿ တိပရိဝဋ္ဋဓမ္မဒေသနံ အာရဘန္တော **တံ ကိံ မညသီ**တိအာဒိမာဟ။ **ကာဠသိလာ**တိ ကာဠသိလာ
ဝိဟာရော။ **ဝိမောက္ခာယာ** တိ မဂ္ဂဝိမောက္ခတ္ထာယ။ **သုဝိမုတ္တော ဝိမုစ္စိဿတီ** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမု
တ္တော ဟုတွာ ဝိမုစ္စိဿတိ။ တာ ကိရ ဒေဝတာ “ယေန နီဟာရေန ဣမိနာ ဝိပဿနာ အာရဒ္ဓာ, အနန္တရာယေန အရ
ဟတ္တံ ပာပုဏိဿတီ”တိ ဉတွာ ဧဝမာဟံသု။ **အပာပက**န္တိ အလာမကံ။ **သတ္ထံ အာဟရေသီ** တိ ထေရော ကိရ အဓိ
မာနိကော အဟောသိ။ သော သမာဓိဝိပဿနာဟိ ဝိက္ခမ္ဘိတာနံ ကိလေသာနံ သမုဒာစာရံ အပဿန္တော “ခီဏာသ
ဝေမှီ”တိ သညီ ဟုတွာ “ကိံ မေ ဣမိနာ ဒုက္ခေန ဇီဝိတေန? သတ္ထံ အာဟရိတွာ မရိဿာမီ”တိ တိခိဏေန သတ္
ထေန ကဏ္ဌနာဠိံ ဆိန္ဒိ။ အထဿ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော တသ္မိံ ခဏေ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ဉတွာ အဝိသ္
သဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနတ္တာ သီဃံ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ အာဒာယ သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာဝ ကာလမကာသိ။ ပစ္စ
ဝေက္ခဏာ ပနဿ စ ကထံ အဟောသီတိ? ခီဏာသဝဿ ဧကူနဝီသတိ ပစ္စဝေက္ခဏာ န သဗ္ဗာဝ အဝဿံ လဒ္ဓဗ္
ဗာ, တိခိဏေနာပိ ပန အသိနာ သီသေ ဆိဇ္ဇန္တေ ဧကံ ဒွေဝ ဉာဏာနိ အဝဿံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဝိဝတ္တက္ခန္ဓ န္တိ ပရိဝတ္တက္ခန္ဓံ။ **သေမာန**န္တိ သယမာနံ။ ထေရော ကိရ ဥတ္တာနကော နိပန္နော သတ္ထံ
အာဟရိ။ တဿ သရီရံ ယထာဌိတမေဝ အဟောသိ။ သီသံ ပန ဒက္ခိဏပဿေန ပရိဝတ္တိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အရိယသာဝ
ကာ ဟိ ယေဘုယျေန ဒက္ခိဏပဿေနေဝ ကာလံ ကရောန္တိ။ တေနဿ သရီရံ ယထာဌိတံယေဝ အဟောသိ။ သီသံ ပန
ဒက္ခိဏပဿေန ပရိဝတ္တိတွာ ဌိတံ။ တံ သန္ဓာယ ဝိဝတ္တက္ခန္ဓော နာမ ဇာတောတိပိ ဝဒန္တိ။ **ဓူမာယိတတ္တ** န္တိ ဓူ
မာယနဘာဝံ ။ **တိမိရာယိတတ္တ** န္တိ တိမိရာယနဘာဝံ။ ဓူမဝလာဟကံ ဝိယ တိမိရဝလာဟကံ ဝိယ စာတိ အတ္ထော။ ပဉ္စမံ။

၆. အဿဇိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. ဆဋ္ဌေ **ကဿပကာရာမေ**တိ ကဿပသေဋ္ဌိနာ ကာရိတေ အာရာမေ။ **ကာယသင်္ခါရေ**တိ အဿာသပဿာသေ ။ သော ဟိ တေ စတုတ္ထဇ္ဈာနေန ပဿမ္ဘိတွာ ပဿမ္ဘိတွာ ဝိဟာသိ။ **ဧဝံ ဟောတီ**တိ ဣဒါနိ တံ သမာဓိံ အပ္ပဋိလဘန္တဿ ဧဝံ ဟောတိ။ **နော စဿာဟံ ပရိဟာယာမီ**တိ ကစ္စိ နု ခော အဟံ သာသနတော န ပရိဟာယာမိ? တဿ ကိရ အာဗာဓဒောသေန အပ္ပိတပ္ပိတာ သမာပတ္တိ ပရိဟာယိ, တသ္မာ ဧဝံ စိန္တေသိ။ **သမာဓိသာရကာ သမာဓိသာမညာ**တိ သမာဓိံယေဝ သာရဉ္စ သာမညဉ္စ မညန္တိ။ မယှံ ပန သာသနေ န ဧတံ သာရံ, ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ သာရံ။ သော တွံ သမာဓိတော ပရိဟာယန္တော ကသ္မာ စိန္တေသိ "သာသနတော ပရိဟာယာမီ"တိ။ ဧဝံ ထေရံ အဿာသေတွာ ဣဒါနိဿ တိပရိဝဋ္ဋံ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘန္တော **တံ ကိံ မညသီ**တိအာဒိမာဟ။ အထဿ တိပရိဝဋ္ဋဒေသနာဝသာနေ အရဟတ္တံ ပတ္တဿ သတတဝိဟာရံ ဒဿေန္တော **သော သုခံ စေ ဝေဒနံ ဝေဒယတီ**တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **အနဘိနန္ဒိတာတိ ပဇာနာတီ**တိ သုခဝေဒနာယ တာဝ အဘိနန္ဒနာ ဟောတု, ဒုက္ခဝေဒနာယ ကထံ ဟောတီတိ? ဒုက္ခံ ပတွာ သုခံ ပတ္ထေတိ, ယဒဂ္ဂေန သုခံ ပတ္ထေတိ, တဒဂ္ဂေန ဒုက္ခံ ပတ္ထေတိယေဝ။ သုခဝိပရိဏာမေန ဟိ ဒုက္ခံ အာဂတမေဝ ဟောတီတိ ဧဝံ ဒုက္ခေ အဘိနန္ဒနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ခေမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. သတ္တမေ **အတ္တနိယ**န္တိ အတ္တနော ပရိက္ခာရဇာတံ။ **အသ္မီတိ အဓိဂတ**န္တိ အသ္မီတိ ဧဝံ ပဝတ္တာ တဏှာမာနာ အဓိဂတာ။ **သန္ဒာဝနိကာယာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ဂမနာဂမနေန။ **ဥပသင်္ကမီ**တိ ဗဒရိကာရာမတော ကဝုတမတ္တံ ဃောသိတာရာမံ အဂမာသိ။ အသကတ္ထေရော ပန စတုက္ခတ္တုံ ဂမနာဂမနေန တံဒိဝသံ ဒွိယောဇနံ အဒ္ဓါနံ အာဟိဏ္ဍိ။ ကသ္မာ ပန တံ ထေရာ ပဟိဏိံသု? ဝိသ္သုတဿ ဓမ္မကထိကဿ သန္တိကာ ဓမ္မံ သုဏိဿာမာတိ။ သယံ ကသ္မာ န ဂတာတိ? ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ အရညံ သမ္ဗာဓံ, တတ္ထ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ထေရာနံ ဌာတုံ ဝါ နိသီဒိတုံ ဝါ ဩကာသော နတ္ထီတိ န ဂတာ။ "ဣဓာဂန္တွာ အမှာကံ ဓမ္မံ ကထေတူ"တိပိ ကသ္မာ ပန န ပဟိဏိံသူတိ? ထေရဿ အာဗာဓိကတ္တာ။ အထ ကသ္မာ ပုနပ္ပုနံ ပဟိဏိံသူတိ? သယမေဝ ဥတွာ အမှာကံ ကထေတုံ အာဂမိဿတီတိ။ ထေရောပိ တေသံ အဇ္ဈာသယံ ဥတွာဝ အဂမာသီတိ။

န ခွာဟံ, အာဝုသော, ရူပန္တိ ယော ဟိ ရူပမေဝ အသ္မီတိ ဝဒတိ, တေန ဣတရေ စတ္တာရော ခန္ဓာ ပစ္စက္ခာတာ ဟောန္တိ။ ယော အညတြ ရူပာ ဝဒတိ, တေန ရူပံ ပစ္စက္ခာတံ ဟောတိ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ထေရဿ ပန သမူဟတော ပဉ္စသုပိ ခန္ဓေသု အသ္မီတိ အဓိဂတော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဟောတေဝါ**တိ ဟောတိယေဝ။ **အနုသဟဂတော**တိ သုခုမော။ **ဦသော**တိ ဆာရိကာခါရော။ **ခါရော**တိ ဦသခါရော။ **သမ္မဒ္ဒိတွာ**တိ တေမေတွာ ခါဒေတွာ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ကိလိဋ္ဌဝတ္ထံ ဝိယ ဟိ ပုထုဇ္ဇနဿ စိတ္တာစာရော, တယော ခါရာ ဝိယ တိဿော အနုပဿနာ, တီဟိ ခါရေဟိ ဓောတဝတ္ထံ ဝိယ ဒေသနာယ မဒ္ဒိတွာ ဌိတော အနာဂါမိနော စိတ္တာစာရော, အနုသဟဂတော ဦသာဒိဂန္ဓော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ကိလေသာ, ဂန္ဓကရဏ္ဍကော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ ဂန္ဓကရဏ္ဍကံ အာဂမ္မ အနုသဟဂတာနံ ဦသဂန္ဓာဒီနံ သမုဂ္ဃာတော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသက္ခယော, ဂန္ဓပရိဘာဝိတဝတ္ထံ နိဝာသေတွာ ဆဏဒိဝသေ အန္တရဝီထိယံ သုဂန္ဓဂန္ဓိနော ဝိစရဏံ ဝိယ ခီဏာသဝဿ သီလဂန္ဓာဒီဟိ ဒသ ဒိသာ ဥပဝာယန္တဿ ယထာကာမစာရော။

အာစိက္ခိတုန္တိ ကထေတုံ။ **ဒေသေတု**န္တိ ပကာသေတုံ။ **ပညာပေတု**န္တိ ဇာနာပေတုံ။ **ပဋ္ဌပေတု**န္တိ ပတိဋ္ဌာပေတုံ။ **ဝိဝရိတု**န္တိ ဝိဝဋံ ကာတုံ။ **ဝိဘဇိတု**န္တိ သုဝိဘတ္တံ ကာတုံ။ **ဥတ္တာနီကာတု**န္တိ ဥတ္တာနကံ ကာတုံ။ **သဋ္ဌိမတ္တာနံ ထေရာန**န္တိ တေ ကိရ ထေရေန ကထိတကထိတဋ္ဌာနေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဥပရူပရိ သမ္မသန္တာ ဒေသနာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ ထေရောပိ အညေန နီဟာရေန အကထေတွာ ဝိပဿနာသဟဂတစိတ္တေနေဝ ကထေသိ။ တသ္မာ သောပိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ – "သဋ္ဌိမတ္တာနံ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသု အာယသ္မတော ခေမကဿ စာ"တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဆန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀. အဋ္ဌမေ **အာယသ္မာ ဆန္နော**တိ တထာဂတေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသေ ဇာတော မဟာဘိနိက္ခမနဒိဝသေ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ပုန အပရဘာဂေ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ “အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဓမ္မော”တိ ဧဝံ မက္ခီ စေဝ ပဠာသီ စ ဟုတွာ သဗြဟ္မစာရီနံ ဖရုသဝါစာယ သင်္ဃဋ္ဋနံ ကရောန္တော ထေရော။ **အဝါပုရဏံ အာဒါယာ**တိ ကုဉ္စိကံ ဂဟေတွာ။ **ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ**တိ ဧကံ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ တတော အညံ, တတော အညန္တိ ဧဝံ တေန တေန ဝိဟာရေန တံ တံ ဝိဟာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ။ **ဧတဒဝေါစ ဩဝဒန္တု မ**န္တိ ကသ္မာ ဧဝံ မဟန္တေန ဥဿာဟေန တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ ဧဝံ အဝေါစာတိ? ဥပ္ပန္နသံဝေဂတာယ။ တဿ ဟိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္ထရိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ပေသိတော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကောသမ္ဗိံ ဂန္တွာ ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ အဒါသိ။ သော ဒိန္နေ ဗြဟ္မဒဏ္ဍေ သဉ္ဇာတပရိဠာဟော ဝိသညီဘူတော ပတိတွာ ပုန သညံ လဘိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ဧကဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂတော, သော တေန သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ န ကထေသိ။ အညဿ သန္တိကံ အဂမာသိ, သောပိ န ကထေသီတိ ဧဝံ သကလဝိဟာရံ ဝိစရိတွာ နိဗ္ဗိန္နော ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ ဧဝံ အဝေါစ။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ သဗ္ဗေ တေဘူမကသင်္ခါရာ အနိစ္စာ။ **သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ**တိ သဗ္ဗေ စတုဘူမကဓမ္မာ အနတ္တာ။ ဣတိ သဗ္ဗေပိ တေ ဘိက္ခူ ထေရဿ ဩဝဒန္တာ အနိစ္စလက္ခဏံ အနတ္တလက္ခဏန္တိ ဒွေဝ လက္ခဏာနိ ကထေတွာ ဒုက္ခလက္ခဏံ န ကထယိံသု။ ကသ္မာ? ဧဝံ ကိရ နေသံ အဟောသိ – “အယံ ဘိက္ခု တဒိ ဒုက္ခလက္ခဏေ ပညာပိယမာနေ ရူပံ ဒုက္ခံ။ပေ။ ဝိညာဏံ ဒုက္ခံ, မဂ္ဂေါ ဒုက္ခော, ဖလံ ဒုက္ခန္တိ ‘တုမှေဟ ဒုက္ခပ္ပတ္တာ ဘိက္ခူ နာမာ’တိ ဂဟဏံ ဂဏှေယျ, ယထာ ဂဟဏံ ဂဏှေတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ နိဒ္ဒေါသမေဝဿ ကတွာ ကထေဿာမာ”တိ ဒွေဝ လက္ခဏာနိ ကထယိံသု။

ပရိတဿနာ ဥပါဒါနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ပရိတဿနာ စ ဥပါဒါနဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ပစ္စုဒါဝတ္တတိ မာနသံ, အထ ကော စရဟိ မေ အတ္တာ**တိ ယဒိ ရူပါဒီသု ဧကောပိ အနတ္တာ, အထ ကော နာမ မေ အတ္တာတိ ဧဝံ ပဋိနိဝတ္တတိ “မယှံ မာနသ”န္တိ။ အယံ ကိရ ထေရော ပစ္စယေ အပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေသိ, သာဿ ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ အတ္တဂါဟံ ပရိယာဒါတုံ အသက္ကုဏန္တီ သင်္ခါရေသု သုညတော ဥပဋ္ဌဟန္တေသု “ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿာမိ ဝိနဿိဿာမီ”တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ စေဝ ပရိတဿနာယ စ ပစ္စယော အဟောသိ။ သော စ အတ္တာနံ ပပါတေ ပပတန္တံ ဝိယ ဒိသွာ, “ပရိတဿနာ ဥပါဒါနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပစ္စုဒါဝတ္တတိ မာနသံ, အထ ကော စရဟိ မေ အတ္တာ”တိ အာဟ။ **န ခေါ ပနေဝံ ဓမ္မံ ပဿတော ဟောတီ**တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ပဿန္တဿ ဧဝံ န ဟောတိ။ **တာဝတိကာ ဝိဿဋ္ဌီ**တိ တတ္တကော ဝိဿာသော။ **သမ္မုခါ မေတ**န္တိ ထေရော တဿ ဝစနံ သုတွာ, “ကီဒိသာ နု ခေါ ဣမဿ ဓမ္မဒေသနာ သပ္ပါယာ”တိ? စိန္တေန္တော တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဝိစိနိတွာ ကစ္စာနသုတ္တံ (သံ. နိ. ၂.၁၅) အဒ္ဒသ “ဣဒံ အာဒိတော ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနံ ကတွာ မဇ္ဈေ ဗုဒ္ဓဗလံ ဒီပေတွာ သဏှသုခုမပစ္စယာကာရံ ပကာသယမာနံ ဂတံ, ဣဒမဿ ဒေသေဿာမီ”တိ ဒဿေန္တော “သမ္မုခါ မေတ”န္တိအာဒိမာဟ။ အဋ္ဌမံ။

၉-၁၀. ရာဟုလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၁-၉၂. နဝမဒသမာနိ ရာဟုလသံယုတ္တေ (သံ. နိ. ၂.၁၈၈) ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ ကေဝလံ ဟေတာနိ အယံ ထေရဝဂ္ဂေါတိ ကတွာ ဣဓာဂတာနီတိ။ နဝမဒသမာနိ။

ထေရဝဂ္ဂေါ နဝမော။

၁၀. ပုပ္ဖဝဂ္ဂေါ

၁. နဒီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃. ပုပ္ဖဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ပဗ္ဗတေယျာ**တိ ပဗ္ဗတေ ပဝတ္တာ။ **ဩဟာရိနီ**တိ သောတေ ပတိတပတိတာနိ တိဏပဏ္ဏကဋ္ဌာဒီနိ ဟေဋ္ဌာဟာရိနီ။ **ဒူရင်္ဂမာ**တိ နိက္ခန္တဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ စတုပဉ္စယောဇနသတဂါမိနီ။ **သီဃသောတာ**တိ စဏ္ဍသောတာ။ **ကာသာ**တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ တိဏဇာတာနိ။ **ရုက္ခာ**တိ ဧရဏ္ဍာဒယော ဒုဗ္ဗလရုက္ခာ။ **တေ နံ အဇ္ဈော လမ္ဗေယျု**န္တိ တေ တီရေ ဇာတာပိ ဩနမိတွာ အဂ္ဂေဟိ ဥဒကံ ဖုသန္တေဟိ အဓိဩလမ္ဗေယျုံ, ဥပရိ လမ္ဗေယျု

န္တိ အတ္ထော။ **ပလုဇ္ဇေယျုံ** န္တိ သမ္မူလမတ္တိကာယ သဒ္ဓိံ သီသေ ပတေယျုံ။ သော တေဟိ အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌော တ လုကမတ္တိကောဒကေဟိ မုခံ ပဝိသန္တေဟိ မဟာဝိနာသံ ပာပုဏေယျ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ သောတေ ပတိတပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋသန္နိသ္သိတော ဗာလပုထုဇ္ဇနော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဉဘ တောတီရေ ကာသာဒယော ဝိယ ဒုဗ္ဗလပဉ္စက္ခန္ဓာ, "ဣမေ ဂဟိတာပိ မံ တာရေတုံ န သက္ခိဿန္တီ"တိ တဿ ပုရိ သဿ အဇာနိတွာ ဂဟဏံ ဝိယ ဣမေ ခန္ဓာ "န မယှံ သဟာယာ"တိ ဗာလပုထုဇ္ဇနဿ အဇာနိတွာ စတူဟိ ကပေ ဟိ ဂဟဏံ, ဂဟိတဂဟိတာနံ ပလုဇ္ဇနတ္တာ ပုရိသဿ ဗျသနပ္ပတ္တိ ဝိယ စတူဟိ ကပေဟိ ဂဟိတာနံ ခန္ဓာနံ ဝိပရိ ဏာမေ ဗာလပုထုဇ္ဇနဿ သောကာဒိဗျသနပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဌမံ။

၂. ပုပ္ဖသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄. ဒုတိယေ **ဝိဝဒတီ**တိ "အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ အသုဘ"န္တိ ယထာသဘာဝေန ဝဒန္တေန သဒ္ဓိံ "နိစ္စံ သုခံ အ တ္တာ သုဘ"န္တိ ဝဒန္တော ဝိဝဒတိ။ **လောကဓမ္မော** တိ ခန္ဓပဉ္စကံ။ တဉှိ လုဇ္ဇနသဘာဝတ္တာ လောကဓမ္မောတိ ဝု စ္စတိ။ **ကိန္တိ ကရောမီ** တိ ကထံ ကရောမိ? မယှဉှိ ပဋိပတ္တိကထနမေဝ ဘာရော, ပဋိပတ္တိပူရဏံ ပန ကုလပုတ္ တာနံ ဘာရောတိ ဒဿေတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တယော လောကာ ကထိတာ။ "နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, လောကေနာ"တိ ဧတ္ ထ ဟိ သတ္တလောကော ကထိတော, "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ လောကဓမ္မော"တိ ဧတ္ထ သင်္ခါရလောကော, "တ ထာဂတော လောကေ ဇာတော လောကေ သံဝဍ္ဍော"တိ ဧတ္ထ ဩကာသလောကော ကထိတော။ ဒုတိယံ။

၃. ဖေဏပိဏ္ဍူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. တတိယေ **ဂင်္ဂါယ နဒိယာ တီရေ** တိ အယုဇ္ဈပုရဝာသိနော အပရိမာဏဘိက္ခုပရိဝါရံ စာရိကံ စရမာနံ တထာဂတံ အတ္တနော နဂရံ သမ္ပတ္တံ ဒိသွာ ဧကသ္မိံ ဂင်္ဂါယ နိဝတ္တနဋ္ဌာနေ မဟာဝနသဏ္ဍမဏ္ဍိတပ္ပဒေသေ သတ္ထု ဝိဟာ ရံ ကတွာ အဒံသု။ ဘဂဝါ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဂင်္ဂါယ နဒိယာ တီရေ"တိ။ **တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိ က္ခူ အာမန္တေသီ**တိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တော ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ဂင်္ဂါတီရေ ပည တ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော ဂင်္ဂါယ နဒိယာ အာဂစ္ဆန္တံ မဟန္တံ ဖေဏပိဏ္ဍံ ဒိသွာ, "မမ သာသနေ ပဉ္စက္ခန္ဓနိ ဿိတံ ဧကံ ဓမ္မံ ကထေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ပရိတောရေတွာ နိသိန္နေ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။

မဟန္တံ ဖေဏပိဏ္ဍ န္တိ ဥဋ္ဌာနုဋ္ဌာနေ ဗဒရပက္ကပ္ပမာဏတော ပဋ္ဌာယ အနုသောတာဂမနေန အနုပုဗ္ဗေန ပဝဍ္ဍ ဗိတွာ ပဗ္ဗတကူဋမတ္တံ ဇာတံ, ယတ္ထ ဥဒကသပ္ပာဒယော အနေကပာဏယော နိဝသန္တိ, ဧဝရူပံ မဟန္တံ ဖေဏပိဏ္ ဍံ။ **အာဝဟေယျာ** တိ အာဟရေယျ။ သော ပနာယံ ဖေဏပိဏ္ဍော ဥဋ္ဌိတဋ္ဌာနေပိ ဘိဇ္ဇတိ , ထောကံ ဂန္တွာပိ, ဧက ဒ္ဝိယောဇနာဒိဝသေန ဒူရံ ဂန္တွာပိ, အန္တရာ ပန အဘိဇ္ဇန္တောပိ မဟာသမုဒ္ဒံ ပတွာ အဝဿမေဝ ဘိဇ္ဇတိ။ **နိဇ္ဈာ ယေယျာ**တိ ဩလောကေယျ။ **ယောနိသော ဥပပရိက္ခေယျာ** တိ ကာရဏေန ဥပပရိက္ခေယျ။ **ကိဉှိ သိယာ, ဘိ က္ခဝေ, ဖေဏပိဏ္ဍေ သာရော**တိ, ဘိက္ခဝေ, ဖေဏပိဏ္ဍမှိ သာရော နာမ ကိံ ဘဝေယျ? ဝိလီယိတွာ ဝိဒ္ဓံသေယျ ယေဝ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ယထာ ဖေဏပိဏ္ဍော နိဿာရော, ဧဝံ ရူပမ္ပိ နိစ္စသာရဓုဝသာရအတ္တသာရဝိရဟေန နိဿာရမေဝ။ ယထာ စ သော "ဣမိနာ ပတ္တံ ဝါ ထာလကံ ဝါ ကရိဿာမီ"တိ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, ဂဟိတောပိ တမတ္ထံ န သာဓေ တိ, ဘိဇ္ဇတိ ဧဝ, ဧဝံ ရူပမ္ပိ နိစ္စန္တိ ဝါ ဓုဝန္တိ ဝါ အဟန္တိ ဝါ မမန္တိ ဝါ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, ဂဟိတမ္ပိ န တထာ တိဋ္ဌတိ, အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ အသုဘဉ္ဉေဝ ဟောတီတိ ဧဝံ ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသမေဝ ဟောတိ။ ယထာ ဝါ ပန ဖေဏပိ ဏ္ဍော ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒေါ အနေကသန္ဓိဃဋိတော ဗဟူနံ ဥဒကသပ္ပာဒီနံ ပါဏာနံ အာဝါသော, ဧဝံ ရူပမ္ပိ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒံ အနေကသန္ဓိဃဋိတံ, ကုလဝသေနေဝေတ္ထ အသီတိ ကိမိကုလာနိ ဝသန္တိ, တဒေဝ တေသံ သူတိဃရမ္ပိ ဝစ္စကုဋိပိ ဂိလာနသာလာပိ သုသာနမ္ပိ, န တေ အညတ္ထ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနာဒီနိ ကရောန္တိ, ဧဝမ္ပိ ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသံ။

ယထာ စ ဖေဏပိဏ္ဍော အာဒိတော ဗဒရပက္ကမတ္တော ဟုတွာ အနုပုဗ္ဗေန ပဗ္ဗတကူဋမတ္တောပိ ဟောတိ, ဧဝံ ရူပမ္ပိ အာဒိတော ကလလမတ္တံ ဟုတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗျာမမတ္တမ္ပိ ဂောမဟိံသဟတ္ထိအာဒီနံ ဝသေန ပဗ္ဗတကူဋာ

ဒိမတ္တံ ဟောတိ မစ္ဆကစ္ဆပာဒီနံ ဝသေန အနေကယောဇနသတပမာဏမ္ပိ, ဧဝမ္ပိ ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသံ။ ယထာ စ ဖေဏ
ပိဏ္ဍော ဥဋ္ဌိတမတ္တောပိ ဘိဇ္ဇတိ, ထောကံ ဂန္တွာပိ, ဒူရံ ဂန္တွာပိ, သမုဒ္ဒံ ပတွာ ပန အဝဿမေဝ ဘိဇ္ဇတိ, ဧဝ
မေဝံ ရူပမ္ပိ ကလလဘာဝေပိ ဘိဇ္ဇတိ အဗ္ဗုဒါဒိဘာဝေပိ, အန္တရာ ပန အဘိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဝဿသတာယုကာနံ ဝဿသ
တံ ပတွာ အဝဿမေဝ ဘိဇ္ဇတိ, မရဏမုခေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟောတိ, ဧဝမ္ပိ ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသံ။

ကိဉ္စိ သိယာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာယ သာရော တိအာဒီသု ဝေဒနာဒီနံ ပုဗ္ဗုဠာဒိဟိ ဧဝံ သဒိသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ
ဟိ ပုဗ္ဗုဠော အသာရော ဧဝံ ဝေဒနာပိ။ ယထာ စ သော အဗလော အဂယှုပဂေါ, န သက္ကာ တံ ဂဟေတွာ ဖလကံ ဝါ
အာသနံ ဝါ ကာတုံ, ဂဟိတောပိ ဘိဇ္ဇတေဝ, ဧဝံ ဝေဒနာပိ အဗလာ အဂယှုပဂါ, န သက္ကာ နိစ္စာတိ ဝါ ဓုဝါတိ ဝါ
ဂဟေတုံ, ဂဟိတာပိ န တထာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ အဂယှုပဂတာယပိ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠသဒိသာ။ ယထာ ပန တသ္မိံ တသ္မိံ ဥဒက
ဗိန္ဒုမှိ ပုဗ္ဗုဠော ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ဘိဇ္ဇတိ စ, န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတိ, ဧဝံ ဝေဒနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ဘိဇ္ဇတိ စ, န စိ
ရဋ္ဌိတိကာ ဟောတိ။ ဧကစ္ဆရက္ခဏေ ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈတိ။ ယထာ စ ပုဗ္ဗုဠော ဥဒ
ကတလံ, ဥဒကဗိန္ဒုံ, ဥဒကဇလ္လံ, သင်္ကဍ္ဎိတွာ ပုဋံ ကတွာ ဂဟဏဝါတဉ္စာတိ စတ္တာရိ ကာရဏာနိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇ
တိ, ဧဝံ ဝေဒနာပိ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကိလေသဇလ္လံ ဖဿသင်္ဃဋ္ဋနဉ္စာတိ စတ္တာရိ ကာရဏာနိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
ဧဝမ္ပိ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠသဒိသာ။

သညာပိ အသာရကဋ္ဌေန မရီစိသဒိသာ။ တထာ အဂယှုပဂဋ္ဌေန။ န ဟိ သက္ကာ တံ ဂဟေတွာ ပိဝိတုံ ဝါ နှာ
ယိတုံ ဝါ ဘာဇနံ ဝါ ပူရေတုံ။ အပိစ ယထာ မရီစိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ, သဉ္ဇာတူမိဝေဂါ ဝိယ ခါယတိ, ဧဝံ နီလသညာဒိဘေဒါ
သညာပိ နီလာဒိအနုဘဝနတ္ထာယ ဖန္ဒတိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ ယထာ စ မရီစိ မဟာဇနံ ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ "ပုဏ္ဏဝါပိ ဝိယ ပုဏ္ဏ
နဒီ ဝိယ ဒိဿတီ"တိ ဝဒါပေတိ, ဧဝံ သညာပိ ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ, "ဣဒံ နီလကံ သုဘံ သုခံ နိစ္စ"န္တိ ဝဒါပေတိ။ ပီတကာဒီ
သုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ သညာ ဝိပ္ပလမ္ဘနေနာပိ မရီစိသဒိသာ။

အကုက္ကုကဇာတ န္တိ အန္တော အသဉ္ဇာတဃနဒဏ္ဍကံ။ သင်္ခါရာပိ အသာရကဋ္ဌေန ကဒလိက္ခန္ဓသဒိသာ,
တထာ အဂယှုပဂဋ္ဌေန ။ ယထေဝ ဟိ ကဒလိက္ခန္ဓတော ကိဉ္စိ ဂဟေတွာ န သက္ကာ ဂေါပါနသိအာဒီနံ အတ္ထာ
ယ ဥပနေတုံ, ဥပနီတမ္ပိ န တထာ ဟောတိ, ဧဝံ သင်္ခါရာပိ န သက္ကာ နိစ္စာဒိဝသေန ဂဟေတုံ, ဂဟိတာပိ န တထာ
ဟောန္တိ။ ယထာ စ ကဒလိက္ခန္ဓော ဗဟုပတ္တဝဋ္ဋိသမောဓာနော ဟောတိ, ဧဝံ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဗဟုဓမ္မသမောဓာ
နော။ ယထာ စ ကဒလိက္ခန္ဓော နာနာလက္ခဏော။ အညောယေဝ ဟိ ဗာဟိရာယ ပတ္တဝဋ္ဋိယာ ဝဏ္ဏော, အညော တ
တော အဗ္ဘန္တရအဗ္ဘန္တရာနံ, ဧဝမေဝ သင်္ခါရက္ခန္ဓေပိ အညဒေဝ ဖဿဿ လက္ခဏံ, အညံ စေတနာဒီနံ, သ
မောဓာနေတွာ ပန သင်္ခါရက္ခန္ဓောဝ ဝုစ္စတီတိ ဧဝမ္ပိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ကဒလိက္ခန္ဓသဒိသော။

စက္ခုမာ ပုရိသောတိ မံသစက္ခုနာ စေဝ ပညာစက္ခုနာ စာတိ ဒွီဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ။ မံသစက္ခုမ္ပိ ဟိဿ ပရိသုဒ္ဓံ
ဝဋ္ဋတိ အပဂတပဋလပိဠကံ, ပညာစက္ခုမ္ပိ အသာရဘာဝဒဿနသမတ္ထံ။ ဝိညာဏမ္ပိ အသာရကဋ္ဌေန မာယာသဒိသံ,
တထာ အဂယှုပဂဋ္ဌေန။ ယထာ စ မာယာ ဣတ္တရာ လဟုပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဧဝံ ဝိညာဏံ။ တဉ္ဟိ တတောပိ ဣတ္တရတရ
ဉ္စေဝ လဟုပစ္စုပဋ္ဌာနတရဉ္စ။ တေနေဝ ဟိ စိတ္တေန ပုရိသော အာဂတော ဝိယ ဂတော ဝိယ ဌိတော ဝိယ နိသိန္နော
ဝိယ ဟောတိ။ အညဒေဝ စ အာဂမနကာလေ စိတ္တံ, အညံ ဂမနကာလာဒီသု။ ဧဝမ္ပိ ဝိညာဏံ မာယာသဒိသံ။ မာယာ စ
မဟာဇနံ ဝဉ္စေတိ, ယံကိဉ္စိဒေဝ "ဣဒံ သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ မုတ္တာ"တိ ဂဟာပေတိ, ဝိညာဏမ္ပိ မဟာဇနံ ဝဉ္စေတိ။ တေ
နေဝ ဟိ စိတ္တေန အာဂစ္ဆန္တံ ဝိယ ဂစ္ဆန္တံ ဝိယ ဌိတံ ဝိယ နိသိန္နံ ဝိယ ကတွာ ဂဟာပေတိ။ အညဒေဝ စ အာဂမ
နေ စိတ္တံ, အညံ ဂမနာဒီသု။ ဧဝမ္ပိ ဝိညာဏံ မာယာသဒိသံ။

ဘူရိပညေနာတိ သဏှပညေန စေဝ ဝိပုလဝိတ္ထတပညေန စ။ **အာယူ**တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ **ဥသ္မာ** တိ ကမ္မဇတေဇော
ဓာတု။ **ပရဘတ္တ** န္တိ နာနာဝိဓာနံ ကိမိဂဏာဒီနံ ဘတ္တံ ဟုတွာ။ **တောဒိသာယံ သန္တာနော**တိ တောဒိသီ အယံ ပဝတ္တိ မ
တကဿ ယာဝ သုသာနာ ဃဋ္ဋီယတီတိ။ **မာယာယံ ဗာလလာပိနီ**တိ ယွာယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော နာမ, အယံ ဗာလမဟာဇ
နလပါပနိကမာယာ နာမ။ **ဝဓကော**တိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ အယံ ခန္ဓသင်္ခါတော ဝဓကော အညမညဃာတနေနပိ, ခန္ဓေ
သု သတိ ဝဓော ပညာယတီတိပိ။ ကော ဟိ ပထဝီဓာတု ဘိဇ္ဇမာနာ သေသဓာတုယော ဂဟေတွာဝ ဘိဇ္ဇတိ, တထာ အာ
ပေါဓာတုအာဒယော။ ရူပက္ခန္ဓော စ ဘိဇ္ဇမာနော အရူပက္ခန္ဓေ ဂဟေတွာဝ ဘိဇ္ဇတိ, တထာ အရူပက္ခန္ဓေသု

ဝေဒနာဒယော သညာဒိကေ။ စတ္တာရောပိ စေတေ ဝတ္ထုရူပန္တိ ဧဝံ အညမညဝဓနေနေတ္ထ ဝဓကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ခန္ဓေသု ပန သတိ ဝဓဗန္ဓနစ္ဆေဒာဒီနိ သမ္ဘဝန္တိ, ဧဝံ ဧတေသု သတိ ဝဓာဘာဝတောပိ ဝဓကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သဗ္ဗသံယောဂ**န္တိ သဗ္ဗံ ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ။ **အစ္စုတံ ပဒ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ တတိယံ။

၄-၆. ကေမယပိဏ္ဍသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၆-၉၈. စတုတ္ထေ **သဿတိသမ**န္တိ သိနေရုမဟာပထဝီစန္ဒိမသူရိယာဒီဟိ သဿတီဟိ သမံ။ **ပရိတ္တံ ကေမယပိဏ္ဍ**န္တိ အပ္ပမတ္တကံ မဓုကပုပ္ဖပ္ပမာဏံ ကေမယခဏ္ဍံ။ ကုတော ပနာနေနေတံ လဒ္ဓန္တိ။ ပရိဘဏ္ဍကရဏတ္ထာယ အာဘတတော ဂဟိတန္တိ ဧကေ။ အတ္ထဿ ပန ဝိညာပနတ္ထံ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခရိတွာ ဟတ္ထာရုဠှံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။ **အတ္တဘာဝပဋိလာဘော**တိ ပဋိလဒ္ဓအတ္တဘာဝေါ။ **န ယိဒံ ဗြဟ္မစရိယဝတသော ပညာယေထာ**တိ အယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဝတသော နာမ န ပညာယေယျ။ မဂ္ဂေ ဟိ တေဘူမကသင်္ခါရေ ဝိဝဋ္ဋေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဒိ စ ဧတ္တကော အတ္တဘာဝေါ နိစ္စော ဘဝေယျ, မဂ္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာပိ သင်္ခါရဝဋ္ဋံ ဝိဝဋ္ဋေတုံ န သက္ကုဏေယျာတိ ဗြဟ္မစရိယဝတသော န ပညာယေထ။

ဣဒါနိ သစေ ကောစိ သင်္ခါရော နိစ္စော ဘဝေယျ, မယာ မဟာသုဒဿနရာဇကာလေ အနုဘူတာ သမ္ပတ္တိ နိစ္စာ ဘဝေယျ, သာပိ စ အနိစ္စာတိ တံ ဒဿေတုံ **ဘူတပုဗ္ဗာဟံ ဘိက္ခု ရာဇာ အဟောသိ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကုသာဝတီရာဇဓာနိပ္ပမုခါနီ**တိ ကုသာဝတီရာဇဓာနီ တေသံ နဂရာနံ ပမုခါ, သဗ္ဗသေဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ **သာရမယာနီ**တိ ရတ္တစန္ဒနသာရမယာနိ။ ဥပဓာနံ ပန သဗ္ဗေသံ သုတ္တမယမေဝ။ **ဂောဏကတ္ထတာနီ**တိ စတုရင်္ဂုလာဓိကလောမေန ကာဠကောဇဝေန အတ္ထတာနိ, ယံ မဟာပိဋ္ဌိယကောဇဝတေတိ ဝဒန္တိ။ **ပဋိကတ္ထတာနီ**တိ ဥဘတောလောမေန ဥဏ္ဏာမယေန သေတကမ္ဗလေန အတ္ထတာနိ။ **ပဋလိကတ္ထတာနီ**တိ ဃနပုပ္ဖေန ဥဏ္ဏာမယအတ္ထရဏေန အတ္ထတာနိ။ **ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏာနီ**တိ ကဒလိမိဂစမ္မမယေန ဥတ္တမပစ္စတ္ထရဏေန အတ္ထတာနိ။ တံ ကိရ ပစ္စတ္ထရဏံ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ ကဒလိမိဂစမ္မံ အတ္ထရိတွာ သိဗ္ဗေတွာ ကရောန္တိ။ **သဥတ္တရစ္ဆဒါနီ**တိ သဟ ဥတ္တရစ္ဆဒေန, ဥပရိ ဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ **ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနီ**တိ သီသူပဓာနဉ္စ ပါဒူပဓာနဉ္စာတိ ပလ္လင်္ကာနံ ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနာနိ။ **ဝေဇယန္တရထပ္ပမုခါနီ**တိ ဧတ္ထ ဝေဇယန္တော နာမ တဿ ရညော ရထော, ယဿ စက္ကာနံ ဣန္ဒနီလမဏိမယာ နာဘိ, သတ္တရတနမယာ အရာ, ပဝါဠမယာ နေမိ, ရဇတမယော အက္ခော, ဣန္ဒနီလမဏိမယံ ဥပက္ခရံ, ရဇတမယံ ကုဗ္ဗရံ။ သော တေသံ ရထာနံ ပမုခော အဂ္ဂေါ။ **ဒုကူလသန္ဒာနာနီ**တိ ဒုကူလသန္ထရာနိ။ **ကံသူပဓာရဏာနီ**တိ ရဇတမယဒေါဟဘာဇနာနိ။ **ဝတ္ထကောဋိသဟဿာနီ**တိ ယထာရုစိတံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတီတိ နှာတွာ ဌိတကာလေ ဥပနီတဝတ္ထာနေဝ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဘတ္တာဘိဟာရော**တိ အဘိဟရိတဗ္ဗဘတ္တံ။

ယမဟံ တေန သမယေန အဇ္ဈာဝသာမီတိ ယတ္ထ ဝသာမိ, တံ ဧကညေဝ နဂရံ ဟောတိ, အဝသေသေသု ပုတ္တဓီတာဒယော စေဝ ဒါသမနုဿာ စ ဝသိံသု။ ဟတ္ထာဒကူဋာဂါရာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ပလ္လင်္ကာဒီသု ဧကံယေဝ သယံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သေသာ ပုတ္တာဒီနံ ပရိဘောဂါ ဟောန္တိ။ ဣတ္ထီသု ဧကာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာတိ, သေသာ ပရိစာရိကာ ဟောန္တိ။ **ဝေလာမိကာ**တိ ခတ္တိယဿ တ ဗြာဟ္မဏိယာ, ဗြာဟ္မဏဿ တ ခတ္တိယာနိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဇာတာ။ **ပရိဒဟာမီ**တိ ဧကံယေဝ ဒုဿယုဂံ နိတသေမိ, သေသာနိ ပရိတရေတွာ ဝိစရန္တာနံ အသီတိသဟဿာဓိကာနံ သောဠသန္နံ ပုရိသသတသဟဿာနံ ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဘုဉ္ဇာမီ**တိ ပရမပ္ပမာဏေန နာဠိကောဒနမတ္တံ ဘုဉ္ဇာမိ, သေသံ ပရိတရေတွာ ဝိစရန္တာနံ စတ္တာလီသသဟဿာဓိကာနံ အဍ္ဎန္နံ ပုရိသသတသဟဿာနံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဧကထာလိပါကော ဟိ ဒသန္နံ ဇနာနံ ပဟောတိ။

ဣတိ ဣမံ မဟာသုဒဿနကာလေ သမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဿာ အနိစ္စတံ ဒဿေန္တော **ဣတိ ခော ဘိက္ခူ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိပရိဏတာ**တိ ပကတိဇဟနေန နိဗ္ဗုတပဒီပေါ ဝိယ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂတာ။ **ဧဝံ အနိစ္စာ ခော ဘိက္ခု သင်္ခါရာ**တိ ဧဝံ ဟုတွာအဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ။ ဧတ္တာဝတာ ဘဂဝတာ ယထာ နာမ ပုရိသော သတဟတ္ထုဗ္ဗေဓေ စမ္ပကရုက္ခေ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ အဘိရုဟိတွာ စမ္ပကပုပ္ဖံ အာဒာယ နိဿေဏိံ မုဉ္စန္တော ဩတရေယျ, ဧဝမေဝံ နိဿေဏိံ ဗန္ဓန္တော ဝိယ အနေကဝဿကောဋိသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ မဟာသုဒဿနသမ္ပတ္တိံ အာရုယှဟ သမ္ပတ္တိမတ္ထကေ ဌိတံ အနိစ္စလက္ခဏံ အာဒာယ နိဿေဏိံ မုဉ္စန္တော ဝိယ ဩတိဏ္ဏော။ **ဧဝံ အဒ္ဓုတ**တိ

ဧဝံ ဥဒကပုပ္ဖုဠာဒယော ဝိယ ခုဝဘာဝရဟိတာ။ **ဧဝံ အနဿာသိကာ** တိ ဧဝံ သုပိနကေ ပီတပာနီယံ ဝိယ အနုလိတ္တစန္ဒနံ ဝိယ စ အဿာသဝိရဟိတာ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အနိစ္စလက္ခဏံ ကထိတံ။ ပဉ္စမေ သဗ္ဗံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဆဋ္ဌံ တထာ ဗုဇ္ဈနကသ္သ အဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တံ။ စတုတ္ထာဒီနိ။

၇. ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉. သတ္တမေ **ယံ မဟာသမုဒ္ဒော** တိ ယသ္မိံ သမယေ ပဉ္စမေ သူရိယေ ဥဋ္ဌိတေ မဟာသမုဒ္ဒော ဥဿုဿတိ။ **ဒုက္ခသ္သ အန္တကိရိယန္တိ** စတ္တာရိ သစ္စာနိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတာနံယေဝ သတံ ဝဋ္ဋဒုက္ခသ္သ အန္တကိရိယံ ပရိစ္ဆေဒံ န ဝဒာမိ။ **သာ ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓော** တိ ဂဒ္ဒုလေန ဗဒ္ဓသုနခော။ **ခီလေ**တိ ပထဝိယံ အာကောဋိတေ မဟာခီလေ။ **ထမ္ဘေ** တိ နိခဏိတ္ဝာ ဌပိတေ ထမ္ဘေ။ **ဧဝမေဝ ခော**တိ ဧတ္ထ သုနခော ဝိယ ဝဋ္ဋနိသ္သိတော ဗာလော, ဂဒ္ဒုလော ဝိယ ဒိဋ္ဌိ, ထမ္ဘော ဝိယ သက္ကာယော, ဂဒ္ဒုလရဇ္ဇုယာ ထမ္ဘေ ဥပနိဗဒ္ဓသုနခသ္သ ထမ္ဘာနုပရိဝတ္တနံ ဝိယ ဒိဋ္ဌိတဏ္ဟာယ သက္ကာယေ ဗဒ္ဓသ္သ ပုထုဇ္ဇနသ္သ သက္ကာယာနုပရိဝတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. အဋ္ဌမေ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဒိဋ္ဌိဂဒ္ဒုလနိဿိတာယ တဏ္ဟာရဇ္ဇုယာ သက္ကာယထမ္ဘေ ဥပနိဗဒ္ဓော ဝဋ္ဋနိသ္သိတော ဗာလပုထုဇ္ဇနော သဗ္ဗိရိယာပထေသု ခန္ဓပဉ္စကံ နိဿာယေဝ ပဝတ္တတိ, ယသ္မာ စ ဒီဃရတ္တမိဒံ စိတ္တံ သံကိလိဋ္ဌံ ရာဂေန ဒောသေန မောဟေန, တသ္မာ။ **စိတ္တသံကိလေသာ** တိ သုန္ဟာတာပိ ဟိ သတ္တာ စိတ္တသံကိလေသေနေဝ သံကိလိဿန္တိ, မလဂ္ဂဟိတသရီရာပိ စိတ္တဿ ဝေဒါနတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> “ရူပမ္ဟိ သံကိလိဋ္ဌမ္ဟိ, သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
> ရူပေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ, အနက္ခာတံ မဟေသိနာ။
>
> “စိတ္တမ္ဟိ သံကိလိဋ္ဌမ္ဟိ, သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
> စိတ္တေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ, ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ”တိ။

စရဏံ နာမ စိတ္တ န္တိ ဝိစရဏစိတ္တံ။ သင်္ခာ နာမ ဗြာဟ္မဏပာသဏ္ဍိကာ ဟောန္တိ, တေ ပဋကောဋ္ဌကံ ကတ္ဝာ တတ္ထ နာနပ္ပကာရာ သုဂတိဒုဂ္ဂတိဝသေန သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိယော လေခာပေတ္ဝာ, “ဣမံ ကမ္မံ ကတ္ဝာ ဣဒံ ပဋိလဘတိ, ဣဒံ ကတ္ဝာ ဣဒ”န္တိ ဒဿေန္တာ တံ စိတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဝိစရန္တိ။ **စိတ္တေနေဝ စိန္တိတ** န္တိ စိတ္တကာရေန စိန္တေတ္ဝာ ကတတ္တာ စိတ္တေန စိန္တိတံ နာမ။ **စိတ္တညေဝ စိတ္တတရ** န္တိ တဿ စိတ္တဿ ဥပာယ ပရိယေသနစိတ္တံ တတောပိ စိတ္တတရံ။ **တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ စိတ္တေနေဝ စိန္တိတာ** တိ ကမ္မစိတ္တေနေဝ စိန္တိတာ။ တံ ပန ကမ္မစိတ္တံ ဣမေ ဝဋ္ဋကတိတ္တိရာဒယော “ဧဝံ စိတ္တာ ဘဝိဿာမာ”တိ အာယူဟန္တာ နာမ နတ္ထိ။ ကမ္မံ ပန ယောနိံ ဥပနေတိ, ယောနိမူလကော တေသံ စိတ္တဘာဝေါ။ ယောနိဥပဂတာ ဟိ သတ္တာ တံတံယောနိကေဟိ သဒိသစိတ္တာဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ ယောနိသိဒ္ဓေါ စိတ္တဘာဝေါ, ကမ္မသိဒ္ဓါ ယောနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပိစ စိတ္တံ နာမေတံ သဟဇာတံ သဟဇာတဓမ္မစိတ္တတာယ ဘူမိစိတ္တတာယ ဝတ္ထုစိတ္တတာယ ဒွါရစိတ္တတာယ အာရမ္မဏစိတ္တတာယ ကမ္မနာနတ္တမူလကာနံ လိင်္ဂနာနတ္တသညာနာနတ္တဝေါဟာရနာနတ္တာဒီနံ အနေကဝိဓာနံ စိတ္တာနံ နိပ္ဖာဒနတာယပိ တိရစ္ဆာနဂတစိတ္တတော စိတ္တတရမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ရဇကောတိ ဝတ္ထေသု ရင်္ဂေန ရူပသမုဋ္ဌာပနကော။ သော ပန အဆေကော အမနာပံ ရူပံ ကရောတိ, ဆေကော မနာပံ ဒဿနီယံ, ဧဝမေဝ ပုထုဇ္ဇနော အကုသလစိတ္တေန ဝါ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တကုသလေန ဝါ စက္ခုသမ္ပဒာဒိဝိရဟိတံ ဝိရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, ဉာဏသမ္ပယုတ္တကုသလေန စက္ခုသမ္ပဒာဒိသမ္ပန္နံ အဘိရူပံ။ အဋ္ဌမံ။

၉. တသိဗ္ဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. နဝမေ **သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဠိယာ အဏ္ဍာနီ** တိ ဣမာ ကဏှပက္ခသုက္ကပက္ခဝသေန ဒွေ ဥပမာ ဝုတ္တာ။ တာသု ကဏှပက္ခဥပမာ အတ္ထသ္သ အသာဓိကာ, ဣတရာ သာဓိကာတိ။ သုက္ကပက္ခဥပမာယ ဧဝံ အ တ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – **သေယျထာ** တိ ဩပမ္မတ္ထေ နိပါတော, **အပီ**တိ သမ္ဘာဝနတ္ထေ။ ဥဘယေနာပိ သေယျထာ နာမ, ဘိက္ခဝေတိ ဒဿေတိ။ **ကုက္ကုဠိယာ အဏ္ဍာနိ အဋ္ဌ ဝာ ဒသ ဝာ ဒွါဒသ ဝာ** တိ ဧတ္ထ ပန ကိဉ္စာပိ ကုက္ကုဠိယာ ဝုတ္တပ္ပကာရတော ဦနာဓိကာနိပိ အဏ္ဍာနိ ဟောန္တိ, ဝစနသိလိဋ္ဌတာယ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉှိ လောကေ သိလိဋ္ဌဝစနံ ဟောတိ။ **တာနဿု** တိ တာနိ အဿု, တာနိ ဘဝေယျုန္တိ အတ္ထော။ **ကုက္ကုဠိယာ သမ္မာ အဓိသယိတာနီ**တိ တာယ ဇနေတ္တိယာ ကုက္ကုဠိယာ ပက္ခေ ပသာရေတွာ တေသံ ဥပရိ သယန္တိယာ သမ္မာ အဓိသယိတာနိ။ **သမ္မာ ပရိသေဒိတာနီ**တိ ကာလေန ကာလံ ဥတုံ ဂဏှာပေန္တိယာ သုဋ္ဌု သမန္တတော သေဒိတာနိ ဥသ္မီကတာနိ။ **သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနီ**တိ ကာလေန ကာလံ သုဋ္ဌု သမန္တတော ဘာဝိတာနိ, ကုက္ကုဋဂန္ဓံ ဂါဟာပိတာနီတိ အတ္ထော။ **ကိဉ္စာပိ တဿာ ကုက္ကုဠိယာ**တိ တဿာ ကုက္ကုဠိယာ ဣမိနာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန အပ္ပမာဒံ ကတွာ ကိဉ္စာပိ န ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ **အထ ခေါ ဘဗ္ဗာဝ တေ** တိ အထ ခေါ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ဝုတ္တနယေန သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇိတုံ ဘဗ္ဗာဝ။ တေ ဟိ ယသ္မာ တာယ ကုက္ကုဠိယာ ဧဝံ တီဟာကာရေဟိ တာနိ အဏ္ဍာနိ ပရိပါလိယမာနာနိ န ပူတီနိ ဟောန္တိ, ယောပိ နေသံ အလ္လသိနေဟော, သောပိ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆတိ, ကပါလံ တနုကံ ဟောတိ, ပါဒနခသိခါ စ မုခတုဏ္ဍကဉ္စ ခရံ ဟောတိ, သယမ္ပိ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆန္တိ, ကပါလဿ တနုတ္တာ ဗဟိ အာလောကော အန္တော ပညာယတိ, တသ္မာ "စိရံ ဝတ မယံ သင်္ကုဋိတဟတ္ထပါဒါ သမ္ဗာဓေ သယိမှာ, အယဉ္စ ဗဟိ အာလောကော ဒိဿတိ, ဧတ္ထ ဒါနိ နော သုခဝိဟာရော ဘဝိဿတီ"တိ နိက္ခမိတုကာမာ ဟုတွာ ကပါလံ ပါဒေန ပဟရန္တိ, ဂီဝံ ပသာရေန္တိ, တတော တံ ကပါလံ ဒွေဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ အထ တေ ပက္ခေ ဝိဓုနန္တာ တံခဏာနုရူပံ ဝိရဝန္တာ နိက္ခမန္တိယေဝ, နိက္ခမိတွာ စ ကာမကွေတ္တံ ဥပသောဘယမာနာ ဝိစရန္တိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဣဒံ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ။ တံ ဧဝံ အတ္ထေန သံသန္ဒိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ – တဿာ ကုက္ကုဠိယာ အဏ္ဍေသု တိဝိဓကိရိယာကရဏံ ဝိယ ဟိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာနုယောဂံ အနုယုတ္တကာလော, ကုက္ကုဠိယာ တိဝိဓကိရိယာသမ္ပာဒနေန အဏ္ဍာနံ အပူတိဘာဝေါ ဝိယ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တဿ ဘိက္ခုနော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပာဒနေန ဝိပဿနာဉာဏဿ အပရိဟာနိ, တဿာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန အလ္လသိနေဟပရိယာဒါနံ ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပာဒနေန ဘဝတ္တယာနုဂတနိကန္တိသိနေဟပရိယာဒါနံ, အဏ္ဍကပါလာနံ တနုဘာဝေါ ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသဿ တနုဘာဝေါ, ကုက္ကုဋပေါတကာနံ ပါဒနခသိခမုခတုဏ္ဍကာနံ ထဒ္ဓခရဘာဝေါ ဝိယ ဘိက္ခုနော ဝိပဿနာဉာဏဿ တိက္ခခရဝိပ္ပသန္နသူရဘာဝေါ, ကုက္ကုဋပေါတကာနံ ပရိဏာမကာလော ဝိယ ဘိက္ခုနော ဝိပဿနာဉာဏဿ ပရိဏာမကာလော ဝဍ္ဎိတကာလော ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာလော, ကုက္ကုဋပေါတကာနံ ပါဒနခသိခာယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ ပက္ခေ ပပ္ဖောဋေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဒါကာလော ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော ဝိပဿနာဉာဏဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေတွာ ဝိစရန္တဿ တဇ္ဇာတိကံ ဥတုသပ္ပာယံ ဝါ ဘောဇနသပ္ပာယံ ဝါ ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ ဝါ ဓမ္မဿဝနသပ္ပာယံ ဝါ လဘိတွာ ဧကာသနေ နိသိန္နဿေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တဿ အနုပုဗ္ဗာဓိဂတေန အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ အဘိညာပက္ခေ ပပ္ဖောဋေတွာ သောတ္ထိနာ အရဟတ္တပတ္တကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ ပန ကုက္ကုဋပေါတကာနံ ပရိဏတဘာဝံ ဉတွာ မာတာပိ အဏ္ဍကောသံ ဘိန္ဒတိ, ဧဝံ တထာရူပဿ ဘိက္ခုနော ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ သတ္ထာပိ –

"ဥစ္ဆိန္ဒ သိနေဟမတ္တနော၊ ကုမုဒံ သာရဒိကံဝ ပါဏိနာ။
သန္တိမဂ္ဂမေဝ ဗြူဟယ၊ နိဗ္ဗာနံ သုဂတေန ဒေသိတ"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၅) –

အာဒိနာ နယေန ဩဘာသံ ဖရိတွာ ဂါထာယ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဟရတိ။ သော ဂါထာပရိယောသာနေ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ဘိန္ဒိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယထာ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ကာမကွေတ္တံ ဥပသောဘယမာနာ တတ္ထ ဝိစရန္တိ, ဧဝံ အယမ္ပိ မဟာခီဏာသဝေါ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ သင်္ဃာရာမံ ဥပသောဘယမာနော ဝိစရတိ။

ပလဂဏ္ဍဿာ တိ ဝဍ္ဎကိဿ။ သော ဟိ ဩလမ္ဗကသင်္ခာတံ ပလံ ဓာရေတွာ အရုနံ ဂဏ္ဍံ ဟရတီတိ ပလဂဏ္ဍောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဝါသိဇဋေ**တိ ဝါသိဒဏ္ဍကဿ ဂဟဏဋ္ဌာနေ။ **ဧတ္တကံ ဝတ မေ အဇ္ဇ အာသဝါနံ ခီဏ** န္တိ ပဗ္ဗဇိ

တသ္သ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပေန ဥဒ္ဒေသေန ပရိပုစ္ဆာယ ယောနိသော မနသိကာရေန ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ စ နိစ္စကာလံ အာသတ ခီယန္တိ။ ဧဝံ ခီယမာနာနံ ပန တေသံ ''ဧတ္တကံ အဇ္ဇ ခီဏံ, ဧတ္တကံ ဟိယျော''တိ ဧဝမသ္သ ဉာဏံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣမာယ ဥပမာယ ဝိပဿနာယာနိသံသော ဒီပိတော။ **ဟေမန္တိကေနာ** တိ ဟေမန္တသမယေန။ **ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီ**တိ ထိရဘာဝေန ပရိဟာယန္တိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဝိယ သာသနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, နာဝါ ဝိယ ယောဂါဝစရော, နာဝါယ မဟာသမုဒ္ဒေ ပရိယာဒာနံ ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဦနပဉ္စဝဿကာလေ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကေ ဝိစရဏံ, နာဝါယ မဟာသမုဒ္ဒေဒေန ခဇ္ဇမာနာနံ ဗန္ဓနာနံ တနုဘာဝေါ ဝိယ ဘိက္ခုနော ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပေန ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ စေဝ သံယောဇနာနံ တနုဘာဝေါ, နာဝါယ ထလေ ဥက္ခိတ္တကာလော ဝိယ ဘိက္ခုနော နိဿယမုစ္စကဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညေ ဝသနကာလော, ဒိဝါ ဝါတာတပေန သံသုဿနံ ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏေန တဏှာသ္နေဟသံသုဿနံ, ရတ္တိံ ဟိမောဒကေန တေမနံ ဝိယ ကမ္မဋ္ဌာနံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နေန ပီတိပါမောဇ္ဇေန စိတ္တတေမနံ, ရတ္တိန္ဒိဝံ ဝါတာတပေန စေဝ ဟိမောဒကေန စ ပရိသုက္ခပရိတိန္တာနံ ဗန္ဓနာနံ ဒုဗ္ဗလဘာဝေါ ဝိယ ဧကဒိဝသံ ဥတုသပ္ပာယာဒီနိ လဒ္ဓာ ဝိပဿနာဉာဏပီတိပါမောဇ္ဇေဟိ သံယောဇနာနံ ဘိယျောသောမတ္တာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝေါ, ဟဝဿကမေဃော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ , မေဃဝုဋ္ဌိဥဒကေန နာဝါယ ဗန္ဓေ ပူတိဘာဝေါ ဝိယ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ ရူပသတ္တကာဒိဝသေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တဿ ဩက္ကာယမာနေ ပက္ကာယမာနေ ကမ္မဋ္ဌာနေ ဧကဒိဝသံ ဥတုသပ္ပာယာဒီနိ လဒ္ဓာ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဿ အရဟတ္တဖလာဓိဂမော, ပူတိဗန္ဓနာဝါယ ကဉ္စိ ကာလံ ဌာနံ ဝိယ ခီဏာသံယောဇနဿ အရဟတော မဟာဇနံ အနုဂ္ဂဏှန္တဿ ယာဝတာယုကံ ဌာနံ, ပူတိဗန္ဓနာဝါယ အနုပုဗ္ဗေန ဘိဇ္ဇိတွာ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝူပဂမော ဝိယ ခီဏာသဝဿ ဥပါဒိဏ္ဏကက္ခန္ဓဘေဒေန အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝူပဂမောတိ ဣမာယ ဥပမာယ သံယောဇနာနံ ဒုဗ္ဗလတာ ဒီပိတာ။ နဝမံ။

၁၀. အနိစ္စသညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. ဒသမေ **အနိစ္စသညာ**တိ အနိစ္စံ အနိစ္စန္တိ ဘာဝေန္တဿ ဥပ္ပန္နသညာ။ **ပရိယာဒိယတီ**တိ ခေပယတိ။ **သဗ္ဗံ အသ္မိမာန**န္တိ နဝဝိဓံ အသ္မိမာနံ။ **မူလသန္တာနကာနီ**တိ သန္တာနေတွာ ဌိတမူလာနိ။ မဟာနင်္ဂလံ ဝိယ ဟိ အနိစ္စသညာ, ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ မူလသန္တာနကာနိ ဝိယ ကိလေသာ, ယထာ ကဿကော ကသန္တော နင်္ဂလေန တာနိ ပဒါလေတိ, ဧဝံ ယောဂီ အနိစ္စသညံ ဘာဝေန္တော အနိစ္စသညာဉာဏေန ကိလေသေ ပဒါလေတီတိ ဣဒမေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ။

ဩဓုနာတီတိ ဟေဋ္ဌာ ဓုနာတိ။ **နိဒ္ဓုနာတီ** တိ ပပ္ဖောဋေတိ။ **နိစ္ဆောဋေတီ** တိ ပပ္ဖောဋေတွာ ဆဍ္ဍေတိ။ ဣဓာပိ ပဗ္ဗဇာနိ ဝိယ ကိလေသာ, လာယနံ နိစ္ဆောဋနံ ဝိယ အနိစ္စသညာဉာဏန္တိ ဣမိနာ အတ္ထေန ဥပမာ သံသန္ဒေတဗ္ဗာ။

ဝဏ္ဋစ္ဆိန္နာယာ တိ တိဏှေဟန ခုရပ္ပေန ဝဏ္ဋစ္ဆိန္နာယ။ **တဒန္ဝယာနိ ဘဝန္တီ** တိ တံ အမ္ဗပိဏ္ဍိံ အနုဂစ္ဆန္တိ, တဿာ ပတမာနာယ အမ္ဗာနိ ဘူမိယံ ပတန္တိ။ ဣဓာပိ အမ္ဗပိဏ္ဍိ ဝိယ ကိလေသာ, တိဏှခုရပ္ပော ဝိယ အနိစ္စသညာ, ယထာ ခုရပ္ပေန ဆိန္နာယ အမ္ဗပိဏ္ဍိယာ သဗ္ဗာနိ အမ္ဗာနိ ဘူမိယံ ပတန္တိ, ဧဝံ အနိစ္စသညာဉာဏေန ကိလေသာနံ မူလဘူတာယ အဝိဇ္ဇာယ ဆိန္နာယ သဗ္ဗကိလေသာ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆန္တီတိ, ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ။

ကူဋင်္ဂမာ တိ ကူဋံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ကူဋနိန္နာ** တိ ကူဋံ ပဝိသနဘာဝေန ကူဋေ နိန္နာ။ **ကူဋသမောသရဏာ**တိ ကူဋေ သမောသရိတွာ ဌိတာ။ ဣဓာပိ ကူဋံ ဝိယ အနိစ္စသညာ, ဂေဟာနသိယော ဝိယ စတုဘူမကကုသလဓမ္မာ, ယထာ သဗ္ဗဂေဟာနသီနံ ကူဋံ အဂ္ဂံ, ဧဝံ ကုသလဓမ္မာနံ အနိစ္စသညာ အဂ္ဂါ။ နနု စ အနိစ္စသညာ လောကိယာ, သာ လောကိယကုသလာနံ တာဝ အဂ္ဂံ ဟောတု, လောကုတ္တရာနံ ကထံ အဂ္ဂန္တိ? တေသမ္ပိ ပဋိလာဘကရဏတ္ထေန အဂ္ဂန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗာသု ဥပမာသု ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပုရိမာဟိ ပနေတ္ထ တီဟိ အနိစ္စသညာယ ကိစ္စံ, ပစ္ဆိမာဟိ ဗလန္တိ။ ဒသမံ။

ပုပ္ဖဝဂ္ဂေါ ဒသမော။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၁၁. အန္တဝဂ္ဂေါ

၁. အန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. အန္တဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အန္တာ** တိ ကောဋ္ဌာသာ။ ဣဒံ သုတ္တံ စတုသစ္စဝသေန ပဉ္စက္ခန္ဓေ ယောဇေတွာ **အန္တော** တိ ဝစနေန ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တံ။ ပဌမံ။

၂-၃. ဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၄-၁၀၅. ဒုတိယမ္ပိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ စတုသစ္စဝသေန ယောဇေတွာ **ဒုက္ခန္တိ** ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယေန ကထိတံ။ တတိယမ္ပိ တထေဝ **သက္ကာယော** တိ ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယေန ကထိတံ။ ဒုတိယတတိယာနိ။

၄. ပရိညေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. စတုတ္ထေ **ပရိညေယျေ** တိ ပရိဇာနိတဗ္ဗေ သမတိက္ကမိတဗ္ဗေ။ **ပရိညန္တိ** သမတိက္ကမံ။ **ပရိညာတာဝိန္** တိ တာယ ပရိညာယ ပရိဇာနိတွာ သမတိက္ကမိတွာ ဌိတံ။ **ရာဂက္ခယော** တိအာဒီဟိ နိဗ္ဗာနံ ဒဿိတံ။ စတုတ္ထံ။

၅-၁၀. သမဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၇-၁၁၂. ပဉ္စမာဒီသု စတူသု စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထိတာနိ။ နဝမဒသမေသု ကိလေသပ္ပဟာနန္တိ။ ပဉ္စမာဒီနိ။

အန္တဝဂ္ဂေါ ဧကာဒသမော။

၁၂. ဓမ္မကထိကဝဂ္ဂေါ

၁-၂. အဝိဇ္ဇာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၃-၁၁၄. ဓမ္မကထိကဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဧတ္တာဝတာ စ အဝိဇ္ဇာဂတော ဟောတီ** တိ ယာဝတာ ဣမာယ စတူသု သစ္စေသု အညာဏဘူတာယ အဝိဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော, ဧတ္တာဝတာ အဝိဇ္ဇာဂတော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဒုတိယေပိ ဧသေဝ နယော။ ပဌမဒုတိယာနိ။

၃. ဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. တတိယေ ပဌမေန ဓမ္မကထိကော, ဒုတိယေန သေခဘူမိ, တတိယေန အသေခဘူမီတိ ဧဝံ ဓမ္မကထိကံ ပုစ္ဆိတေန ဝိသေသေတွာ ဒွေဝ ဘူမိယော ကထိတာ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. စတုတ္ထေ တီသုန္နမ္ပိ ပုစ္ဆာနံ တီဏိ ဝိဿဇ္ဇနာနိ ကထိတာနိ။ စတုတ္ထံ။

၅-၉. ဗန္ဓနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၇-၁၂၁. ပဉ္စမေ **အတီရဒဿီ** တိ တီရံ ဝုစ္စတိ ဝဋ္ဋံ, တံ န ပဿတိ။ **အပာရဒဿီ** တိ ပာရံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ, တံ န ပဿတိ။ **ဗဒ္ဓော** တိ ကိလေသဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓော ဟုတွာ ဇီယတိ စ မီယတိ စ အသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ ဂစ္ဆတီတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ကထိတန္တိ။ ဆဋ္ဌာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ ပဉ္စမာဒီနိ။

၁၀. သီလဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. ဒသမေ **အနိစ္စတော**တိအာဒီသု ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန **အနိစ္စတော,** ပဋိပီဠနာကာရေန **ဒုက္ခတော,** အာဗာဓဋ္ဌေန **ရောဂတော,** အန္တောဒောသဋ္ဌေန **ဂဏ္ဍတော,** တေသံ တေသံ ဂဏ္ဍာနံ ပစ္စယဘာဝေန တ ခဏနဋ္ဌေန တ **သလ္လတော** ဒုက္ခဋ္ဌေန **အဃတော,** ဝိသဘာဂမဟာဘူတသမုဋ္ဌာနအာဗာဓပစ္စယဋ္ဌေန **အာဗာဓတော,** အသကဋ္ဌေန **ပရတော,** ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန **ပလောကတော** , သတ္တသုညတဋ္ဌေန **သုညတော,** အတ္တာဘာဝေန **အနတ္တတော**။ ဧဝမေတ္ထ "အနိစ္စတော ပလောကတော"တိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အနိစ္စမနသိကာရော, "သုညတော အနတ္တတော"တိ ဒွီဟိ အနတ္တမနသိကာရော, သေသေဟိ ဒုက္ခမနသိကာရော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဒသမံ။

၁၁. သုတဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. တထာ ကောဒသမေ။ ဒသမသ္မိဥ္ဟိ "သီလဝတာ"တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ဝုတ္တံ, ဣဓ **သုတဝတာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနသုတံ ဣဒမေဝ နာနာကရဏံ။ ကောဒသမံ။

၁၂-၁၃. ကပ္ပသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂၄-၁၂၅. ဒွာဒသမတေရသမာနိ ရာဟုလောဝါဒသဒိသာနေဝါတိ။ ဒွာဒသမတေရသမာနိ။

ဓမ္မကထိကဝဂ္ဂေါ ဒွာဒသမော။

၁၃. အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. သမုဒယဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂၆-၁၃၅. အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂေါ ဥတ္တာနတ္ထောဝ။ ဣမသ္မိဥ္ဟိ ဝဂ္ဂေ သဗ္ဗသုတ္တေသု စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ။

အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂေါ တေရသမော။

၁၄. ကုက္ကုဠဝဂ္ဂေါ

၁-၁၃. ကုက္ကုဠသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၆-၁၄၈. ကုက္ကုဠဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ကုက္ကုဠ** န္တိ သန္တတ္တံ အာဒိတ္တံ ဆာရိကရာသိံ ဝိယ မဟာပရိဠာဟံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒုက္ခလက္ခဏံ ကထိတံ, သေသေသု အနိစ္စလက္ခဏာဒီနိ။ သဗ္ဗာနိ စေတာနိ ဟဋ္ဌိယေကံ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန ကထိတာနီတိ။

ကုက္ကုဠဝဂ္ဂေါ စုဒ္ဒသမော။

၁၅. ဒိဋ္ဌိဝဂ္ဂေါ

၁-၉. အဇ္ဈတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၀-၁၅၈. ဒိဋ္ဌိဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ကိံ ဥပာဒါယာ**တိ ကိံ ပဋိစ္စ။ ဒုတိယေ **ကိံ အဘိနိဝိဿာ** တိ ကိံ အဘိနိဝိသိတွာ, ပစ္စယံ ကတွာတိ အတ္ထော။ တတိယာဒီသု **ဒိဋ္ဌိ** တိအာဒီနိ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တာနိ။ ပဌမာဒီနိ။

၁၀. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၉. ဒသမေ **ဥပသင်္ကမီ** တိ အညေ ဘိက္ခူ ပဉ္စက္ခန္ဓကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ယုဉ္ဇိတွာ ဃဋေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ သတ္ထု သန္တိကေ အညံ ဗျာကရောန္တေ ဒိသွာ "အဟမ္ပိ ပဉ္စက္ခန္ဓကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ယုဉ္ဇ

ဇန္တော ဃဋေန္တော, အရဟတ္တံ ပတ္တ အညံ ဗျာကရိဿာမီ”တိ စိန္တေတ္တ ဥပသင်္ကမိ။ သတ္ထာ ပန အတ္တနော ဓရမာနကာလေ ထေရဿ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈာနံ ကိလေသာနံ ပဟာနံ အပဿန္တောပိ “ဣမဿ စိတ္တံ ဂဏှပိဿာမီ”တိ ကထေသိ။ တဿာပိ ဧကံ ဒွေ တရေ မနသိ ကတ္တဝ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနဝေလာ ဇာတာတိ ဂန္တုံ ဟောတိ။ ဣတိဿ စိတ္တံ သမ္ပဟံသမာနော ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယဓမ္မေဝ သော ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေ ဇာတောတိ။ ဒသမံ။

ဒိဋ္ဌိဝဂ္ဂေါ ပန္နရသမော။

ဥပရိပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

ခန္ဓသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရာဓသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. မာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. ရာဓသံယုတ္တဿ ပဌမေ **မာရော ဝါ အဿာ** တိ မရဏံ ဝါ ဘဝေယျ။ **မာရေတာ ဝါ**တိ မာရေတဗ္ဗော
ဝါ။ **ယော ဝါ ပန မီယတီ**တိ ယော ဝါ ပန မရတိ။ **နိဗ္ဗိဒတ္ထ** န္တိ နိဗ္ဗိဒာဉာဏတ္ထံ။ **နိဗ္ဗာနတ္ထာ** တိ ဖလဝိမုတ္တိ နာမေ
သာ အနုပါဒါနိဗ္ဗာနတ္ထာတိ အတ္ထော။ **အစ္စယာသိ** တိ အတိက္ကန္တောသိ။ **နိဗ္ဗာနောဂဓ** န္တိ နိဗ္ဗာနေ ပတိဋ္ဌိတံ။
ဣဒံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ နာမ နိဗ္ဗာနဗ္ဘန္တရေ ဝုဿတိ, န နိဗ္ဗာနံ အတိက္ကမိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗာနပရိယော
သာန**န္တိ နိဗ္ဗာနံ အဿ ပရိယောသာနံ, နိပ္ဖတ္တိ နိဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ ပဌမံ။

၂-၁၀. သတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၁-၁၆၉. ဒုတိယေ **သတ္တော သတ္တော** တိ လဂ္ဂပုစ္ဆာ။ **တတြ သတ္တော တတြ ဝိသတ္တော** တိ တတြ လဂ္
ဂေ တတြ ဝိလဂ္ဂေ။ **ပံသ္ဝါဂါရကေဟီ**တိ ပံသုဃရကေဟိ။ **ကေဠာယန္တိ** တိ ကီဠန္တိ။ **ဓနာယန္တိ** တိ ဓနံ ဝိယ မညန္
တိ။ **မမာယန္တိ** တိ “မမ ဣဒံ, မမ ဣဒ”န္တိ မမတ္တံ ကရောန္တိ, အညဿ ဖုသိတုမ္ပိ န ဒေန္တိ။ **ဝိကီဠနိယံ ကရောန္
တီ**တိ “နိဋ္ဌိတာ ကီဠာ”တိ တေ ဘိန္ဒမာနာ ကီဠာဝိဂမံ ကရောန္တိ။ တတိယေ **ဘဝနေတ္တီ** တိ ဘဝရဇ္ဇု။ စတုတ္ထံ ဥတ္
တာနမေဝ။ ပဉ္စမာဒီသု စတူသု စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထိတာနိ, ဒ္ဝီသု ကိလေသပ္ပဟာနန္တိ။ ဒုတိယာဒီနိ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁-၁၂. မာရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၀-၁၈၁. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **မာရော, မာရော**တိ မရဏံ ပုစ္ဆတိ။ ယသ္မာ ပန ရူပာဒိဝိနိမုတ္တံ မရဏံ နာမ
နတ္ထိ, တေနဿ ဘဂဝါ **ရူပံ ခေါ, ရာဓ, မာရော**တိအာဒိမာဟ ။ ဒုတိယေ **မာရဓမ္မော** တိ မရဏဓမ္မော။ ဧတေနုပါယေန
သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၃-၄. အာယာစနဝဂ္ဂါဒိ

၁-၁၁. မာရာဒိသုတ္တေကာဒသကဝဏ္ဏနာ

၁၈၂-၂၀၅. တတော ပရံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ အယဉှိ ရာဓတ္ထေရော ပဋိဘာနိယတ္ထေရော နာမ။ တထာဂတဿ
ဿ ဣမံ ထေရံ ဒိသ္ဝါ သုခုမံ ကာရဏံ ဥပဋ္ဌာတိ။ တေနဿ ဘဂဝါ နာနာနယေဟိ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဧဝံ ဣမသ္မိံ ရာဓသံ
ယုတ္တေ အာဒိတော ဒ္ဝေ ဝဂ္ဂါ ပုစ္ဆာဝသေန ဒေသိတာ, တတိယော အာယာစနေန, စတုတ္ထော ဥပနိသိန္နကကထာဝသေ
န။ သကလမ္ပိ ပနေတံ ရာဓသံယုတ္တံ ထေရဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယဓမ္မဝသေနေဝ ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ရာဓသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒိဋ္ဌိသံယုတ္တံ

၁. သောတာပတ္တိဝဂ္ဂော

၁. ဝါတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. ဒိဋ္ဌိသံယုတ္တေ **န ဝါတာ ဝါယန္တီ**တိအာဒီသု ဧဝံ ကိရ တေသံ ဒိဋ္ဌိ – ''ယေပိ ဧတေ ရုက္ခသာခါဒီနိ ဘဉ္ဇန္တာ ဝါတာ ဝါယန္တိ, န ဧတေ ဝါတာ, ဝါတလေသော နာမေသော, ဝါတော ပန ဧသိကတ္ထမ္ဘော ဝိယ ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ စ ဌိတော။ တထာ ယာပိ ဧတာ တိဏကဋ္ဌာဒီနိ ဝဟန္တိယော နဒိယော သန္ဒန္တိ, န ဧတ္ထ ဥဒကံ သန္ဒတိ, ဥဒကလေသော နာမေသ, ဥဒကံ ပန ဧသိကတ္ထမ္ဘော ဝိယ ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ စ ဌိတံ။ ယာပိမာ ဂဗ္ဘိနိယော ဝိဇာယန္တီတိ စ ဝုစ္စန္တိ, ကိဉ္စာပိ တာ မိလာတုဒရာ ဟောန္တိ, ဂဗ္ဘော ပန န နိက္ခမတိ, ဂဗ္ဘလေသော နာမေသော, ဂဗ္ဘော ပန ဧသိကတ္ထမ္ဘော ဝိယ ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ စ ဌိတော။ ယေပိ ဧတေ စန္ဒိမသူရိယာ ဥဒေန္တိ စ အပေန္တိ စ, နေဝ တေ ဥဒေန္တိ န အပေန္တိ, စန္ဒိမသူရိယလေသော နာမေသ, စန္ဒိမသူရိယာ ပန ဧသိကတ္ထမ္ဘော ဝိယ ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ စ ဌိတာ''တိ။

၂-၄. ဧတံမမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၀၇-၂၀၉. ဒိဋ္ဌန္တိအာဒီသု **ဒိဋ္ဌံ** ရူပာယတနံ။ **သုတံ** သဒ္ဒာယတနံ။ **မုတံ** ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ။ တဉှိ ပတွာ ဂဟေတဗ္ဗတော မုတန္တိ စ ဝုတ္တံ။ အဝသေသာနိ သတ္တာယတနာနိ **ဝိညာတံ** နာမ။ **ပတ္တ**န္တိ ပရိယေသိတွာ ဝါ အပရိယေသိတွာ ဝါ ပတ္တံ။ **ပရိယေသိတ**န္တိ ပတ္တံ ဝါ အပတ္တံ ဝါ ပရိယေသိတံ။ **အနုဝိစရိတံ မနသာ**တိ စိတ္တေန အနုသဉ္စရိတံ။ လောကသ္မိဉှိ ပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, ပရိယေသိတွာ နောပတ္တမ္ပိ, အပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ, အပရိယေသိတွာ နောပတ္တမ္ပိ။ တတ္ထ ပရိယေသိတွာ ပတ္တံ ပတ္တံ နာမ, ပရိယေသိတွာ နောပတ္တံ ပရိယေသိတံ နာမ ။ အပရိယေသိတွာ ပတ္တဉ္စ အပရိယေသိတွာ နောပတ္တဉ္စ မနသာနုဝိစရိတံ နာမ။ အထ ဝါ ပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ အပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ ပတ္တဋ္ဌေန ပတ္တံ နာမ, ပရိယေသိတွာ နောပတ္တမေဝ ပရိယေသိတံ နာမ, အပရိယေသိတွာ နောပတ္တံ မနသာနုဝိစရိတံ နာမ။ သဗ္ဗံ ဝါ ဧတံ မနသာ အနုဝိစရိတမေဝ။

၅. နတ္ထိဒိန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. **နတ္ထိ ဒိန္န**န္တိအာဒီသု **နတ္ထိ ဒိန္န**န္တိ ဒိန္နဿ ဖလာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **ယိဋ္ဌံ** ဝုစ္စတိ မဟာယာဂေါ။ **ဟုတ**န္တိ ပဟေဏကသက္ကာရော အဓိပ္ပေတော။ တမ္ပိ ဥဘယံ ဖလာဘာဝမေဝ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပန္တိ။ **သုကတဒုက္ကဋာန**န္တိ သုကတဒုက္ကတာနံ, ကုသလာကုသလာနန္တိ အတ္ထော။ **ဖလံ ဝိပါကော**တိ ယံ ဖလန္တိ ဝါ ဝိပါကောတိ ဝါ ဝုစ္စတိ, တံ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။ **နတ္ထိ အယံ လောကော**တိ ပရလောကေ ဌိတဿ အယံ လောကော နတ္ထိ။ **နတ္ထိ ပရော လောကော**တိ ဣဓ လောကေ ဌိတဿပိ ပရော လောကော နတ္ထိ, သဗ္ဗေ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တီတိ ဒဿေန္တိ။ **နတ္ထိ မာတာ နတ္ထိ ပိတာ**တိ တေသု သမ္မာပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တီနံ ဖလာဘာဝဝသေန ဝဒန္တိ။ **နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ**တိ စဝိတွာ ဥပပဇ္ဇနကသတ္တာ နာမ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။ **နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ**တိ လောကေ သမ္မာပဋိပန္နာ သမဏဗြာဟ္မဏာ နာမ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။

စာတုမဟာဘူတိကောတိ စတုမဟာဘူတမယော။ **ပထဝီ ပထဝီကာယ**န္တိ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု ဗာဟိရံ ပထဝီဓာတုံ။ **အနုပေတီ**တိ အနုယာတိ။ **အနုပဂစ္ဆတီ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, အနုဂစ္ဆတီတိပိ အတ္ထော။ ဥဘယေနာပိ ဥပေတိ ဥပဂစ္ဆတီတိ ဒဿေန္တိ။ **အာပာဒီသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣန္ဒြိယာနီ**တိ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ။ **သင်္ကမန္တီ**တိ အာကာသံ ပက္ခန္ဒန္တိ။ **အာသန္ဒိပဉ္စမာ**တိ နိပန္နမဉ္စေန ပဉ္စမာ, မဉ္စော စေဝ, စတ္တာရော မဉ္စပါဒေ ဂဟေတွာ ဌိတာ စတ္တာရော ပုရိသာ စာတိ အတ္ထော။ **ယာဝ အာဠာဟနာ**တိ ယာဝ သုသာနာ။ **ပဒါနီ**တိ ''အယံ ဧဝံ သီလဝါ အဟောသိ, ဧဝံ ဒုဿီလော''တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာနိ ဂုဏာဂုဏပဒါနိ။ သရီရမေဝ ဝါ ဧတ္ထ ပဒါနီတိ အဓိပ္ပေတံ။ **ကာပောတကာနီ**တိ ကပောတကဝဏ္ဏာနိ, ပါရာဝတပက္ခဝဏ္ဏာနီတိ အတ္ထော။ **ဘဿန္တာ**တိ ဘသ္မန္တာ။ အယမေဝ ဝါ ပါ

ဋ္ဌိ။ **အာဟုတိယော**တိ ယံ ပဟေဏကသက္ကာရာဒိဘေဒံ ဒိန္နအန္နံ, သဗ္ဗံ တံ ဆာရိကာဝသာနမေဝ ဟောတိ, န တတော ပရံ ဖလအာယကံ ဟုတ္ဝာ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ဒတ္တုပညတ္တ**န္တိ ဒတ္တုဟိ ဗာလမနုဿေဟိ ပညတ္တံ။ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဗာလေဟိ အဗုဒ္ဓီဟိ ပညတ္တမိဒံ အန္နံ, န ပဏ္ဍိတေဟိ။ ဗာလာ ဒေန္တိ, ပဏ္ဍိတာ ဂဏှန္တီတိ ဒဿေန္တိ။

၆. ကရောတောသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. **ကရောတော**တိ သဟတ္ထာ ကရောန္တဿ။ **ကာရယတော**တိ အာဏတ္တိယာ ကာရေန္တဿ။ **ဆိန္ဒတော**တိ ပရေသံ ဟတ္ထာဒီနိ ဆိန္ဒန္တဿ။ **ဆေဒာပယတော**တိ ပရေဟိ ဆေဒာပေန္တဿ။ **ပစတော**တိ ဒဏ္ဍေန ပီဠေန္တဿ။ **ပစာပယတော**တိ ပရေဟိ ဒဏ္ဍာဒိနာ ပီဠာပေန္တဿ။ **သောစတော သောစာပယတော**တိ ပရဿ ဘဏ္ဍဟရဏာဒီဟိ သောကံ သယံ ကရောန္တဿာပိ ပရေဟိ ကာရေန္တဿာပိ။ **ကိလမတော ကိလမာပယတော**တိ အာဟာရုပစ္ဆေဒဗန္ဓနာဂါရပဝေသနာဒီဟိ သယံ ကိလမေန္တဿပိ ပရေဟိ ကိလမာပေန္တဿပိ။ **ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော**တိ ပရံ ဖန္ဒန္တံ ဖန္ဒနကာလေ သယမ္ပိ ဖန္ဒတော ပရေမ္ပိ ဖန္ဒာပယတော။ **ပါဏမတိပါတယတော**တိ ပါဏံ ဟနန္တဿပိ ဟနာပေန္တဿပိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ကရဏကာရာပနဝသေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သန္ဓိန္တိ ဃရသန္ဓိံ။ **နိလ္လောပ**န္တိ မဟာဝိလောပံ။ **ဧကာဂါရိက**န္တိ ဧကမေဝ ဃရံ ပရိဝါရေတွာ ဝိလုမ္ပနံ။ **ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော**တိ အာဂတာဂတာနံ အစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ မဂ္ဂေ တိဋ္ဌတော။ **ကရောတော န ကရီယတိ ပါပ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ပါပံ ကရောမီတိ သညာယ ကရောတောပိ ပါပံ န ကရီယတိ, နတ္ထိ ပါပံ။ သတ္တာ ပန ကရောမာတိ ဧဝံသညိနော ဟောန္တီတိ ဒီပေန္တိ။ **ခုရပရိယန္တေနာ**တိ ခုရနေမိနာ, ခုရဓာရသဒိသပရိယန္တေန ဝါ။ **ဧကမံသခလ**န္တိ ဧကမံသရာသိံ။ **ပုဉ္ဇ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **တတောနိဒါန**န္တိ ဧကမံသခလကရဏနိဒါနံ။

ဒက္ခိဏန္တိ ဒက္ခိဏတီရေ မနုဿာ ကက္ခဠာ ဒါရုဏာ, တေ သန္ဓာယ **ဟနန္တော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥတ္တရ**န္တိ ဥတ္တရတီရေ သဒ္ဓါ ဟောန္တိ ပသန္နာ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဓမ္မမာမကာ သင်္ဃမာမကာ, တေ သန္ဓာယ **ဒဒန္တော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ယဇန္တော**တိ မဟာယာဂံ ကရောန္တော။ **ဒမေနာ**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန ဥပေါသထကမ္မေန။ **သံယမေနာ**တိ သီလသံယမေန။ **သစ္စဝဇ္ဇေနာ**တိ သစ္စဝစနေန။ **အာဂမော**တိ အာဂမနံ, ပဝတ္တီတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗထာပိ ပါပပုညာနံ ကိရိယမေဝ ပဋိက္ခိပန္တိ။

၇. ဟေတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. **နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော**တိ ဧတ္ထ **ပစ္စယော**တိ ဟေတုဝေဝစနမေဝ။ ဥဘယေနာပိ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံကိလေသပစ္စယံ, ကာယသုစရိတာဒီနဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိပစ္စယံ ပဋိက္ခိပန္တိ။ **နတ္ထိ ဗလ**န္တိ ယမှိ အတ္တနော ဗလေ ပတိဋ္ဌိတာ ဣမေ သတ္တာ ဒေဝတ္တမ္ပိ မာရတ္တမ္ပိ ဗြဟ္မတ္တမ္ပိ သာဝကဗောဓိမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိမ္ပိ သဗ္ဗညုတမ္ပိ ပါပုဏန္တိ, တံ ဗလံ ပဋိက္ခိပန္တိ။ **နတ္ထိ ဝီရိယ**န္တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ။ ‘‘ဣဒံ နော ဝီရိယေန, ဣဒံ ပုရိသထာမေန, ဣဒံ ပုရိသပရက္ကမေန ပတ္တ’’န္တိ, ဧဝံ ပဝတ္တဝစနပဋိက္ခေပကရဏဝသေန ပနေတာနိ ဝိသုံ အာဒိယန္တိ။

သဗ္ဗေ သတ္တာတိ ဩဋ္ဌဂေါဏဂဒြဘာဒယော အနဝသေသေ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ။ **သဗ္ဗေ ပါဏာ**တိ ဧကိန္ဒြိယော ပါဏော, ဒွိန္ဒြိယော ပါဏောတိအာဒိဝသေန ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗေ ဘူတာ**တိ အဏ္ဍကောသဝတ္ထိကောသေသု ဘူတေ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗေ ဇီဝါ**တိ သာလိယဝဂေါဓုမာဒယော သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ တေသု ဟိ တေ ဝိရုဟနဘာဝေန ဇီဝသညိနော။ **အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ**တိ တေသံ အတ္တနော ဝသော ဝါ ဗလံ ဝါ ဝီရိယံ ဝါ နတ္ထိ။ **နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ**တိ ဧတ္ထ **နိယတီ**တိ နိယတတာ။ **သင်္ဂတီ**တိ ဆန္နံ အဘိဇာတီနံ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ဘာဝေ**တိ သဘာဝေယေဝ။ ဧဝံ နိယတိယာ စ သင်္ဂတိယာ စ ဘာဝေန စ ပရိဏတာ နာနပ္ပကာရတံ ပတ္တာ။ ယေန ဟိ ယထာ ဘဝိတဗ္ဗံ, သော တထေဝ ဘဝတိ။ ယေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, သော န ဘဝတီတိ ဒဿေန္တိ။ **ဆသွေဝါဘိဇာတီသူ**တိ ဆသု ဧဝ အဘိဇာတီသု ဌတွာ သုခဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, အညာ သုခဒုက္ခဘူမိ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တိ။

၈-၁၀. မဟာဒိဋ္ဌိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၃-၂၁၅. **အကဋ္ဌာ**တိ အကတာ။ **အကဋ္ဌဝိဓာ**တိ အကတဝိဓာနာ, ''ဧဝံ ကရောဟီ''တိ ကေနစိ ကာရိတာပိ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **အနိမ္မိတာ** တိ ဣဒ္ဓိယာပိ န နိမ္မိတာ။ **အနိမ္မာတာ** တိ အနိမ္မာပိတာ။ ''အနိမ္မိတဗ္ဗာ''တိပိ ပဌန္တော, န နိမ္မိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ဝဉ္ဈာ** တိ ဝဉ္ဈပသုဝဉ္ဈတာလာဒယော ဝိယ အဖလာ ကဿစိ အဇနကာ။ ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ ဌိတာတိ **ကူဋဋ္ဌာ** ။ ဧသိကဋ္ဌာယိနော ဝိယ ဟုတွာ ဌိတာတိ **ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ,** ယထာ သုနိခာတော ဧသိကတ္ထမ္ဘော နိစ္စလော တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဌိတာတိ အတ္ထော။ **န ဣဉ္ဇန္တီ** တိ ဧသိကတ္ထမ္ဘော ဝိယ ဌိတတ္တာ န စလန္တိ။ **န ဝိပရိဏာမန္တီ**တိ ပကတိံ န ဝိဇဟန္တိ။ **န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တီ** တိ အညမညံ န ဥပဟနန္တိ။ **နာလန္တိ** န သမတ္ထာ။ **ပထဝီကာယော**တိအာဒီသု ပထဝီယေဝ ပထဝီကာယော, ပထဝီသမူဟော ဝါ။ **သတ္တန္နံတွေဝ ကာယာန** န္တိ ယထာ မုဂ္ဂရာသိအာဒီသု ပဟဋံ သတ္ထံ မုဂ္ဂရာသိအာဒီနံ အန္တရေနေဝ ပဝိသတိ, ဧဝံ သတ္တန္နံ ကာယာနံ အန္တရေန ဆိဒ္ဒေန ဝိဝရေန သတ္ထံ ပဝိသတိ။ တတ္ထ ''အဟံ ဣမံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေမီ''တိ ကေဝလံ သညာမတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဒဿေန္တိ။

ယောနိပမုခသတသဟဿာနီ တိ ပမုခယောနီနံ ဥတ္တမယောနီနံ စုဒ္ဒသသတသဟဿာနိ အညာနိ စ သဋ္ဌိသတာနိ အညာနိ စ ဆသတာနိ **ပဉ္စ စ ကမ္မုနော သတာနီ** တိ ပဉ္စကမ္မသတာနိ စာတိ ကေဝလံ တက္ကမတ္တကေန နိရတ္ထကဒိဋ္ဌိံ ဒီပေန္တိ။ **ပဉ္စ စ ကမ္မာနိ တီဏိ စ ကမ္မာနီ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကေစိ ပနာဟု ''ပဉ္စ ကမ္မာနီတိ ပဉ္စိန္ဒြိယဝသေန ဂဏှန္တိ, တီဏီတိ ကာယကမ္မာဒိဝသေနာ''တိ။ **ကမ္မေ စ အဍ္ဎကမ္မေ စာ** တိ ဧတ္ထ ပနဿ ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ ကမ္မန္တိ လဒ္ဓိ, မနောကမ္မံ ဥပဍ္ဎကမ္မန္တိ။ **ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ** တိ ဒွတဋ္ဌိပဋိပဒါတိ ဝဒန္တိ။ **ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပာ** တိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ စတုသဋ္ဌိ အန္တရကပ္ပါ နာမ ဟောန္တိ, အယံ ပန အညေ ဒွေ ဧဝ အဇာနန္တော ဧဝမာဟ။

ဆဠာဘိဇာတိယောတိ ကဏှာဘိဇာတိ နီလာဘိဇာတိ လောဟိတာဘိဇာတိ ဟလိဒ္ဒါဘိဇာတိ သုက္ကာဘိဇာတိ ပရမသုက္ကာဘိဇာတီတိ ဣမာ ဆ အဘိဇာတိယော ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဩရဗ္ဘိကာ သူကရိကာ သာကုဏိကာ မာဂဝိကာ လုဒ္ဒါ မစ္ဆဃာတကာ စောရာ စောရဃာတကာ ဗန္ဓနာဂါရိကာ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ ကုရူရကမ္မန္တာ, အယံ ကဏှာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ ဘိက္ခူ နီလာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ တေ ကိရ စတူသု ပစ္စယေသု ကဏ္ဍကေ ပက္ခိပိတွာ ခါဒန္တိ, ''ဘိက္ခူ စ ကဏ္ဍကဝုတ္တိကာ''တိ (အ. နိ. ၆.၅၇) အယံ ဟိဿ ပါဠိ ဧဝ။ အထ ဝါ ကဏ္ဍကဝုတ္တိကာ ဧဝ နာမ ဧကေ ပဗ္ဗဇိတာတိ ဝဒန္တိ။ လောဟိတာဘိဇာတိ နာမ နိဂဏ္ဌာ ဧကသာဋကာတိ ဝဒန္တိ။ ဣမေ ကိရ ပုရိမေဟိ ဒွီဟိ ပဏ္ဍရတရာ။ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ အစေလကသာဝကာ ဟလိဒ္ဒါဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ အတ္တနော ပစ္စယဒါယကေ နိဂဏ္ဌေဟိပိ ဇေဋ္ဌကတရေ ကရောန္တိ။ အာဇီဝကာ အာဇီဝိနိယော အယံ သုက္ကာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ တေ ကိရ ပုရိမေဟိ စတူဟိ ပဏ္ဍရတရာ ။ နန္ဒော ဝစ္ဆော, ကိသော သံကိစ္စော, မက္ခလိ ဂေါသာလော ပရမသုက္ကာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ တေ ကိရ သဗ္ဗေဟိ ပဏ္ဍရတရာ။

အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယောတိ မန္ဒဘူမိ ခိဍ္ဍာဘူမိ ဝီမံသကဘူမိ ဥဇုဂတဘူမိ သေခဘူမိ သမဏဘူမိ ဇာနနဘူမိ ပန္နဘူမီတိ ဣမာ အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယောတိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သတ္တ ဒိဝသေ သမ္ဗာဓဋ္ဌာနတော နိက္ခန္တတ္တာ သတ္တာ မန္ဒာ ဟောန္တိ မောမူဟာ, အယံ မန္ဒဘူမီတိ ဝဒန္တိ။ ယေ ပန ဒုဂ္ဂတိတော အာဂတာ ဟောန္တိ, တေ အဘိဏှံ ရောဒန္တိ စေဝ ဝိရဝန္တိ စ, သုဂတိတော အာဂတာ တံ အနုဿရိတွာ အနုဿရိတွာ ဟသန္တိ, အယံ ခိဍ္ဍာဘူမိ နာမ။ မာတာပိတူနံ ဟတ္ထံ ဝါ ပါဒံ ဝါ မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပဒနိက္ခိပနံ ဝီမံသကဘူမိ နာမ။ ပဒသာ ဂန္တုံ သမတ္ထကာလော ဥဇုဂတဘူမိ နာမ။ သိပ္ပာနိ သိက္ခနကာလော သေခဘူမိ နာမ။ ဃရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇနကာလော သမဏဘူမိ နာမ။ အာစရိယံ သေဝိတွာ ဇာနနကာလော ဇာနနဘူမိ နာမ။ ''ဘိက္ခု စ ပန္နကော ဇိနော န ကိဉ္စိ အာဟာ''တိ ဧဝံ အလာဘိံ သမဏံ ပန္နဘူမီတိ ဝဒန္တိ။

ဧကူနပညာသ အာဇီဝကသတေတိ ဧကူနပညာသ အာဇီဝဝုတ္တိသတာနိ။ **ပရိဗ္ဗာဇကသတေ** တိ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇာသတာနိ။ **နာဂါဝါသသတေ**တိ နာဂမဏ္ဍလသတာနိ။ **ဝီသေ ဣန္ဒြိယသတေ** တိ ဝီသ ဣန္ဒြိယသတာနိ။ **တိံသေ နိရယသတေ**တိ တိံသ နိရယသတာနိ။ **ရဇောဓာတုယော**တိ ရဇဩကိရဏဋ္ဌာနာနိ။ ဟတ္ထပိဋ္ဌိပါဒပိဋ္ဌာဒီနိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ သညီဂဗ္ဘာ** တိ ဩဋ္ဌဂေါဏဂဒြဘအဇပသုမိဂမဟိံသေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ အသညီဂဗ္ဘာ** တိ သာလိယဝဂေါဓုမမုဂ္ဂကင်္ဂုဝရကကုဒြူသကေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ** တိ ဂဏ္ဌိမှိ ဇာတဂဗ္ဘာ, ဥစ္ဆုဝေဠုနဠာဒယော သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ ဒေဝာ**တိ ဗဟူ ဒေဝါ, သော ပန သတ္တာတိ ဝဒတိ။ မနုဿာပိ အနန္တာ, သော သတ္တာတိ ဝဒ

တိ။ **သတ္တ ပေသာစာ**တိ ပိသာစာ မဟန္တမဟန္တာ, သတ္တာတိ ဝဒတိ။ **သရာ**တိ မဟာသရာ။ ကဏ္ဏမုဏ္ဍ-ရထကာရ-အနောတတ္တ-သီဟပ္ပပာတ-ဆဒ္ဒန္တ-မုစလိန္ဒ-ကုဏာလဒဟေ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။

ပဝုဋ္ဌာတိ ဂဏ္ဌိကာ။ **ပဟာတာ**တိ မဟာပပာတာ။ **ပဟာတသတာနီ**တိ ခုဒ္ဒကပပာတသတာနိ။ **သုပိနာ**တိ မဟာသုပိနာ။ **သုပိနသတာနီ**တိ ခုဒ္ဒကသုပိနသတာနိ။ **မဟာကပ္ပိနော**တိ မဟာကပ္ပာနံ။ တတ္ထ ဧကမှာ မဟာသရာ ဝဿသတေ ဝဿသတေ ကုသဂ္ဂေန ဧကံ ဥဒကဗိန္ဒုံ နီဟရိတွာ သတ္တက္ခတ္တုံ တမှိ သရေ နိရုဒကေ ကတေ ဧကော မဟာကပ္ပေ ဟောတိ ဝဒတိ။ ဧဝရူပာနံ မဟာကပ္ပာနံ စတုရာသီတိသတသဟဿာနိ ခေပေတွာ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောန္တီတိ အယမဿ လဒ္ဓိ။ ပဏ္ဍိတောပိ ကိရ အန္တရာဝိသုဇ္ဈိတုံ န သက္ကောတိ, ဗာလောပိ တတော ဥဒ္ဓံ န ဂစ္ဆတိ။

သီလေန ဝါတိ အစေလကသီလေန ဝါ အညေန ဝါ ယေန ကေနစိ။ **ဝတေနာ**တိ တာဒိသေနေဝ ဝတေန။ **တပေနာ**တိ တပောကမ္မေန။ **အပရိပက္ကံ ပရိပာစေတီ** နာမ ယော "အဟံ ပဏ္ဍိတော"တိ အန္တရာ ဝိသုဇ္ဈတိ။ **ပရိပက္ကံ ဖုဿ ဖုဿ ဗျန္တီကရောတီ** နာမ ယော "အဟံ ဗာလော"တိ ဝုတ္တပရိမာဏကာလံ အတိက္កမိတွာ ယာတိ။ **ဟေဝံ နတ္ထီ**တိ ဧဝံ နတ္ထိ။ တဉှိ ဥဘယမ္ပိ န သက္ကာ ကာတုန္တိ ဒီပေတိ။ **ဒောဏမိတေ**တိ ဒောဏေန မိတံ ဝိယ။ **သုခဒုက္ခေ** တိ သုခဒုက္ခံ။ **ပရိယန္တကတေ** တိ ဝုတ္တပရိမာဏေန ကာလေန ကတပရိယန္တော။ **နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနေ** တိ နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနာနိ, န သံသာရော ပဏ္ဍိတဿ ဟာယတိ, န ဗာလဿ ဝဍ္ဎတီတိ အတ္ထော။ **ဥက္ကံသာဝကံသေ** တိ ဥက္ကံသာဝကံသာ။ ဟာယနဝဍ္ဎနာနမေဝေတံ ဝေဝစနံ။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ သာဓေန္တော **သေယျထာပိ နာမာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုတ္တဂုဠေ** တိ ဝေဌေတွာ ကတသုတ္တဂုဠေ။ **နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတီ** တိ ပဗ္ဗတေ ဝါ ရုက္ခဂ္ဂေ ဝါ ဌတွာ ခိတ္တံ သုတ္တပ္ပမာဏေန နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ဂစ္ဆတိ, သုတ္တေ ခီဏေ တတ္ထေဝ တိဋ္ဌတိ, န ဂစ္ဆတိ ဧဝမေဝ ဗာလာ စ ပဏ္ဍိတာ စ ကာလဝသေန နိဗ္ဗေဌိယမာနာ သုခဒုက္ခံ ပလေန္တိ, ယထာဝုတ္တေန ကာလေန အတိက္ကမန္တီတိ ဒဿေတိ။

၁၁-၁၈. အန္တာနန္တိကဝါဒဝဏ္ဏနာ

၂၁၆-၂၂၃. **အန္တဝါ လောကော** တိ ဧကေတော ဝဍ္ဎိတနိမိတ္တံ လောကောတိ ဂဟေတွာ ဝါ တက္ကေန ဝါ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ **အနန္တဝါ** တိ သဗ္ဗတော ဝဍ္ဎိတံ အပ္ပမာဏနိမိတ္တံ လောကောတိ ဂဟေတွာ ဝါ တက္ကေန ဝါ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ **တံ ဇီဝံ တံ သရီရ**န္တိ ဇီဝဉ္စ သရီရဉ္စ ဧကမေဝါတိ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဣမာနိ တာဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝသေန အဋ္ဌာရသ ဝေယျာကရဏာနိ ဧကံ ဂမနံ။

၂. ဒုတိယဂမနာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၂၄-၃၀၁. ဒုတိယံ ဂမနံ ဒုက္ခဝသေန ဝုတ္တံ။ တတ္ရာပိ အဋ္ဌာရသေဝ ဝေယျာကရဏာနိ, တတော ပရာနိ "ရူပီ အတ္တာ ဟောတီ"တိအာဒီနိ အဋ္ဌ ဝေယျာကရဏာနိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ တံ ဒုတိယပေယျာလောတိ ဝုတ္တော။

တတ္ထ **ရူပီ**တိ အာရုမ္မဏမေဝ "အတ္တာ"တိ ဂဟိတဒိဋ္ဌိ။ **အရူပီ**တိ ဈာနံ "အတ္တာ"တိ ဂဟိတဒိဋ္ဌိ။ **ရူပီ စ အရူပီ စာ**တိ အာရုမ္မဏဉ္စ ဈာနဉ္စ "အတ္တာ"တိ ဂဟိတဒိဋ္ဌိ။ **နေဝ ရူပီ နာရူပီ**တိ တက္ကမတ္တေန ဂဟိတဒိဋ္ဌိ။ **ဧကန္တသုခီ** တိ လာဘီတက္ကီဇာတိဿရာနံ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ ဈာနလာဘိနောပိ ဟိ အတီတေ ဧကန္တသုခံ အတ္တဘာဝံ မနသိကရောတော ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တက္ကိနောပိ "ယထာ ဧတရဟိ အဟံ ဧကန္တသုခီ, ဧဝံ သမ္ပရာယေပိ ဘဝိဿာမီ"တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဇာတိဿရဿပိ သတ္တဋ္ဌဘဝေ သုခိတဘာဝံ ပဿန္တဿ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, **ဧကန္တဒုက္ခီ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတိယပေယျာလော အနိစ္စဒုက္ခဝသေန ဧတေဟိယေဝ ဆတ္တိံသတိယာ သုတ္တေဟိ ဝုတ္တော, စတုတ္ထပေယျာလော တိပရိဝဋ္ဋဝသေနာတိ။

ဒိဋ္ဌိသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဩက္ကန္တသံယုတ္တံ

၁-၁၀. စက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၀၂-၃၁၁. ဩက္ကန္တသံယုတ္တေ **အဓိမုစ္စတီ**တိ သဒ္ဓာဓိမောက္ခံ ပဋိလဘတိ။ **ဩက္ကန္တော သမ္မတ္တနိယာမ**န္တိ ပဝိဋ္ဌော အရိယမဂ္ဂံ။ **အဘဗ္ဗော စ တာဝ ကာလံ ကာတု**န္တိ ဣမိနာ ဥပ္ပန္နေ မဂ္ဂေ ဖလဿ အနန္တရာယတံ ဒီပေတိ။ ဥပ္ပန္နသ္မိဥှိ မဂ္ဂေ ဖလဿ အန္တရာယကရဏံ နာမ နတ္ထိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ – ''အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော အဿ, ကပ္ပဿ စ ဥဍ္ဍယှနဝေလာ အဿ, နေဝ တာဝ ကပ္ပော ဥဍ္ဍယှေယ္ယ, ယာဝါယံ ပုဂ္ဂလော န သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကရောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဌိတကပ္ပီ''တိ (ပု. ပ. ၁၇)။ **မတ္တသော နိဇ္ဈာနံ ခမန္တီ**တိ ပမာဏတော ဩလောကနံ ခမန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဩက္ကန္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဥပဟာဒသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁၂-၃၂၁. ဥပဟာဒသံယုတ္တေ   သဗ္ဗံ ဟကငမ္မေဝ။

ဥပဟာဒသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ကိလေသသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂၂-၃၃၁. ကိလေသသံယုတ္တေ **စိတ္တသ္သေသော ဥပက္ကိလေသော** တိ ကတရစိတ္တသ္သ? စတုဘူမကစိတ္တသ္သ။ တေဘူမကစိတ္တသ္သ တာဝ ဟောတု, လောကုတ္တရသ္သ ကထံ ဥပက္ကိလေသော ဟောတီတိ? ဥပ္ပတ္တိနိဝါရဏတော။ သော ဟိ တသ္သ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အပ္ပဒါနေန ဥပက္ကိလေသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နေက္ခမ္မနိန္န** န္တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မနိန္နံ။ **စိတ္တ** န္တိ သမထဝိပသ္သနာစိတ္တံ။ **အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယေသု ဓမ္မေသု** တိ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏေန အဘိဇာနိတ္ဗ္ဗ သစ္ဆိကာတဗ္ဗေသု ဆဠဘိညာဓမ္မေသု, ဧဝံ ဓမ္မံ တ ဂဏ္ဟန္တေန နေက္ခမ္မန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကိလေသသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သာရိပုတ္တသံယုတ္တံ

၁-၉. ဝိဝေကဇသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၂-၃၄၀. သာရိပုတ္တသံယုတ္တဿ ပဌမေ **န ဧဝံ ဟောတီ**တိ အဟင်္ကာရမမင်္ကာရာနံ ပဟီနတ္တာ ဧဝံ န ဟောတိ။ ဒုတိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ပဌမာဒီနိ။

၁၀. သုစိမုခီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၁. ဒသမေ **သုစိမုခီ**တိ ဧဝံနာမိကာ။ **ဥပသင်္ကမီ**တိ ထေရံ အဘိရူပံ ဒဿနီယံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမန္တပာသာဒိကံ ဒိသွာ ''ကာမိနာ သဒ္ဓိံ ပရိဟာသံ ကရိဿာမီ''တိ ဥပသင်္ကမိ။ အထ ထေရေန တသ္မိံ ဝစနေ ပဋိက္ခိတ္တေ ''ကာအနိသ္သ တဒံ အာရောပေဿာမီ''တိ မညမာနာ **တေန ဟိ, သမဏ, ဥဗ္ဘမုခော ဘုဉ္ဇသီ**တိ အာဟ။ **ဒိသာမုခော**တိ စတုဒ္ဒိသာမုခော, စတဿော ဒိသာ ဩလောကေန္တောတိ အတ္ထော။ **ဝိဒိသာမုခော**တိ စတဿော ဝိဒိသာ ဩလောကေန္တော။

ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာတိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာယာတိ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာသင်္ခာတာယ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာယ။ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ နာမ လာဗုဝတ္ထု-ကုမ္ဘဏ္ဍဝတ္ထု-မူလကဝတ္ထု-အာဒီနံ ဝတ္ထူနံ ဖလသမ္ပတ္တိကာရဏကာလဇာနနနယော။ **မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တိ**တိ တေနေဝ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာတိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာသင်္ခာတေန မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တိ, တေသံ ဝတ္ထူနံ သမ္ပာဒနေန ပသန္နေဟိ မနုဿေဟိ ဒိန္နေ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ ဇီဝန္တီတိ အတ္ထော။ **အဓောမုခါ**တိ ဝတ္ထုံ ဩလောကေတွာ ဘုဉ္ဇမာနဝသေန အဓောမုခါ ဘုဉ္ဇန္တိ နာမ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ အပိ စေတ္ထ **နက္ခတ္တဝိဇ္ဇာ**တိ ''အဇ္ဇ ကာမံ နက္ခတ္တံ ကာမိနာ နက္ခတ္တေန ဂန္တဗ္ဗံ, ကာမိနာ ကာဒဒ္ဓိဝုဋ္ဌ ကာတဗ္ဗ''န္တိ ဧဝံ ဇာနနဝိဇ္ဇာ။ **ဒူတေယျ**န္တိ ဒူတကမ္မံ, တေသံ တေသံ သာသနံ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ပဟိဏဂမန**န္တိ ဧကေကမသ္မိံယေဝ ဧကကုလဿ သာသနေန အညကုလံ ဥပသင်္ကမနံ။ **အင်္ဂဝိဇ္ဇာ**တိ ကာတ္တိလက္ခဏပုရိသလက္ခဏဝသေန အင်္ဂသမ္ပတ္တိံ ဥတွာ ''တာယ အင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ ကာဒံ နာမ လဗ္ဘတီ''တိ ဧဝံ ဇာနနဝိဇ္ဇာ။ **ဝိဒိသာမုခါ**တိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ဟိ တံ တံ သရီရကောဋ္ဌာသံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တတ္တာ ဝိဒိသာယ ပဝတ္တာ နာမ, တသ္မာ တာယ ဝိဇ္ဇာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တာ ဝိဒိသာမုခါ ဘုဉ္ဇန္တိ နာမ။ **ဧဝမာရောစေသီ**တိ ''ဓမ္မိကံ သမဏာ''တိအာဒီနိ ဝဒမာနာ သာသနဿ နိယျာနိကံ ဂုဏံ ကထေသိ။ တဥ္စ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ကထံ သုတွာ ပဥ္စမတ္တာနိ ကုလသတာနိ သာသနေ ဩတရိံသူတိ။

သာရိပုတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နာဂသံယုတ္တံ

၁. သုဒ္ဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. နာဂသံယုတ္တေ **အဏ္ဍဇာ**တိ အဏ္ဍေ ဇာတာ။ **ဇလာဗုဇာ**တိ ဝတ္ထိကောသေ ဇာတာ။ **သံသေဒဇာ**တိ သံသေဒေ ဇာတာ။ **ဩပပါတိကာ**တိ ဥပပတိတွာ ဝိယ ဇာတာ။ ဣဒဉ္စ ပန သုတ္တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခူနဉှိ “ကတိ နု ခော နာဂယောနိယော”တိ ကထာ ဥဒပါဒိ။ အထ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလာနံ နာဂယောနီဟိ ဥဒ္ဓရဏတ္ထံ နာဂယောနိယော အာဝိကရောန္တော ဣမံ သုတ္တမာဟ။

၂-၅၀. ပဏီတတရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၃-၃၉၁. ဒုတိယာဒီသု **ဝေဿဋ္ဌကာယာ**တိ အဟိတုဏ္ဍိကပရိဗုဒ္ဓံ အဂဏေတွာ ဝိဿဋ္ဌကာယာ။ **ဒွယကာရိနော**တိ ဒုဝိဓကာရိနော, ကုသလာကုသလကာရိနောတိ အတ္ထော။ **သစဇ္ဇ မယ**န္တိ သစေ အဇ္ဇ မယံ။ **သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတီ**တိ သဟဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ တတြဿ အကုသလံ ဥပပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတိ, ကုသလံ ဥပပန္နာနံ သမ္ပတ္တိယာ။ **အန္န**န္တိ ခါဒနီယဘောဇနီယံ။ **ပါန**န္တိ ယံကိဉ္စိ ပါနကံ။ **ဝတ္ထ**န္တိ နိဝါသနပါရုပနံ။ **ယာန**န္တိ ဆတ္တုပါဟနံ အာဒိံ ကတွာ ယံကိဉ္စိ ဂမနပစ္စယံ။ **မာလ**န္တိ ယံကိဉ္စိ သုမနမာလာဒိပုပ္ဖံ။ **ဂန္ဓ**န္တိ ယံကိဉ္စိ စန္ဒနာဒိဂန္ဓံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဆဝိရာဂကရဏံ။ **သေယျာဝသထပဒီပေယျ**န္တိ မဉ္စပီဌာဒိသေယျံ ဧကဘူမိကာဒိအာဝသထံ ဝဋ္ဋိတေလာဒိပဒီပူပကရဏဉ္စ ဒေတီတိ အတ္ထော။ တေသဉှိ ဒီဃာယုကတာယ စ ဝဏ္ဏဝန္တတာယ စ သုခဗဟုလတာယ စ ပတ္ထနံ ကတွာ ဣမံ ဒသဝိဓံ အန္နာဒိဝတ္ထုံ ဒတွာ တံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတုံ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

နာဂသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သုပဏ္ဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၂-၄၃၇. သုပဏ္ဏသံယုတ္တေ   ပတ္တာနံ ဝဏ္ဏဝန္တတာယ ဂရုဠာ **သုပဏ္ဏာ**တိ ဝုတ္တာ။ ဣဓာပိ ပဌမသုတ္တံ ပုရိမနယေနေဝ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **ဟရန္တီ**   တိ ဥဒ္ဓရန္တိ။ ဥဒ္ဓရမာနာ စ ပန တေ အတ္တနာ ဟီနေ တ သမေ တ ဥဒ္ဓရိတုံ သက္ကောန္တိ, န အတ္တနာ ပဏီတတရေ။ သတ္တဝိဓာ ဟိ အနုဒ္ဒရဏီယနာက နာမ ပဏီတတရာ ကမ္ဗလဿတရာ ဓတရဋ္ဌာ သတ္တသီဒန္တရတသိနော ပထဝိဋ္ဌကာ ပဗ္ဗတဋ္ဌကာ ဝိမာနဋ္ဌကာတိ။ တတ္ထ အဏ္ဍဇာဒီနံ ဇလာဗုဇာဒယော ပဏီတတရာ , တေ တေဟိ အနုဒ္ဒရဏီယာ။ ကမ္ဗလဿတရာ ပန နာဂသေနာပတိနော, တေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဒိသွာ ယော ကောစိ သုပဏ္ဏော ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ ဓတရဋ္ဌာ ပန နာဂရာဇာနော, တေပိ ကောစိ ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ ယေ ပန သတ္တသီဒန္တရေ မဟာသမုဒ္ဒေ ဝသန္တိ, တေ ယသ္မာ ကတ္ထစိ ဝိကမ္ပနံ ကာတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ ကောစိ ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ ပထဝိဋ္ဌကာဒီနံ နိလီယနောကာသော အတ္ထိ, တသ္မာ တေပိ ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတိ။ ယေ ပန မဟာသမုဒ္ဒေ ဦမိပိဋ္ဌေ ဝသန္တိ, တေ ယော ကောစိ သမော တ ပဏီတတရော တ သုပဏ္ဏော ဥဒ္ဓရိတုံ သက္ကောတိ။ သေသံ နာဂသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သုပဏ္ဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဂန္ဓဗ္ဗကာယသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃၈-၅၄၉. ဂန္ဓဗ္ဗကာယသံယုတ္တေ **မူလဂန္ဓေ အဓိဝတ္ထာ**တိ ယဿ ရုက္ခဿ မူလေ ဂန္ဓော အတ္ထိ, တံ နိဿာယ နိဗ္ဗတ္တာ။ သော ဟိ သကလောပိ ရုက္ခော တေသံ ဥပကပ္ပတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဂန္ဓဂန္ဓေ**တိ မူလာဒိဂန္ဓာနံ ဂန္ဓေ။ ယဿ ဟိ ရုက္ခဿ သဗ္ဗေသမ္ပိ မူလာဒီနံ ဂန္ဓော အတ္ထိ, သော ဣဓ ဂန္ဓော နာမ။ တဿ ဂန္ဓဿ ဂန္ဓေ, တသ္မိံ အဓိဝတ္ထာ။ ဣဓ မူလာဒီနိ သဗ္ဗာနိ တေသံယေဝ ဥပကပ္ပန္တိ။ **သော အတာ ဟောတိ မူလဂန္ဓာန**န္တိ သော ကာဠာနုသာရိကာဒီနံ မူလဂန္ဓာနံ အတာ ဟောတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဥ္ဟိ သရိက္ခအနမ္ပိ ဒတ္ဝာ ပတ္ထနံ ဌပေန္တိ, အသရိက္ခအနမ္ပိ။ တံ ဒဿေတုံ **သော အန္နံ ဒေတီ**တိအာဒိ ဒသဝိဓံ အနဝတ္ထု ဝုတ္တံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဂန္ဓဗ္ဗကာယသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဝလာဟကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅၀-၆၀၆. ဝလာဟကသံယုတ္တေ **ဝလာဟကကာယိကာ**တိ ဝလာဟကနာမကေ ဒေဝကာယေ ဥပ္ပန္နာ အာကာသစာရိကဒေဝါ။ **သီတဝလာဟကာ**တိ သီတကရဏဝလာဟကာ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **စေတောပဏိဓိမန္ဝာယာ**တိ စိတ္တဋ္ဌပနံ အာဂမ္မ။ **သီတံ ဟောတီ**တိ ယံ ဝဿာနေ ဝါ ဟေမန္တေ ဝါ သီတံ ဟောတိ, တံ ဥတုသမုဋ္ဌာနမေဝ။ ယံ ပန သီတေပိ အတိသီတံ, ဂိမ္ဟေ စ ဥပ္ပန္နံ သီတံ, တံ ဒေဝတာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တံ သီတံ နာမ။ **ဥဏ္ဟံ ဟောတီ**တိ ယံ ဂိမ္ဟာနေ ဥဏ္ဟံ, တံ ဥတုသမုဋ္ဌာနိကံ ပါကတိကမေဝ။ ယံ ပန ဥဏ္ဟေပိ အတိဥဏ္ဟံ, သီတကာလေ စ ဥပ္ပန္နံ ဥဏ္ဟံ, တံ ဒေဝတာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တံ ဥဏ္ဟံ နာမ။ **အဗ္ဘံ ဟောတီ**တိ အဗ္ဘမဏ္ဍပော ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ ယံ ဝဿာနေ စ သိသိရေ စ အဗ္ဘံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဥတုသမုဋ္ဌာနိကံ ပါကတိကမေဝ။ ယံ ပန အဗ္ဘေယေဝ အတိအဗ္ဘံ, သတ္တသတ္တာဟမ္ပိ စန္ဒသူရိယေ ဆာဒေတွာ ဧကန္ဓကာရံ ကရောတိ, ယဉ္စ စိတ္တဝေသာခမာသေသု အဗ္ဘံ, တံ ဒေဝတာနုဘာဝေန ဥပ္ပန္နံ အဗ္ဘံ နာမ။ **ဝါတော ဟောတီ**တိ ယော တသ္မိံ တသ္မိံ ဥတုမ္ဟိ ဥတ္တရဒက္ခိဏာဒိပကတိဝါတော ဟောတိ, အယံ ဥတုသမုဋ္ဌာနော။ ယောပိ ပန ရုက္ခက္ခန္ဓာဒိပဒါလနော အတိဝါတော နာမ အတ္ထိ, အယဉ္စေဝ, ယော စ အညောပိ အကာလဝါတော, အယံ ဒေဝတာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တော နာမ။ **ဒေဝေါ ဝဿတီ**တိ ယံ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ဝဿံ, တံ ဥတုသမုဋ္ဌာနမေဝ။ ယံ ပန ဝဿေယေဝ အတိဝဿံ, ယဉ္စ စိတ္တဝေသာခမာသေသု ဝဿံ, တံ ဒေဝတာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တံ နာမ။

တတ္ရိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဝဿဝလာဟကဒေဝပုတ္တော တလကူဋကဝါသိ ခီဏာသဝတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော “ကောသိ တွံ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အဟံ, ဘန္တေ, ဝဿဝလာဟကဒေဝပုတ္တော”တိ။ “တုမ္ဟာကံ ကိရ စိတ္တေန ဒေဝေါ ဝဿတီ”တိ? “အာမ, ဘန္တေ”တိ။ “ပဿိတုကာမာ မယ”န္တိ ။ “တေမိဿထ, ဘန္တေ”တိ။ “မေဃသီသံ ဝါ ဂဇ္ဇိတံ ဝါ န ပညာယတိ, ကထံ တေမိဿာမာ”တိ? “ဘန္တေ, အမ္ဟာကံ စိတ္တေန ဒေဝေါ ဝဿတိ, တုမ္ဟေ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသထာ”တိ ။ “သာဓု ဒေဝပုတ္တာ”တိ သော ပါဒေ ဓောဝိတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပါဝိသိ။ ဒေဝပုတ္တော တသ္မိံ ပဝိသန္တေယေဝ ဧကံ ဂီတံ ဂါယိတွာ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိ။ သမန္တာ တိယောဇနဋ္ဌာနံ ဧကမေဃံ အဟောသိ။ ထေရော အဍ္ဎတိန္တော ပဏ္ဏသာလံ ပဝိဋ္ဌောတိ။ အပိစ ဒေဝေါ နာမေသ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဝဿတိ နာဂါနုဘာဝေန သုပဏ္ဏာနုဘာဝေန ဒေဝတာနုဘာဝေန သစ္စကိရိယာယ ဥတုသမုဋ္ဌာနေန မာရာဝဋ္ဋနေန ဣဒ္ဓိဗလေန ဝိနာသမေဃေနာတိ။

ဝလာဟကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဝစ္ဆဂေါတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀၇-၆၆၁. ဝစ္ဆဂေါတ္တသံယုတ္တေ **အညာဏာ**တိ အညာဏေန။ ဇေ၀ံ သဗ္ဗပဒေသု ကရဏဝသေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗာနိ စေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝတာတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ ပန သံယုတ္တေ ကောဒသ သုတ္တာနိ ပဉ္စပညာသ ဝေယျာကရဏာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဝစ္ဆဂေါတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ဈာနသံယုတ္တံ

၁. သမာဓိမူလကသမာပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆၂. ဈာနသံယုတ္တဿ ပဌမေ **သမာဓိကုသလော**တိ ပဌမံ ဈာနံ ပဉ္စင်္ဂိကံ ဒုတိယံ တိဝင်္ဂိကန္တိ ဧဝံ အင်္ဂဝဝတ္ထာနကုသလော။ **န သမာဓိသ္မိံ သမာပတ္တိကုသလော**တိ စိတ္တံ ဟာသေတွာ ကလ္လံ ကတွာ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတုံ န သက္ကောတိ။ ဣမိနာ နယေန သေသပဒါနိပိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂-၅၅. သမာဓိမူလကဌိတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၆၃-၇၁၆. ဒုတိယာဒီသု **န သမာဓိသ္မိံ ဌိတိကုသလော**တိ ဈာနံ ဌပေတုံ အကုသလော, သတ္တဋ္ဌအစ္ဆရာမတ္တံ ဈာနံ ဌပေတုံ န သက္ကောတိ။ **န သမာဓိသ္မိံ ဝုဋ္ဌာနကုသလော**တိ ဈာနတော ဝုဋ္ဌာတုံ အကုသလော, ယထာပရိစ္ဆေဒေန ဝုဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ **န သမာဓိသ္မိံ ကလ္လိတကုသလော**တိ စိတ္တံ ဟာသေတွာ ကလ္လံ ကာတုံ အကုသလော။ **န သမာဓိသ္မိံ အာရမ္မဏကုသလော**တိ ကသိဏာရမ္မဏေသု အကုသလော။ **န သမာဓိသ္မိံ ဂောစရကုသလော**တိ ကမ္မဋ္ဌာနဂောစရေ စေဝ ဘိက္ခာစာရဂောစရေ စ အကုသလော။ **န သမာဓိသ္မိံ အဘိနီဟာရကုသလော**တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဘိနီဟရိတုံ အကုသလော။ **န သမာဓိသ္မိံ သက္ကစ္စကာရီ**တိ ဈာနံ အပ္ပေတုံ သက္ကစ္စကာရီ န ဟောတိ။ **န သမာဓိသ္မိံ သာတစ္စကာရီ**တိ ဈာနပ္ပနာယ သတတကာရီ န ဟောတိ, ကဒာစိဒေဝ ကရောတိ။ **န သမာဓိသ္မိံ သပ္ပာယကာရီ**တိ သမာဓိဿ သပ္ပာယေ ဥပကာရကဓမ္မေ ပူရေတုံ န သက္ကောတိ။ တတော ပရံ သမာပတ္တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ ယောဇေတွာ စတုက္ကာ ဝုတ္တာ။ တေသံ အတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သကလံ ပနေတ္ထ ဈာနသံယုတ္တံ လောကိယဇ္ဈာနဝသေနေဝ ကထိတန္တိ။

ဈာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ခန္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ ဒုတိယော ဘာဂော။